

Окультизм
в Україні
наука ✶ релігія ✶ магія
№ 2. Листопад 2014 р.р.

Окультно-релігієзнавчий журнал

АПОКРИФ

в Україні

№ 2.

Листопад 2014 р.р.

Проект засновано 2003 року.
Українською мовою видається з серпня 2013 р.

Головний редактор: Fr. Nyarlathotep Otis (Адріанов Р.О.)

Офіційний представник в Україні: Samurai

Коректор: Валера Тельпис

Інтернет:

Українською: <http://apokrif93.com/ukraina/>, <http://vk.com/apokrif93ukr>

Російською: <http://apokrif93.com>, <http://vk.com/apokrif93>

Електронна пошта: 93in39@gmail.com

© Редколегія журналу «Апокриф» і автори журналу, 2014

Київ
Орден Білої Мавпи

ЗМІСТ

№ 2. Листопад 2014 р.р.

Апокриф, №75 (квітень 2014):

Хартія на створення автономного відділення
міжнародного громадського окултно-релігієзнавчого журналу «Апокриф»
українською мовою 6

АПОКРИФ, №22 (16-31 березня 2010):

Таблички Маклу: VI..... 8
VII.....16
VIII 24

АПОКРИФ, №27 (червень 2010):

Silver & Simona. Роздуми у ліжку при пробудженні 30

ДОДАТОК №04. ДИЯВОЛ І ЛЮДИНА (21-30 червня 2010):

Вікторія Лобанова. Порівняння етичних вчень: Церква Сатани і Телема.....32

АПОКРИФ, №60 (січень 2013):

Валерія Сєдова. Алхімічна еволюція мислення та свідомості 48
Валерія Сєдова. Єгипетські містерії: Від магії до теософії..... 53
Валерія Сєдова. Сакральна мудрість герметичної філософії Давнього Єгипту 59
Валерія Сєдова. Феномен міфологічного трікстера-протагоніста 62
Валерія Сєдова. Жіночий принцип ритуальної оголеності 65

АПОКРИФ, №61 (лютий 2013):

Валерія Сєдова. Філософія єгипетського Креаціо72
Валерія Сєдова. Принцип Хека: практика давньоєгипетського ритуалу та магії.....77
Валерія Сєдова. Шехіна: Поняття Кармічного Близнюка (Душа-Близнюк)..... 84

АПОКРИФ, №62 (березень 2013):

Валерія Сєдова. Еш Мецареф: Синтез Аліхімії та Каббали..... 90

АПОКРИФ, №65 (червень 2013):

Валерія Сєдова. Езотерична традиція у пізнанні 98

АПОКРИФ, №68 (вересень 2013):

Валерія Сєдова. Сучасні пошуки способів пізнання Загального та Єдиного106

АПОКРИФ, №74 (березень 2014):

Олександра Перфілова. Використання концептуальних засад Таро
при освоєнні нетрадиційних колод
(на прикладі Таро Солодких Сутінків) 118

АПОКРИФ, №75 (квітень 2014):

Олексій Іродіадов Гауліш. Афродіті..... 122

АПОКРИФ, №76 (травень 2014):

Олександра Перфілова. О світло свідомості, сая мені завжди! (Верховна Жриця). 124

АПОКРИФ, №79 (серпень 2014):

Олександра Перфілова. Колони Храму:
Розклад для творчих особистостей на основі Дерева Життя..... 126

**ЗА ГУМОР І ЗДОРОВИЙ ГЛУЗД!
ЗДІЙСНЯЙ, ЩО ЖАДАЄШ — ЖАДАЙ НЕЗДІЙСНЕННЯ!**

*Копіювання та розповсюдження всього журналу і його окремих матеріалів
дозволено і вітається за умови посилання на автора матеріалу
та вказівки електронної адреси журналу*

Думка редакції може не співпадати з думкою авторів.

*Редакція залишає за собою право
відмовити в публікації матеріалу без пояснення причин.*

Підготовка випуску
почалась 01.01.2014 р.

Випуск видано
01.11.2014 р.

Інтернет:

Українською: <http://apokrif93.com/ukraina/>, <http://vk.com/apokrif93ukr>
Російською: <http://apokrif93.com>, <http://vk.com/apokrif93>

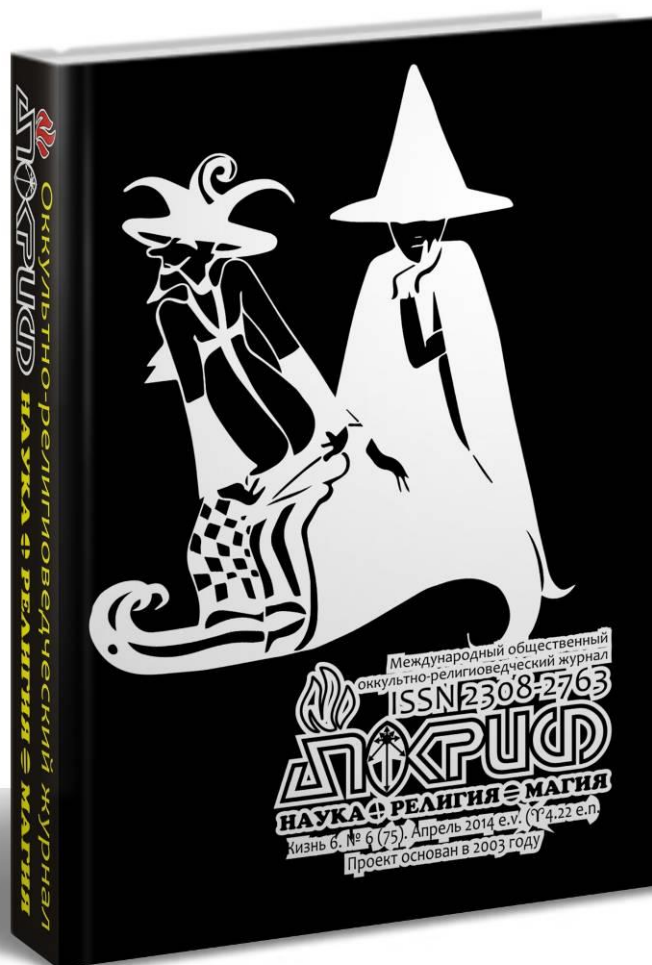
Електронна пошта: 93in39@gmail.com

Рахунок в системі Яндекс.Деньги: 41001416643125
Рахунки в системі WebMoney: Z318373604178, E263825672387, R412990927571,
U141526320068, B411510488425, G198524212114
Телефонний номер: 89632921917
Картка Сбербанка России: 67619600 0475725116
Реквізити у Сбербанке России: Калининградское ОСБ № 8626/01236
ИНН 7707083893 БИК 042748634 КПП 390602001
к/сч 30101810100000000634 р/сч 47422810920009902000
Назначение платежа: Адрианову Роману Олеговичу,
лицевой счёт № 4230781082001344693448
Адреса поштового переказу: 236022, Калининград, ул. Нарвская, д. 17, кв. 11,
Адрианову Роману Олеговичу

**Вас вітає pdf-часопис
з магії, окультизму, езотерики та релігієзнавства
українською мовою — журнал «Апокриф»!**

Ми видаємось з 2003 року російською мовою,
зараз же у нас з'явилася і українськомовна версія.
Приємного прочитання!

[Апокриф, №75 \(квітень 2014\)](#)

*Хартія
на створення автономного відділення
міжнародного громадського
окультурно-релігійно-наукового журналу
«Апокриф»
українською мовою*

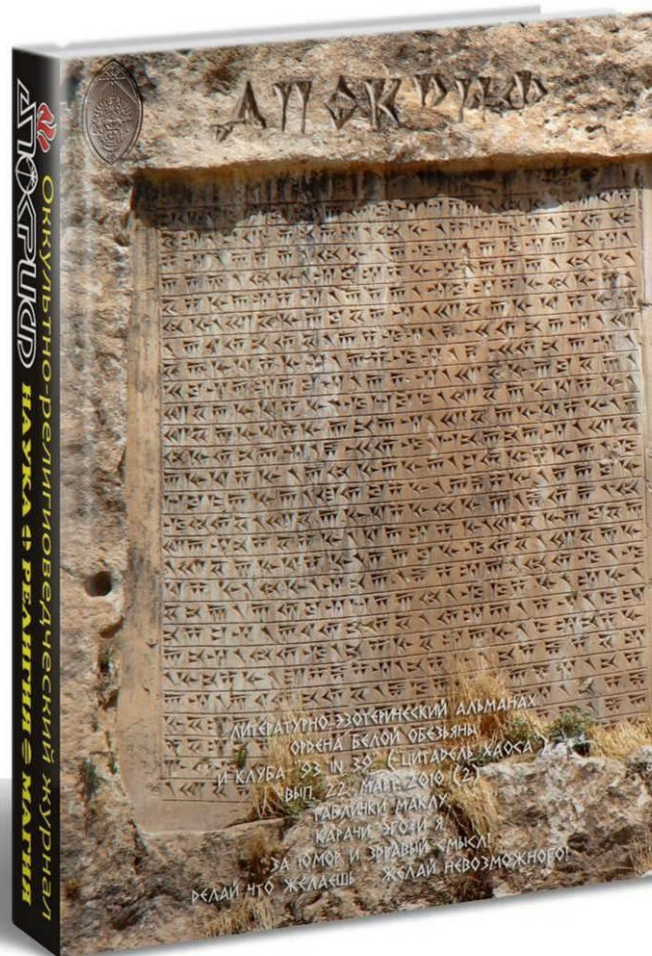
Дійсна хартія видана її отримувачу, відомому як *Samurai* (<https://vk.com/nsvnsv>, м. Київ), у тому, що він є офіційним представником окультно-релігійно-наукового журналу «Апокриф» в Україні і має право представляти інтереси журналу в українському мовному секторі, у тому числі:

- самостійно (після сповіщення головного редактору і консультації з ним) наповнювати українськомовну гілку журналу оригінальними та перекладними матеріалами;
- брати участь у складенні та підписанні офіційних звернень журналу;
- шукати і брати собі у політ коректорів, перекладачів, авторів тощо;
- укладати угоди з видавництвами щодо випуску в паперовому вигляді матеріалів українською мовою, що публікувалися в журналі «Апокриф»;
- з узгодження із головним редактором – робити заяви від особи журналу в українському мовному просторі;
- здійснювати іншу діяльність, спрямовану на окультну просвіту, котра не суперечить базовим принципам журналу «Апокриф» (а саме: відкритості розповсюджуваного матеріалу, недогматизму, науковому ілюмінатизму та ін., що обговорені з головним редактором журналу).

Хартія може бути відкликаною, зміненою або переданою за взаємною згодою або в односторонньому порядку головним редактором журналу. Рішення про вручення, відкликання, зміну або передачу хартії надбувають сили з моменту публікації на офіційних ресурсах журналу.

Еміас Отіс, головний редактор журналу

[Апокриф, №22 \(16-31 березня 2010\)](#)

Табличка VI

Заклинання VI.1.

- ¹ Енліль — голова моя, день — обличчя моє,
² Ураш, бог довершений — оборонець обличчя мого,
³ Шия моя — намисто Нінліль¹,
⁴ Долоні мої — кривий божественний меч західного Сіна,
⁵ Пальці мої — тамариск, кістки мої — Ігігі.
⁶ Та не дозволять вони чаклунству проникнути в тіло моє!
⁷ Лугаль-Едін² і Латарак³ — груди мої,
⁸ Коліна мої — Мухра⁴, стопи мої, що бредуть —
⁹ Стопи Лахму⁵.
¹⁰ Хто ти, злий бог, хто чаклуна мого і чаклунку мою
¹¹ Послав знищити мене?
¹² Коли ти не спиш, не ворущися!
¹³ Коли ти спиш, то не вставай!
¹⁴ Хай стануть слова твої яблуками, гіркими для бога і царя!
¹⁵ Я поставив Лугальгірру⁶, бога могутнього, біля дверей своїх;
¹⁶ Папсуккалу⁷, вісника богів — з ним разом.
¹⁷ Хай знищать вони чаклуна мого і чаклунку мою;
¹⁸ Хай повернуть вони слова їхні у вуста їм!

Кінець заклинання

Заклинання VI.2.

- ¹⁹ Чародійка — кумкуммату⁸.
²⁰ Чаклунка — та, що кує золото.
²¹ Чародійка моя — ворожбитка.
²² Мати-чародійка моя — наршінду-жриця.
²³ Навіщо принесла ти життя князеві?
²⁴ Але я, щоб зруйнувати чаклунські чари твої, беру траву [цикорію?],
²⁵ Цикорію зі [світлих і чистих?] гір.

[Кінець заклинання]

¹ Нінліль — дружина Енліля, господиня Ниппура (ШВБ).

² Лугаль-Едін («Владика степу») — один з шумерських епітетів Нерегала (ШВБ).

³ Латарак — одне з божеств Еламу (ШВБ).

⁴ Мухри — один з вартових брам Підземного царства (ШС).

⁵ Лахму (Ламму) — у вавилонській міфології перший бог, народжений із первісного океану-хаосу, чоловік Лахаму (КМС).

⁶ Лугальгірра — одне з імен бога Місяця Сіна; за іншими джерелами — ім'я Нерегала, бог однойменного сузір'я (ШВБ).

⁷ Папсуккал — бог-посланник аккадського пантеону, «візир великих богів», що виконував доручення Ану, доставляючи його накази керівникам Аннунаків на Землі (Захарія Зітчін. Божество 12-ї планети; http://fictionbook.ru/author/sitchin_zahariya/hroniki_zemli_7_bojestvo_12_yi_planetiy/read_online.html?page=17; далі БДП).

⁸ Кумкуммату — це різновид відьом («Gestation in the Akkadian verb» by NJC Kouwenberg).

Заклинання VI.3.

- ²⁶ О цикорію, цикорію!
²⁷ Цикорію зі світлих і чистих гір!
²⁸ Ти, маленька посудина жриці-тірху¹,
²⁹ Ви, маленькі плоди соснові храмового раба,
³⁰ Прийдіть: чаклуна мого і чаклунки моєї
³¹ Міцні вузли порвіть!
³² Киньте чари їхні бурі, слова їхні — вітрам!
³³ Хай розвіється брехня їхня, немов полова!
³⁴ Хай стануть вони чорними, немов порох!
³⁵ Хай зваляться чари їхні, немов стіна!
³⁶ Хай розкисне серцевий м'яз чаклунки моєї!

[Кінець заклинання]

Заклинання VI.4.

- ³⁷ О цикорію, цикорію!
³⁸ Цикорію зі світлих і чистих гір!
³⁹ Ти, маленька посудина жриці-тірху,
⁴⁰ Ви, маленькі плоди соснові храмового раба,
⁴¹ Прийдіть: чаклуна мого і чаклунки моєї
⁴² Міцні вузли порвіть!
⁴³ І все чаклунство ваше кинемо вітрам!

[Кінець заклинання]

Заклинання VI.5.

- ⁴⁴ Гей, чаклунка моя, жах мій!
⁴⁵ [???] не перестала ти протистояти мені!
⁴⁶ Чому нерухомий дим над житлом твоїм?
⁴⁷ Я відправляю тебе [???]
⁴⁸ Я знищую підступи твої, я вертаю слова твої в уста твої!

[Кінець заклинання]

¹ Тірху — віщун (БДП).

Заклинання VI.6.

- 49 Коли почав Нингирсу¹ тріумфуючу пісню богів у горах;
50 коли піднялися усі до тамариску, що впав;
51 [???] чаклунка, що збирає камені супроти (ім'я), сина (ім'я),
52 І що намічала лихе.
53 Я роздуваю тебе, немов північний вітер, немов західний вітер!
54 Я розганяю хмари твої, я втихомирю бурю твою
55 І кидаю вітрам чаклунство твоє!

[Кінець заклинання]

Заклинання VI.7.

- 56 Гей, чаклунка зачарувала мене!
57 Вона [???] Творила чари супроти мене!
58 Вона [???] вибивала землю з-під ніг моїх!
59 Вона [???] стерла тінь мою зі стіни!
60 Шамаш, господь ремісників, Еа, господь доленосний,
61 Асаллухі, господь волшби,
62 Стисни щоки їхні, поверни слова їхні у вуста їм,
63 Чародійці і чарівниці великій.
64 Як [???] жир заклинання, зріж шати,
65 Як суцвіття цикорію,
66 Щоб [чари їхні?] не наближалися.
67 Щоб брехня їхня не наближалася, чаклунство їхнє, ворожба їхня, злі чари
їхні,
68 Не наближайтеся до мене!

Кінець заклинання

Заклинання VI.8.

- 69 Гей, ви, що ворожили супроти мене всіма силами!
70 Ви наклали прокляття на мене і на образ мій.
71 Хай розірве вузли ваші цикорій з гори!
72 Хай розвіє вітер все те, що лежить по праву і по ліву руку від вас!

Кінець заклинання

¹ Нингирсу — господар Лагаша, божество війни та землеробства; функціонально еквівалентний Нінурті (ШВБ).

Заклинання VI.9.

- 73 Чиста сірка, я — дочка неба великого.
74 Ану створив мене, Еа і Енліль привели мене [???]
75 Чародійка моя наклала прокляття на мене, так [???]
76 [???] небеса [???] стопа моя [???]
77 [???] мовлено заклинання наймудрішого з богів!

Кінець заклинання

Заклинання VI.10.

- 78 Сірка, сірка [???]
79 Сім і сім суперників у семи і семи чаклунок,
80 [???] Не сотвори.
81 Чаклун мій [???] не говорить [???]
82 Хто ж творить оману супротив чаклунства сірки?
83 Сірка, якою семеро і семеро зачарували мене [???]
84 [Помрете?] ви, але я буду жити!

Кінець заклинання

Заклинання VI.11.

- 85 Чиста сірка, трава цикорію, я — трава чиста.
86 Чаклун мій — мудрець з Апсу.
87 Чаклунка моя — дочка бога небесного, Ану.
88 Ворожили вони супроти мене, але мене полонити не змогли!
89 Але поки творять вони чари злісні і шукають злого,
90 Підіймуся я, ніби риба у воді моїй,
91 Ніби свиня у бруді моему,
92 Ніби маштакал на лузі,
93 Ніби очерет на мілині річковий,
94 Ніби насіння ебена на березі морському,
95 Де поміч богів, де поміч богів.
96 Та прийде занепад на землю твою,
97 О ти, хто тряс волосся голови своєї супроти мене!

[Кінець заклинання]

Заклинання VI.12.

- ⁹⁸ Річка — голова моя, сірка — мій образ¹,
⁹⁹ Ноги мої — річка², нікому не ведена.
¹⁰⁰ Анхулла³ — вуста мої, море далекої Тіамат⁴⁵ — долоні мої.
¹⁰¹ Річці подібна голова моя, сірці — мій образ,
¹⁰² [??] подібні,
¹⁰³ Ноги і руки мої [??]
¹⁰⁴ [??]
[близько 15 рядків втрачено]

[Кінець заклинання]

Заклинання VI.13.

- ¹⁰⁵ Поїв я, випив я, о Річко!

[Кінець заклинання]

Заклинання VI.14.

- ¹⁰⁶ Ей чародійка моя, жах мій!
¹⁰⁷ [??] твій [??]
¹⁰⁸ [??] неба, місце богів на землі,
¹⁰⁹ [??] сірка, дочка великих богів,
¹¹⁰ Хай розчинить [??] твій [??] чаклунство твоє в день молодика!

[Кінець заклинання]

Заклинання VI.15.

- ¹¹¹ Ти — сіль, зібрана в чистому місці.
¹¹² Енліль призначив тебе для харчування великим богам.
¹¹³ Немає без тебе бенкету в Екуре,
¹¹⁴ Не нюхає без тебе пахощів бог, цар, пан і князь.
¹¹⁵ Я, (ім'я), син (ім'я), припиняю чаклунство,

¹ Тут слід мати на увазі, що і до складу слова «ріка», і до складу слова «сірка», використаних тут (як і в низці інших випадків, менш показникових), входить елемент «дінгір Іт», що позначає бога Іта.

² Тут же слово «ріка» утворено іншим чином, ніж рядком вище: без зв'язку з Ітом.

³ Анхулла — трав'яниста рослина.

⁴ У зв'язку з популярністю Тіамат в деяких окультих колах важливо відзначити, що ім'я Тіамат не супроводжується детермінативом «дінгір», і тому вона не може відноситися до категорії богів.

⁵ Тіамат — у аркадській міфології жіноче уособлення первісного океану-хаосу, з якого народилося все, у тому числі і боги; зображувалася чотириногим чудовиськом з крилами; боги що народилися вступили з нею у боротьбу, а який убив її Мардук і з її тіла створює небо і землю (КМС).

- ¹¹⁶ Я хочу, щоб розпалося накреслене.
¹¹⁷ Зруйнуй же чари мої, о соле! Розчини моє чаклунство,
¹¹⁸ Зніми накреслене з мене! Як і творець мій,
¹¹⁹ Буду я славити тебе!

[Кінець заклинання]

Заклинання VI.16.

- ¹²⁰ Гей, чаклунко моя, зілля мого сотворителька,
¹²¹ Що розпалила полум'я на цілу лігу¹,
¹²² На дві ліги не раз розсилаємо посланців своїх!
¹²³ Знаю я, і є в мені тверда віра;
¹²⁴ Поставив я варту в[??] своєму, зберігача, у брамах своїх,
¹²⁵ Обернув я пов'язкою постіль свою,
¹²⁶ Окропив я асафетидою узголів'я [ліжка],
¹²⁷ Щоб припинила асафетида могутня все чаклунство твоє!

[Кінець заклинання]

Заклинання VI.17.

- ¹²⁸ Гей, чаклунко моя, зілля мого сотворителька;
¹²⁹ Що розпалила полум'я на цілу лігу,
¹³⁰ На дві ліги не раз розсилаємо посланців своїх!
¹³¹ Знаю я, і є в мені тверда віра;
¹³² Я поставив варту в [??] своєму, зберігача у брами своєї,
¹³³ Я поставив дванадцять образів з дерева шаірі,
¹³⁴ [??] духу смерті, створеного Гіррою — спалювачем твоїм,
¹³⁵ І Нісаба², царицею тієї, що відрубає пальці твої!

[Кінець заклинання]

Заклинання VI.18.

- ¹³⁶ Гей, чаклунко моя, жах мій,
¹³⁷ Що сурмить взад і вперед по всіх землях,
¹³⁸ Що пробирається крізь всі гори і над ними!
¹³⁹ Знаю я, і є в мені тверда віра;

¹ Так в англійському тексті (англійська ліга дорівнює трьом милям, або близько 4,8 км). В оригіналі використовується слово «bêgi». На жаль, мені не вдалося з'ясувати розмірності цієї вихідної міри довжини.

² Нісаба — у шумерів богиня ячменю і врахування зерна, потім божество школи і грамотності; в вавилонський час і пізніше — богиня лише школи і грамотності. Дочка Ану, пов'язана з небесними знаменнями (ШВБ).

- ¹⁴⁰ Я поставив варту в [??] своєму, зберігача у брами своєї,
¹⁴¹ Праворуч і ліворуч від брами моєї
¹⁴² Поставив я Лугальгірру і Месламтаеа¹;
¹⁴³ Хай розірвуть боги-охоронці нирки тих, хто викрадає розум!
¹⁴⁴ Хай знищать вони чаклунку, але я буду жити!

[Кінець заклинання]

Заклинання VI.19.

- ¹⁴⁵ Гей, чаклунко моя, жах мій,
¹⁴⁶ Що сурмить взад і вперед по всіх землях,
¹⁴⁷ Що пробирається крізь всі гори і над ними!
¹⁴⁸ Знаю я, і є в мені тверда віра;
¹⁴⁹ Я поставив варту в [??] своєму, зберігача у брами своєї,
¹⁵⁰ [??]
[кілька рядків до кінця заклинання загублені]

[Кінець заклинання]

Заклинання VII.1.

- ¹⁵¹ Долоню моя — Манзад²...

Кінець шостої Таблички Маклу

Табличка IX

[Зауваження до Таблички VI]

- ⁹⁹ **Заклинання [VI.1]:** «Енліль — голова моя, день — обличчя моє...» [??]
¹⁰⁰ **Заклинання [VI.2]:** «Чародійка — кумкуммату...» Цикорій.
¹⁰¹ **Заклинання [VI.3]:** «О цикорію, цикорію!..» Попіл половини.
¹⁰² **Заклинання [VI.4]:** «О цикорію, цикорію!..» [??] цикорій.
¹⁰³ **Заклинання [VI.5]:** «Гей, чаклунко моя, жах мій!..» Цикорій.
¹⁰⁴ **Заклинання [VI.6]:** «Коли почала Нингірсу радісну пісню богів у горах...»
Цикорій.
¹⁰⁵ **Заклинання [VI.7]:** «Гей, чаклунка зачарувала мене!..» Цикорій;
¹⁰⁶ Жир, обрізок убрань.

¹ Месламтаеа — бог однойменного сузір'я (ШВБ).

² Манзад — значення імені невідомо, судячи з детермінативи «дінгір» — якесь божество.

- ¹⁰⁷ **Заклинання [VI.8]:** «Гей, ви, що ворожили супроти мене всіма силами...»
Цикорій.
- ¹⁰⁸ **Заклинання [VI.9]:** «Чиста сірка, я — дочка неба великого...»
- ¹⁰⁹ Сірка.
- ¹¹⁰ **Заклинання [VI.10]:** «Сірка, сірка [???]...» Сірка.
- ¹¹¹ **Заклинання [VI.11]:** «Чиста сірка, трава цикорію, я — трава священна...»
- ¹¹² Сірка, цикорій.
- ¹¹³ **Заклинання [VI.12]:** «Річка — голова моя, сірка — мій образ...»
- ¹¹⁴ Сірка, анхулла, імхурлім¹.
- ¹¹⁵ **Заклинання [VI.13]:** «Попоїв я, випив я, о Річко!...» Сірка.
- ¹¹⁶ **Заклинання [VI.14]:** «Гей, чаклунко моя, жах мій!...»
- ¹¹⁷ Відоме, невідоме, сірка.
- ¹¹⁸ **Заклинання [VI.15]:** «Ти — сіль, зібрана в чистому місці...»
- ¹¹⁹ Прочитай над жменею солі
- ¹²⁰ І поклади її в кадило у головах.
- ¹²¹ **Заклинання [VI.16]:** «Гей, чаклунко моя, зілля мого сотворителька...»
- ¹²² Прочитай над асафетидою
- ¹²³ І поклади її в кадило у головах.
- ¹²⁴ Оберни постіль пов'язкою.
- ¹²⁵ **Заклинання [VI.17]:** «Гей, чаклунко моя, зілля мого сотворителька...»
- ¹²⁶ Прочитай над дванадцятьма образами з дерева *шаїрі*
- ¹²⁷ І покладеш їх у кадило у головах.
- ¹²⁸ **Заклинання [VI.18]:** «Гей, чаклунко моя, жах мій, що сурмить взад і вперед по всіх землях...»
- ¹²⁹ Прочитай над двома гілками *еру*,
- ¹³⁰ Поклади їх праворуч від брами і ліворуч від зовнішніх брам.
- ¹³¹ **Заклинання [VI.19]:** «Гей, чаклунко моя, жах мій...»
- ¹³² Прочитай над гірським каменем;
- ¹³³ Кинь його на площу.
- ¹³⁴ Пахощі для заклинання «Енліль — голова моя...»:
- ¹³⁵ Приготуй складові частини належним чином,
- ¹³⁶ Змішай їх і спали дим від них.
- ¹³⁷ Прочитай заклинання «Енліль — голова моя...»

¹ Імхурлім — трав'яниста рослина.

Табличка VII

Заклинання VII.1.

- ¹ Долоня моя — Манзад, мій скорпіон;
² [??] вона, чаклунка, що збирає заклинання свої.
³ Я [??] тебе, немов веселка у небі,
⁴ Я роздуваю тебе, немов північний вітер, немов західний вітер!
⁵ Я розганяю хмари твої, я втихомирю бурю твою!
⁶ Я знищую чаклунство твоє, що збираєш ти денно і у ночі,
⁷ І посланців смерті, що ти відправляєш до мене!
⁸ Звуки порому, звуки гавані,
⁹ Моряки відпочивають весь час;
¹⁰ Покрови лягли на врата та засуви.
¹¹ Заклинання Сидурі¹ і Нінгішзіді² покладені.
¹² Чари, заклинання, наговори, прокляття чаклуна мого і чаклунки моєї
¹³ Не наблизяться, не увійдуть!
¹⁴ Вони не увійшли у будинок через двері!
¹⁵ Хай вивергне їх Нінгішзіді!
¹⁶ Хай звернуться вони і так впадуть на поплічників їх!
¹⁷ Хай поглянуть на них у злості бог, цар, пан і князь!
¹⁸ Хай не уникне чаклунка моя сили божої!
¹⁹ Але я, волею Мардука, Господа, що пильнує,
²⁰ І Асаллухі, господаря залять,
²¹ Хай сотворю належне!
²² Хай буде кинуто чаклунство твоє вітру!

[Кінець заклинання]

Заклинання VII.2.

- ²³ Я дарую собі плідність, собі самій; я дарую тобі плодючість, о тіло моє;
²⁴ Як Сумукан³ дарує родючість худобі своїй,
²⁵ Вівці ягнати її, газелі козеняти її, ослиці лошати її,
²⁶ Як плуг дарує землі родючість і як земля отримує зерна від плуга,
²⁷ Так і я на себе накладаю заляття.
²⁸ Хай дарує воно плодючість мені і хай вивергне зле!
²⁹ Хай вирвуть вони чаклунство з тіла мого,
³⁰ Великі боги!

[Кінець заклинання]

¹ Сидурі — німфа на березі океану, що прихистила Гільгамеша (Словник імен до епосу «Про все що бачив»; <http://legendy.claw.ru/shared/1/information/609.html>).

² Нінгішзіді — шумерське божество, пов'язане з Підземним світом; адміністратор у храмі Нингірсу (ШВБ).

³ Сумукан — в шумерської міфології бог гір і гірничої живності, диких тварин, син Ута і Шанірди (КМС).

Заклинання VII.3.

31 Чиста оліє, світле масло, оліє блискуча!
32 Олія, що очищує богів;
33 Олія, що зцілює сухожилля людині.
34 Олія заклинання Еа, олія заклинання Асаллухі!
35 Я дозволяю тобі вилити олію, що зцілює
36 Щоб Еа дав зцілитися.
37 Я потер тебе олією життя,
38 Наклав на тебе заклинання Еа, володаря Еріду, і Нінігікуг¹,
39 Розігнав Асакку², Аххазу,
40 Холод з тіла твого.
41 Видалив я крик, страх, тремтіння тіла твого,
42 Зцілив сухожилля хворих твоїх членів.
43 Волею Еа, царя Апсу,
44 Закляттям Еа, заклинанням Асаллухі,
45 Великим оздобленням Гули,
46 Сцілюючими руками Ніндінуггі³
47 І Нінахакудду, пані заклинань,
48 Нехай, о Еа, пізнає (ім'я), син (ім'я), заклинання життя твоє!
49 Та зцілять сім апкаллу з Еріду тіло його!

Кінець заклинання

Заклинання VII.4.

50 Енліль — голова моя, Каксіша⁴ — образ мій;
51 Чоло — божественний півмісяць;
52 Долоні мої — кривий меч брам Мардука;
53 Вуха мої — таблиці, стопи мої, що топчуть — змії.
54 Ви, великі боги, що горять в небесах,
55 Як чаклунство, чари і злі закляття
56 Не наблизяться до вас, не вийдуть проти вас,
57 Так чаклунство, чари, прокляття не наблизяться до мене, не вийдуть проти мене!

[Кінець] заклинання

¹ Нінігікуг («Владика ясноокий») — шумерський епітет бога Енкі (Еа) (ШС).

² Асакку (Асака, Азаг) - різновид лихих демонів, демон хвороби (ШС).

³ Ніндінугга (Ніндінугга Німшімшаргал Енліллара) — шумерська «Володарка Таїнств» («Божества Шумера»; http://bratstvovolka.ru/t_shum.htm).

⁴ Каксіша (Гусіша) — у вавилонській астрономії сузір'я, частково відповідне нинішніми Водолею і Козе-рогові (Society of Biblical Archæology, Proceedings; http://archive.org/stream/proceedings17soci/proceedings17soci_djvu.txt).

Заклинання VII.5.

58 Хто ти, чаклунко, що створила образ мій,
59 Що дивиться на фігуру мою і що створила статую мою,
60 Що побачила силу мою, що створила могутню мою подобу,
61 Що вивчила обриси тіла мого,
62 Відтворила риси мої,
63 Що скувала члени мої,
64 Що пов'язала кістки мої,
65 Що скрутила нерви мої?
66 Еа, богів чарівник, направив мене;
67 Перед Шамашем накреслив я образ твій,
68 Накреслив я фігуру твою, розгледів я силу твою,
69 Створив я могутню подобу твою, вивчив я обриси тіла твого,
70 Відтворив я риси твої чистим борошном,
71 Скував я члени твої, зв'язав я кості твої,
72 Скрутив я нерви твої;
73 Наклав на тебе я чари, які ти накладала на мене,
74 Зробив я так, щоб зустрілася ти зі злом, спрямованим на мене тобою,
75 Зробив я так, щоб страждала ти од відплати, спрямованої на мене тобою!
76 Чаклунство твоє, підступи твої, зло твоє, прокляття твої,
77 Злі твої письмена,
78 Злі твої послання,
79 Хтивість твоя, ненависть, кривда, вбивство,
80 Заціпеніння вуст, лжесвідчення хай обрушаться на голову твою!
81 З водою тіла мого і очищаючею водою долонь моїх нехай витечуть вони
82 І так впадуть на голову твою і на образ твій; але я буду жити!
83 Хай прийде до мене прихильність, хай прийде до мене благоденство!

[Кінець заклинання]

Заклинання VII.6.

84 Пастка пасток!
85 Чаклунка чаклунок,
86 Чия мережа розкинута над шляхами,
87 Чиї очі оглядають чверті міські!
88 Обирає вона мужів міста,
89 І серед чоловіків міста обрала мене.
90 Витає вона біля дівчат міста,
91 І серед дівчат міста витає вона біля мене.
92 Я шукаю супроти тебе кургарру і упоєних;

- 93 Я розірву те, що зв'язала ти.
94 Хай обворожать тебе чаклуни, я розірву те, що зв'язала ти.
95 Хай обворожать тебе чаклунки, я розірву те, що зв'язала ти.
96 Хай заворожать тебе кургарру, я розірву те, що зв'язала ти.
97 Хай заворожать тебе упоєні, я розірву те, що зв'язала ти.
98 Хай заворожать тебе наршінду, я розірву те, що зв'язала ти.
99 Хай заворожать тебе заклинателі змій, я розірву те, що зв'язала ти.
100 Хай заворожать тебе азугілу, я розірву те, що зв'язала ти.
101 Пожираю я щоку твою, пожираю я язик твій,
102 Слиною наповнюю я очі твої.
103 Хай обвиснуть у немічі долоні твої!
104 Ти, хай будеш пожирати ти лише гнилину,
105 І все, що прокляла ти, звертаю я на голову твою!

[Кінець заклинання]

Заклинання VII.7.

- 106 Чари твої, чаклунство твоє, чаклунство чаклунки твоєї,
107 Чаклунство чаклуна твого
108 Відринув Еа, богів чарівник, і звернув водою!
109 Злі уста твої хай будуть землею заповнені,
110 Злий язик твій хай буде пов'язаний струною!
111 Волею Енбілулу¹, господаря життя!

Кінець заклинання

Заклинання VII.8.

- 112 Пов'язані вузли твої,
113 Злі чари твої, підлі підступи твої,
114 Злі твої послання
115 Відринув Асаллухі, богів чарівник, покинув і вивергнув!
116 Злі уста твої хай будуть землею заповнені,
117 Злий язик твій хай буде ниткою пов'язаний!
118 Волею Енбілулу, господаря життя!

Кінець заклинання

¹ Енбілулу — божество зрошувальних робіт у Шумері і пізніше (ШВБ).

Заклинання VII.9.

¹¹⁹ Омив я долоні свої, очистив тіло своє
¹²⁰ Чистої водою весняною, з Еріду поточної;
¹²¹ Нехай вся підлота, все зло, вся невдача,
¹²² Що в тілі моєму, в тілі моїм, в м'язах моїх,
¹²³ Сум'яття від мрій, злих та важких, віщих,
¹²⁴ Сум'яття від мрій тривожних, злих і нещасливих,
¹²⁵ Через накладення рук, задушення життя, ворожіння,
¹²⁶ Через те, що бачу я всякий день,
¹²⁷ По чому ступаю я на дорогу, що бачу я з боків,
¹²⁸ Злий шеду, злий утукку,
¹²⁹ Захворювання, біль голови, горе,
¹³⁰ Зойк, страх, тремтіння, тяготи, страх, млявість,
¹³¹ Біль, хвороба, сухість, розрізання плоті,
¹³² Трепет, одержимість, жах,
¹³³ Гріх, біди, наслані богами, заколот,
¹³⁴ Прокляття іменами богів, псування,
¹³⁵ Чаклунство, чари, підлі підступи людські, —
¹³⁶ Хай всі вони, з водою тіла мого, з обмиванням долонь моїх,
¹³⁷ Перейдуть на образ підроблений!
¹³⁸ Хай понесе образ мій гріхи мої замість мене!¹
¹³⁹ Хай розмітають шляхи-дороги гріхи мої!
¹⁴⁰ Хай прийде до мене прихильність, хай прийде до мене благоденствуван-
ня!
¹⁴¹ Прожив я оце; буде це до більшої користі моєї!
¹⁴² Хай принесе день зцілення, місяць — радість, рік — достаток.
¹⁴³ Еа, Шамаш і Мардук, допоможуть мені!
¹⁴⁴ Чаклунство, ворожба, чари нехай розчиняться!
¹⁴⁵ Хай залишать підлі підступи людські
¹⁴⁶ І прокляття тіло моє!

[Кінець заклинання]

Заклинання VII.10.

¹⁴⁷ Ранок скінчився, долоні мої омиті;
¹⁴⁸ [??] Гріх мій зник.
¹⁴⁹ Бо чаклунка зачарувала мене,
¹⁵⁰ Відьма зробила мене хворим.
¹⁵¹ Хай принесе мені Шамаш порятунок!
¹⁵² Хай визнає мене земля!

[Кінець заклинання]

¹ Як можна побачити, ритуали такого роду знаходять відгук і у іудео-християнської традиції, від біблійного «козла відпущення» до «викупної жертви Христа».

Заклинання VII.11.

¹⁵³ Ранок засвітив; двері відкриті;
¹⁵⁴ Подорожній пройшов крізь браму;
¹⁵⁵ Посильний подався у путь.
¹⁵⁶ Гей, чародійко! ти намагалася зачарувати мене?
¹⁵⁷ Гей, ворожко! ти намагалася заморозити мене?
¹⁵⁸ Звільнений я нині світлом вранішнього Сонця.
¹⁵⁹ Яке б чаклунство не творила ти і не робила,
¹⁶⁰ Нехай звернеться воно на тебе, так, на тебе!

[Кінець заклинання]

Заклинання VII.12.

¹⁶¹ Ранок, ах, ранок!
¹⁶² Справді, чаклун мій і чаклунка моя
¹⁶³ Розірвали струни свої, немов співаки.
¹⁶⁴ При вратах моїх вартує Паліл¹,
¹⁶⁵ В узголів'ї моєму — Лугаль-Едін.
¹⁶⁶ Я відсилаю тебе, Паліле, від брами своєї;
¹⁶⁷ Від узголів'я мого — тебе, Лугаль-Едін.
¹⁶⁸ Речі твої стануть подібними потопу на багато ліг, шляхів затоплення,
¹⁶⁹ Чаклунство твоє, ворожба твоя, чари твої полонили тебе, так, тебе!

Кінець заклинання

Заклинання VII.13.

¹⁷⁰ Омив я долоні свої на світанку.
¹⁷¹ Хай буде вдача в починаннях моїх;
¹⁷² Так зостануться зі мною щастя і міцне здоров'я;
¹⁷³ Все, чого бажаю я, щоб виконалося;
¹⁷⁴ Хай мрії мої, що сняться мені, стануть добрими для мене;
¹⁷⁵ Хай розвіються всі злі, всі зловісні
¹⁷⁶ Чари чаклуна або чаклунки,
¹⁷⁷ Велінням Еа, Шамаша, Мардука і царівни Беліт-Ілі!

Кінець заклинання

¹ Паліл — урукський бог війни, орлів і стерв'ятників (SAD).

Заклинання VII.14.

178 Омив я долоні свої, очистив я долоні свої для себе;
179 [??] Води потопу найвищого, річки родючі,
180 [??] Сила твоя,
181 [??] Родючість твоя,
182 Як чаклунство, чари і злі закляття
183 Не наблизяться до вод, близько не підійдуть,
184 Так чаклунство, чари й лихі закляття не дістануть мене,
185 Не наблизяться до мене!

Кінець заклинання

Заклинання VIII.1.

186 Поки не сяєш ти, чекаю я тебе, господа мій, Шамаше!..

Кінець сьомої Таблички Маклу

Табличка IX

[Зауваження до Табличці VII]

138 **Заклинання [VII.1]:** «Долоня моя — Манзад...» Тонке борошно і пивну су-
міш
139 Змішай, щоб підготувати хворого;
140 Змасти стійку брам найкращою олією.
141 **Заклинання [VII.2]:** «Я дарую собі плідність...» Очищена олія.
142 **Заклинання [VII.3]:** «Чиста олія, світла олія...» Очищена олія..
143 **Заклинання [VII.4]:** «Енліль — голова моя, Каксіша — образ мій...»
144 Візьмеш пряжу і прочитай [??]
145 Увітри олію в плоть свою [??]
146 **Заклинання [VII.5]:** «Хто ти, чаклунко, що створила образ мій...» Прочи-
тай спершу заклинання¹: «Нуську, син Екур, оракула великих богів [??]
147 Цар Нуску, стихни! Шлях [??]»
148 Потім оточи постіль свою клейстером;
149 Заклинання «Вийди, вийди...»², заклинання «Заклинаю житло...»³
150 Уранці, коли спалиш ти спалюване,

¹ Ці слова на оригінальному тексті відсутні, але (судячи з того, що в основному тексті Табличок немає заклинання «Нуску, син Екур, оракула великих богів...»), мабуть, мова йде саме про прелюдію до прочитання заклинання «Хто ти, чаклунко, що створила образ мій...».

² Можливо, мається на увазі заклинання «Згиньте, згиньте!...» (V.15), але в оригінальному тексті використовуються різні слова вигнання зі схожим значенням.

³ Походження закляття з'ясувати не вдалося.

- ¹⁵¹ Винеси палаюче назовні й [???]
¹⁵² Тоді прочитай закляття «Хто ти, чаклунка, що створила образ мій...»:
¹⁵³ Нанеси борошном у ночвах малюнок чаклунки;
¹⁵⁴ Поклади на нього глиняний образ чаклунки, обмий руки свої.
¹⁵⁵ **Заклинання [VII.6]:** «Пастка пасток!...»
¹⁵⁶ Зображення чаклуна і чаклунки
¹⁵⁷ Нанеси борошном у ночвах.
¹⁵⁸ Поклади глиняні образи чаклуна і чаклунка на борошняний малюнок.
¹⁵⁹ Омий свої руки над ними і вдар їх тричі гілкою еру.
¹⁶⁰ **Заклинання [VII.7]:** «Чари твої, чаклунство твоє...»: Омий руки.
¹⁶¹ **Заклинання [VII.8]:** «Пов'язані вузли твої...»: Омий руки. Земля,
¹⁶² Кинь її в ночви.
¹⁶³ **Заклинання [VII.9]:** «Обмив я долоні свої, очистив тіло своє...»
¹⁶⁴ Омий свої руки над підробленими образом.
¹⁶⁵ **Заклинання [VII.10]:** «Ранок скінчився...» Омий руки.
¹⁶⁶ **Заклинання [VII.11]:** «Ранок засвітився...» Омий руки.
¹⁶⁷ **Заклинання [VII.12]:** «Ранок, ах, ранок!...» Омий руки.
¹⁶⁸ **Заклинання [VII.13]:** «Обмив я долоні свої на світанку...» Омий руки.
¹⁶⁹ **Заклинання [VII.14]:** «Обмив я долоні свої, очистив я долоні свої для себе...» Омий руки.

Табличка VIII

Заклинання VIII.1.

1 Поки не сяєш ти, чекаю я тебе, госпoде мій, Шамаше!
2 [??] голова моя піднята,
3 [??] госпoде мій, Шамаше;
4 [??] визволяєш ти;
5 [??] піднятий;
6 [??] піднімається;
7 Господь мій, Шамаш, направив мене!
8 [??] зачаровував мене.
9 [??] зачарував мене.
10 [??] з віддаленої мілини,
11 [??] мілини Тигра.
12 [??] канали,
13 [??] ріки,
14 [??]
15 [??]
 [невеличка лакуна]

Заклинання VIII.2.

16 Шамаше, батьку земель, що сходить, сяючий!
17 [??]
18 [??]
19 Чародійка [??]
20 [??]
21 [??]
22 [??]
23 [??]
24 [??]
25 Еа [??]
26 Богиня [??]
27 [??]
28 [??]
29 [??]
30 [??]
31 [??]
32 [??]
 [невеличка лакуна]

Заклинання VIII.3.

33 Коли чаклунка перетинає річку,
34 [??] ідіть під [??]
35 Чародійка моя сидить на поромі,
36 [??] гавань.
37 Шукає вона мене, щоб проштрикнути мене.
38 Хай [прониже?] її Апкаллу, [цар?] Апсу!
39 [??] знання, мудрість Еа прорікала.
40 Хай возрадується обличчя твоє над Еа, царем Апсу!
41 Хай усмириться заціпеніння і спалах гніву,
42 Жах хай обернеться назад,
43 Жах, що супротив тебе [??]
44 [??] я вимив руки мої над образами їх
45 Цикорієм з гір, сосною, кипарисом;
46 Ділбатом¹, що очищає людину, вимив я руки свої.
47 Став я чистий [??] більше, ніж вона [??]
48 Чаклунство її [??] степ [??]
49 Виношу я слово її [??]
50 І все, що вона кляла, кидаю на вітер!

[Кінець заклинання]

Заклинання VIII.4.

51 Коли почав Сумукан радісну пісню богів у горах;
52 Коли піднялися всі до упалого тамариску;
53 Сіла мати [??].
54 Вони сидять тут і нараджуються [??] брат [??]
55 Хто ти, чаклунко, що прокляла мене і себе?
56 Чародійко, що зачарувала,
57 Хай будуть кинуті чари твої вітрові, хай будуть кинуті чари твої бурі,
58 Хай звернуться чари твої пологою і полетять супротив тебе!

[Кінець заклинання]

¹ Ділбат — трав'яниста рослина.

Заклинання VIII.5.

59 Так, нині
60 Чаклунка накинулася на мене,
61 І чародійка велика змагає мене
62 [??] брехнею своєю,
63 [??] чаклунка,
64 [??] холод,
65 [??] серця її,
66 [??] заляття твоє,
67 [??] злослів'я твоє,
68 [??] Еа,
68a [??]
68b [??]
68c Вони зачинили тебе [??]
68d Еа, господь [??]
69 І все, що ти прокляла.
70 Хай відчуєш ти важкість своїх проклять!

Кінець заклинання

Заклинання VIII.6.

71 Вуста глаголили лихе.
72 Вуста сповнені
73 Чаклунством чаклунки,
74 Ворожбитки [??]
75 Хай позбавить від них [??]
76 Хай позбавить [??]
77 Через заляття [??]
78 [??] ночі й [??] дні,
79 [??] відправив він,
80 [??] чари твої і чаклунство твоє.
80a [??]
80b [??]

[Кінець заклинання]

Заклинання VIII.7.

81 Чародійко, чародійко велика, ти накладаєш чари вранці,
81a [???]
81b [???]
81c [???]
81d [???]
[лакуна]
82 [???]
83 [???] Шамаш [???]
84 [???] Земля не [???]
85 Хай розтерзають орли і стерв'ятники тіло твоє!
86 Хай впадуть на тебе біль і страх!
Хай розірвуть тебе кобелі і суки на частини!
87 Хай розшматують кобелі і суки плоть твою!
88 Волею Еа, Шамаша, Мардука і царівни Мах¹!

Кінець заклинання

Заклинання VIII.8.

89 Ти мій щит, ти моя опора;
90 Ти бог мій зберігач, ти мій творець;
91 Ти образ мій, ти мур мій;
92 [???] ти [???]
[невеличка лакуна]
93 Гей, чари [???] ей, лиходійство [???]
94 І для руйнувальниці, і для переривача життю,
95 І для дружби [???],
96 І для полонення вуст, і для несправедливості,
97 І для ненависті, і для [???]
98 Зло [???]
99 Ти — мій, я — твій,
100 Хай не дізнається про тебе, щоб не наблизилось до тебе лихе,
101 Волею Еа, Шамаша, Мардука
102 І царівни Мах!

Кінець заклинання

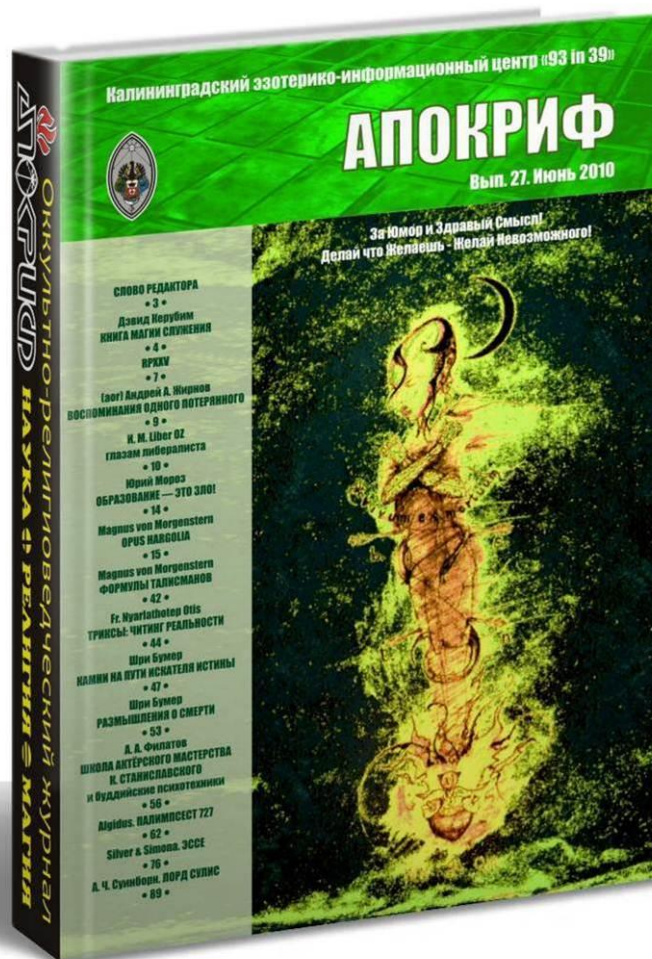
Кінець восьмої Таблички Маклу

¹ Мах (Нінмах, Нінхурсаг, Дінгірмах, Аруру) — богиня-мати, прародичка богів і людей (ШВБ).

Табличка IX

[Зауваження до Таблички VIII]

- ¹⁷⁰ **Заклинання [VIII.1]:** «Ще не сяєш ти...» Тамариск, ділбат, фінікова кісточка,
¹⁷¹ Полова, гіпс, алмазна обручка, цикорій,
¹⁷² Кипарис, обмий руки.
¹⁷³ **Заклинання [VIII.2]:** «Шамаш, батько земель, сходжений, сяючий!..» Омий руки.
¹⁷⁴ **Заклинання [VIII.3]:** «Коли чаклунка перетинає річку...» Омий руки.
¹⁷⁵ **Заклинання [VIII.4]:** «Коли почав Сумукан радісну пісню богів у горах...»
¹⁷⁶ Кинь полову у вузький глиняний горщик,
¹⁷⁷ Розвій її над коритом.
¹⁷⁸ **Заклинання [VIII.5]:** «Так, нині...»
¹⁷⁹ Настановиш глиняний образ чаклунки і поклади в черво її гірський камінь.
¹⁸⁰ Омий руки над ним.
¹⁸¹ Вдар його тричі паростком еру.
¹⁸² **Заклинання [VIII.6]:** «Вуста глаголили зле...»
¹⁸³ **Заклинання [VIII.7]:** «Чародійко, чародійко велика, ти накладаєш чари вранці...»
¹⁸⁴ Два короваї, образи чаклуна і чаклунки;
¹⁸⁵ Виготови їх з тіста і приклади до короваю;
¹⁸⁶ Розмісти їх справа і зліва від них, коли будеш читати заклинання.
¹⁸⁷ Потім кинь їх псам.
¹⁸⁸ **Заклинання [VIII.8]:** «Ти мій щит...» наповни водою посудину пуршіту,
¹⁸⁹ [??] В ньому ти [??] на ньому.
¹⁹⁰ Винеси його назовні і вилий.
¹⁹¹ Потім прочитай заклинання «підіймаю я меч свій кривий»,
¹⁹² Потім окропи водою; і йди.
[частина Таблички, що залишилася, втрачена]

[Апокриф, №27 \(червень 2010\)](#)

Silver & Simona (пер. Fr. T. M.)

Роздуми у ліжку при пробудженні

(кор. Валера Тельпис)

З яким почуттям ви прокидаєтесь уранці? Найбільш приємні відчуття при комфортному, затишному, теплому і сонячному прокиданні пов'язані з гострим сексуальним бажанням. Воно охоплює солодким збудженням тіло, що іще не прокинулося, але вже знає, чого хоче, молоде, пружне тіло. Наче в самих його недрах є дехто, хто не спить, чекає свого часу, генератор волі.

Темрява-сон-несвідоме є необхідною умовою її виконання. З їхньої допомогою воля оживає й набирає сил. Немов ранкове Сонце, партизанським підземним ходом пробирається вона крізь ніч і ставить тебе перед фактом: «Ось вона я, прийшла, звідки не чекали, бездоганна, спробуй уникнути покори! О ні, не стій на моєму шляху, але здійсни, виконай, зроби чого бажаєш!»

Немов пронизливо опалюючі промені ранкового сонця, немов свіжий бриз, діє вона на туман мислення, голова стає порожньою і ясною.

Тіло підкорюється, бажання росте разом з рухом сонця небосхилом, досягаючи свого піку у південній точці, у zenіті екстазу, воно пече вогнем землю геніталій, нетерпляче, нагадуючи жорстокість закоханої діви, що гнівно обрушує меч на ворогів свого коханого.

Потім, подолавши важке сходження, воно занурюється у води насолод, воно п'є вино і мед, хлюпається і сміється, як досвідчена жінка в руках молодого і пристрасного коханця. Це чиста лазур материнського океану, без жодної ознаки суші, без дна, без кордонів.

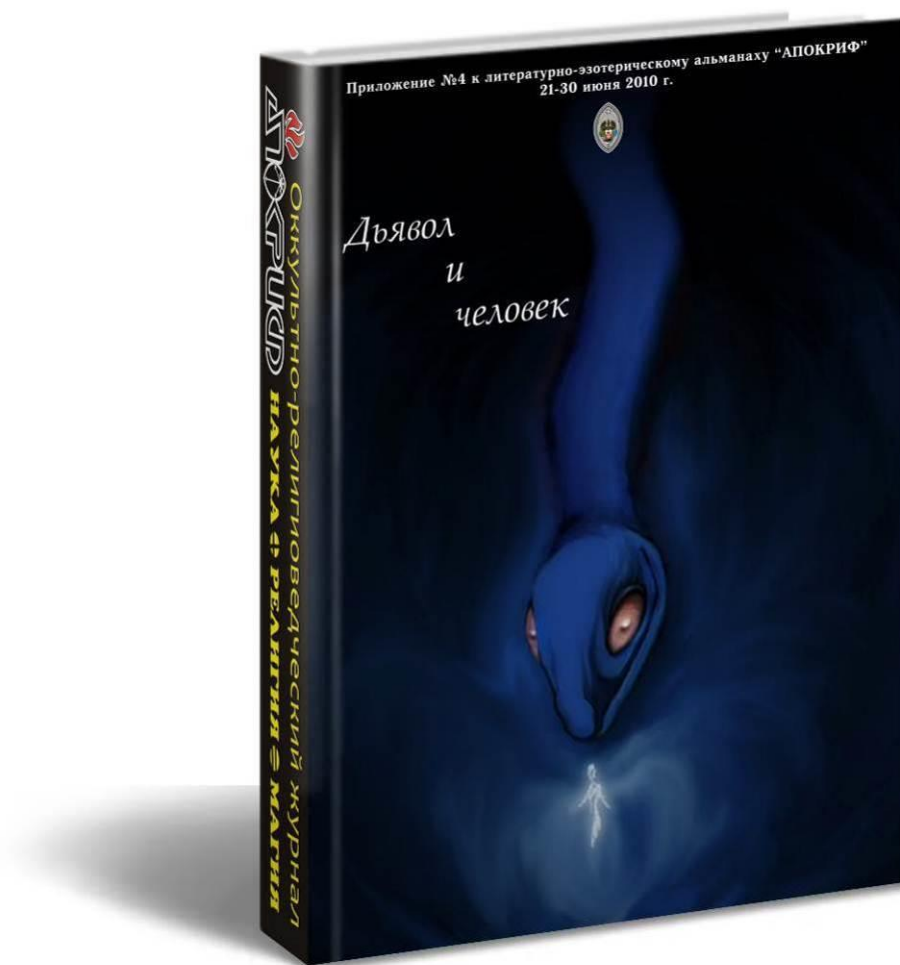
Нарешті, виконане, задоволене бажання занурюється у сон, завмирає спокоєм Пралайї, стає міжзоряною темною матерією, полярною ніччю, чистим потенціалом зимового поля, вкритого снігом сяючого таємним вогнем земного ядра.

Така еволюція чистої, бездоганної, нічим не стримуваної волі. Один за одним переживаючи ці чотири стадії, вона описує повне коло, при цьому не припиняє залишатися собою. Але її мета — експансія, саморозширення. Пізнавши чисту насолоду собою, вона не зупиниться, але призове усі відкриті в собі сили, і з цією новою армією рушить далі. Їй необхідна перемога, потрібна нова вершина, вона вже прозріва у власних недрах саморозширену космічну гексаграму, одночасно відчуючи себе її сонячним центром.

Взиваючи до свого таємного Я, що пробудило мене та мою волю від вселенського сну, звертаюсь до нього, як полководець до свого війська.

І ось він, білокрилий янгол Неба, вже ніжно дихає мені в обличчя. А за спиною здіймає крила бірюзовий орел, чаша з морською водою в його когтистих лапах. Правиця моя занурюється у вогняну гриву лютого південного лева, а ліворуч рухається дехто холодний і чорний, володіючий вагою всієї земної кулі, рогатий, але покірний мені. Бо все це лише мої частини, і без мене вони просто не існують. Я — стрімке колесо, невідомою рукою пущене, а всі описані сили — лише спиці цього колеса, тоді як я — його вісь і обід. Обертання його — суть мого життя, і призовані мною сили змусять колесо котитися в гору, чудесним чином підкоряючи вершину за вершиною, здійснюючи мою волю знову, й знову, і знову...

Ось у чому зміст того послання, того сигналу, котрий подає вранці тіло жінки або чоловіка, коли будить їх чітким наказом: «Я хочу сексу!»

[Додаток №04. Диявол і людина \(21-30 червня 2010\)](#)

Лобанова Вікторія Олександрівна

Порівняння етичних вчень: Церква Сатани і Телема

(кор. Валера Тельпис)

ВСТУП

Актуальність теми. Одним з найбільш значущих явищ у просторі сучасного релігійного життя є окультні вчення, які здійснюють серйозний вплив на світову культуру. Сучасний окультизм представлений дуже різними формами, серед яких Телема і Церква Сатани. Ці організації не є дуже численими, але їх послідовниками були відомі і публічні персони, які здійснювали пропаганду свого світогляду і вплинули на систему цінностей багатьох людей. Соціально значущим аспектом цих релігійних феноменів є їхні етичні вчення, оскільки саме вони регламентують і визначають поведінку послідовників у суспільстві. Порівняння цих релігійних феноменів, які є історично послідовними, дозволить прослідкувати динаміку, а також прогнозування тенденцій розвитку деяких аспектів суспільної свідомості.

Ступінь розробки проблеми. Літературу з цієї проблеми можна поділити на 4 типи: перший — це власне наукові релігієзнавчі дослідження (Монографія Н. Трофімчука і М. Свіщев «Экспансия» [14], В. Фомов «К вопросу о появлении и развитии сатанизма и неосатанизма в Западной и Восточной Европе» [26], А. Ковтун «Нетрадиционный сатанизм как явление современной российской действительности» [2] тощо); другий — це дослідження, які мають конфесійне (християнське) забарвлення (Дж. Стеффон «Сатанизм и новое язычество» [22], І. Куліков «Сатанизм: Аналитическое исследование» [11], О. Платонов «Тайна беззакония: сатанизм» [23]); третій — це науково-популярна література, призначена для широкого кола читачів (її більшість): Ж. — К. Фрер «Сообщества Зла, или Дьявол вчера и сегодня» [27], Ю. Стефанов «Мистика, окультизм, эзотерика» [21], Е. Парнов «Трон Люцифера» [18], Д. Волчек «Ад раскрылся» [1]; четвертий — це праці послідовників Телеми і Церкви Сатани, включаючи їх засновників (А. ЛаВей «Сатанинская библия» [12], «Сатанинские ритуалы» [13] А. Кроулі «Книга Закону» [50] та «Магія в теорії і практиці» [8], Р. Орфей «Абрахадабра. Понимание телемитской магии Алистера Кроули» [16], О. Телемський «О телеме и телемизме» [24], ряд статей автора Milchar про історію і сутності сатанізму на сайті прогресивного сатанізму «Прогрессор» [30-34], Варракс «Церковь Сатаны» [28]). Найбільш ґрунтовне дослідження сатанізму здійснили Дж. Стеффон (описав ступені пізнання і основні види) і І. Куліков (багато фактичного матеріалу); В. Фомов зробив класифікацію сатанізму. Про Телему наукових робіт практично немає (принаймні загальнодоступних), тому автор при розробці цієї теми спирався на праці телемітів. Але етичні вчення як Церкви Сатани, так і Телеми недостатньо розкриті во всіх вищеназваних працях. Тому можна констатувати нестачу ступеня наукової розробки цієї проблеми.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є виявлення різниці між етичними вченнями Телеми і Церкви Сатани для з'ясування відмінностей між цими релігійними феноменами, а також для прослідковування динаміки окультизму ХХ століття. Поставлена мета передбачає виконання наступних завдань:

- визначити і проаналізувати етичне вчення Телеми через дослідження її релігійно-філософської концепції та етики;
- визначити і проаналізувати етичне вчення Церкви Сатани шляхом вивчення її релігійно-філософської концепції та етики;
- знайти спільні та відмінні риси етичних вчень Телеми і Церкви Сатани через їх порівняння;
- виявити динаміку окультизму ХХ століття на основі зробленого дослідження етичних вчень Церкви Сатани і Телеми.

Об'єктом дослідження є окультизм, як особливий феномен релігійного життя ХХ століття.

Предметом дослідження є етичні вчення Телеми і Церкви Сатани, а також їх спільні та відмінні риси.

Методи дослідження. В ході роботи над дослідженням використовувалися загальні філософські методи індукції, дедукції, аналізу й синтезу. Застосовувалися також конкретно-наукові методи релігієзнавства: герменевтичний метод і порівняльний аналіз.

Наукова новизна дослідження полягає у виборі предмету дослідження, у встановленні відмінних рис між релігійними феноменами, що входять до складу предмета дослідження (спільні до цього розглядалися), а також у використанні етичних вчень для встановлення відмінних рис цих релігійних феноменів.

Структура курсової. Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та бібліографічного опису літератури. Перший розділ описує етичне вчення Телеми. Другий розділ досліджує етичне вчення Церкви Сатани. В третьому розділі розкриваються спільні та відмінні риси етичних вчень Церкви Сатани і Телеми. Повний обсяг курсової роботи становить 25 сторінок. Бібліографічний опис літератури включає 34 найменування і займає 4 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ЕТИЧНЕ ВЧЕННЯ ТЕЛЕМИ

1.1. Релігійно-філософська концепція

Телема (віл грецьк. θέλημα — воля) — це релігійно-філософська течія, основним тезисом якої є принцип «Вчиняй, як зволиєш» [5]. Центральним у дискурсі Телеми є поняття «воля». Відповідно до Кроулі кожна людина має свою власну волю, яка повинна бути пізнана. Бажання его (ego) не є істинною волею. Істинна воля — це те призначення, яке кожна людина намагається знайти. Для того, щоб пізнати істинну волю людини потрібно визволитися від несвідомих бажань і взяти їх під контроль свідомості. Істинна воля кожного співвідноситься зі Святим Ангелом-Охоронцем — особистим даймоном кожного. Розкриття істинної волі відбувається при виконанні Великої Рабо-

ти (трансформації земної свідомості в космічну) і призводить до єднання зі Всесвітом на основі принципу Любові (всезагальної єдності) [15].

Все проявлене існування є результатом взаємодії двох космічних принципів: просторово-часового континуума, що безмежно розширюється й атомістичного, індивідуально вираженого принципа життя і мудрості. Взаємодія цих принципів викликає до життя принцип свідомості, який керує життям. В «Книзі Закону» [5] божественні принципи персоніфіковані трійцею давньоєгипетського пантеону: Ньюїт — Богиня нескінченного простору, Хадіт — Крилатий Змій, Ра-Хор-Хуїт (Гор) — Сонячний Сокологоловий Бог Космосу. Телема виходить з того, що кожна людина має душу або «світлове тіло» і має власного ангела-охоронця, який може розглядатися як «найвище Я» і як розумне божественне проявлення [24].

Телеміти вважають, що після смерті фізичного тіла світлове тіло піддається перевтіленню. Світлове тіло набуває мудрості, свідомості й духовної сили через цикли перевтілень. Відповідно доля людини після смерті є визначеною його волею [8]. Істинна воля не може призвести до самознищення, тобто до знищення суб'єкта. Відкриття Істинної Волі символізує перевтілення звичайної людини в Адепта, який може закінчити ланцюг своїх безперервних інкарнацій коли забажає. Досягнення стану відкриття Істинної Волі супроводжується відчуттям того, що Всесвіт допомагає у всьому [15]. Телеміти вважають, що методи досягнення такого стану аналогічні та існують в багатьох релігійних системах: у китайців це Дао, у каббалістів — Йехіда, у алхіміків — філософський камінь, у йогів — самадхі, у гностиків — Логос, у стародавніх греків — бог Пан тощо [16]. Істинна Воля — це динамічний аспект Істинного Я, що пов'язаний з другою сферою кабалістичного Дерева Життя — сферою Хокма (мудрість) [8]. Велика Робота позначає процес переходу від людської свідомості до космічної і відображає єдність Мікрокосму і Макрокосму. Пошук Істинної Волі відбувається для здійснення Великої Роботи, тобто трансформації свідомості для набуття гармонії зі Всесвітом, яка полягає у відчутті повної єдності з ним.

Висновки: За Телемою життям керує Принцип свідомості, який є результатом взаємодії двох космічних принципів одиничного і всезагального. Вони представлені трійцею давньоєгипетського пантеону: Ньюїт, Хадіт, Гор. Призначення кожної людини — знайти Істинну волю, яка необхідна для здійснення Великої Роботи — трансформації земної свідомості в космічну для поєднання зі Всесвітом на основі принципу всезагальної єдності, або Любові. Але щоб здійснити її душа людини повинна набути шляхом реінкарнацій та духовного росту достатньо свідомості, мудрості й сили. Структуру Всесвіту Телема сприймає за каббалістичною моделлю.

1.2. Етика Телеми

Телема є індивідуалістичною релігійною філософією, однак «Книга Закону» [5] виводить деякі стандарти поведінки індивіда. Її основний принцип — «Вчиняй, як зовлієш» — є головною концепцією Закону Телеми. Можливість діяти відповідно до власної волі є невід'ємним правом кожного, але водночас воно включає до себе обов'язок дозволяти іншим також діяти відповідно до їх волі і не втручатися. Кроулі написав декілька додаткових текстів, що відкривають його власне бачення поведінки особистості в рамках Закону Телеми. Один із основних текстів Телеми — «Liber Oz»

[10] перераховує деякі права особистості, виходячи з основного закону «Вчиняй, як зволієш»:

1. Людина має право жити за своїм власним законом: жити як вона бажає, працювати як вона бажає, грати як вона бажає, відпочивати як вона бажає, вмирати як вона бажає.
2. Людина має право їсти те, що вона бажає, пити що вона бажає, мешкати де вона бажає, пересуватися як вона бажає по всьому лику Землі.
3. Людина має право мислити як вона бажає, говорити як вона бажає, писати те, що вона бажає, малювати будувати, одягатися так, як, вона бажає.
4. Людина має право любити так, як вона бажає.
5. Людина має право вбивати тих, хто заважає цим правам [10].

Телеміти вважають, що тілесні бажання є чистими й святими, тому що вони роблять життя яскравіше [5].

Обов'язки телеміта записані в «Посланні Мастера Теріона» [9], а також в книзі «Обов'язок: Замітка про основні правила поведінки, які слід виконувати тому, хто приймає Закон Телеми» [4]:

1. Обов'язок відносно себе: усвідомити, що ви — центр власного Всесвіту. Стверджується автономія кожної людини на шляху пізнання його Істинної Волі.
2. Обов'язок відносно інших: розуміти, що розділення на себе і всіх інших є ілюзією. Заклик до опору зовнішнім впливам і уникнення втручання до Волі інших; до допомоги і просвіти їх щодо божественної сутності всіх живих істот.
3. Обов'язок відносно всього людства: Закон Телеми має бути єдиним фундаментом віри й поведінки і має охороняти свободу кожної людини. Будь-який злочин розглядається як порушення Істинної Волі, яка повинна привести світ до гармонії.
4. Обов'язок відносно всіх сутностей і речей: Закон Телеми відноситься до всього в світі і порушенням є будь-яке відхилення у розвитку виконання його функції [4].

Людина, яка вибрала долю мага (власне стала телемітом) повинна пройти два шляхи. Спочатку «шлях світла» (L.V.X.), наприкінці якого вона має пізнати свого Ангела-Охоронця і завдяки йому зрозуміти Істинну Волю і стати Адептом, а потім — «шлях темряви» (N.O.X.) — подолати Безодню, знищити своє помилкове власне «Я» і відродитися як «дитина Бабалон» [8]. За А. Кроулі Бабалон — це Йоні, архетип джерела Всього Життя, яка приводить дух у проявлену матерію, мати Землі й Великого Моря. Вона є дружиною Хаосу [5]. Сексуальність, яку представляє Бабалон, для телеміта є священною, а статтевий акт є причастям до богині [24]. Телема відкидає будь-який дуалізм і вважає, що все буття це любовна гра богів, яка позбавлена категорій добра і зла [5].

Культивуючи в собі Любов і Свободу відповідно до Закону Телеми (Любов є закон; любов, що направлена волею [5]) можна досягти гармонії з Єдиною Волею Всесвіту: полюбити все й тим самим подолати почуття відокремленості від Всесвіту. Реалізація Істинної Волі — це священний акт Любові, що веде до виконання Великої Роботи [15].

Висновки: Головний етичний принцип Телеми — визнання права кожного дяюти відповідно до своєї волі, але водночас рахуватися з відповідними бажаннями інших, якщо вони не суперечать особи на свободу мислення, свободу любові, власну автономію. Водночас необхідно приводити у відповідність свою волю з Істинною Волею, яка є виявом всезагальних законів Всесвіту. Однією з найвищих цінностей є любов, як засіб подолання відокремленості і можливість приєднання до всезагального. Відносно тілесних бажань Телемі притаманний гедонізм. Поділ на категорії добра і зла відсутній.

РОЗДІЛ 2. ЕТИЧНЕ ВЧЕННЯ ЦЕРКВИ САТАНИ

2.1. Релігійно-філософська концепція Церкви Сатани

Віровчення Церкви Сатани викладено її засновником ЛаВеєм у роботах: «Сатанинська біблія» [12], «Сатанинські ритуали» [13]. Персоніфіковане шанування зла у вигляді Сатани і перекичування християнських цінностей є специфічними рисами цієї релігійної організації.

Церква Сатани розглядає Сатану як символ, що втілює тілесні, земні й мирські аспекти життя [12]. Вона не приймає Сатану за антропоморфну істоту, він для них є уособленням сил природи, які ототожнюються з силами Тьми, а також архетипом реального повноцінного життя, усього людського в людині: гордістю, мудрістю, чуттєвістю, егоїзмом, любов'ю, ненавистю, владністю, насолодою життям [33]. Плоть і розум складають нерозривний союз. Сатана не є особистістю і не є реальним сам по собі, але дуже реальним є те, що він уособлює, втілюючись у кожному сатаністі [32]. Він символізує силу, що змінює світ і не дає йому зупинитися в своєму розвитку, його образ існує поза часом і простором, але можна стати подібним до нього. Сам ЛаВей сформулював: «Сатанізм — це вільнодумство» [12].

Сатанізм розуміється Церквою Сатани як свій особливий окультний шлях до особливої мети. Сатанінський шлях називається Темним шляхом або Шляхом Лівої Руки. Він включає до себе також особливий сатанинський спосіб життя. Шлях сатанізму — це шлях звільнення, як зовнішнього, так і внутрішнього. Це бажання знання, заснованого на досвіді, а не на вірі; це гордість; це бажання використовувати всі можливості, які дає життя. Сатаніст повною мірою насолоджується життям, прагнучи розширити межі існування і досягти досконалості у всьому. Він встановлює свої стандарти, а не слідує чужим [34]. Сатанізм за ЛаВеєм є видом «керованого егоїзму», що заснований на природних людських інстинктах [12]. Його головна мета — задоволення цих природних інстинктів сатаніста, а також зміна ходу еволюції людини та історії людського суспільства у бік розвитку індивідуальності та творчих здібностей, творення нового типу людської особистості й цивілізації людей нового типу [29]. Щоб цього досягти, потрібно прибрати всі штучно споруджені перешкоди, тобто змінити всю структуру людського суспільства. Кінцева мета — створити новий вид розумної істоти, яка активно використовує всі приховані в людині здібності, що вважаються сучасною людиною надприродними або божественними [26].

Сатанізм за своєю природою є антирелігійним. Релігія — це підпорядкування божеству і його «офіційним представникам» — церкві. Шлях релігії за сатанізмом — це шлях догми, віри та страху, пов'язаний з поняттями винагороди і відплати від бо-

жества. Єдине божество для людини за сатанізмом ЛаВея — це вона сама [11]. Вчення про Бога в «Сатанинській біблійі» [12] дуже розмите. ЛаВей був переконаний, що богів вигадують люди, тому для сатаніста Бог, яким би ім'ям він не був названий, або навіть не названий взагалі, бачиться фактором, що врівноважує природу і не має відношення до страждання. «Це могутня сила, що пронизує й підтримує рівновагу всього Всесвіту, занадто знеособлена, щоб піклуватися про щастя або біди істот із плоті й крові, що живуть на кульці з бруду, яка є нашим домом» [12]. Бог — це певна безособова енергія, що розлита в Космосі. Віра в реінкарнацію, на думку Лавея — це просто самообман, в якому людина може знайти відповідний спосіб для вираження свого еґо. У вченні Лавея немає ні пекла, ні раю, все, що людина має, вона має «тут і зараз». Він заперечував смерть як духовне пробудження до нового життя. За все, що відбувається у світі є відповідальними лиш люди і сили дії та протидії Всесвіту [12].

Сатаніст розвивається духовно, отримуючи можливість взаємодії з Духами Темряви. Духовне вдосконалення дозволяє домогтися взаємозв'язку з Тьмою. Через прийняття Темряви сатаніст визначає свій Темний Дух, закликаючи або формуючи його в собі. Цей темний дух, невід'ємний від Темряви, є складовою демона, його проявленням. Оволодіння темним духом вказує на якісні зміни людини, її поступову смерть, що відбувається через конфлікт і протиставлення людського і демонічного. Прагнучи до свого первинного прояву або слідуючи Темряві, Темний Дух, як складова сатаніста, підпорядковує собі його інтелектуальну та фізичну сфери, для того, щоб бути в Темряві і Хаосі, більше відповідати Сатані [11]. Вищі сатаністи — сьомого рівня — називаються ілюмінатами і є «чистими шанувальниками сатани» [22, С. 81]: вони повністю і свідомо віддають свою волю й особистість Сатані.

Важливою рисою доктрини Церкви Сатани є магія і ритуали. Церква Сатани використовує ритуальні елементи в психодрама-шоу поклоніння Князю Темряви, водночас стверджуючи, що диявола не існує [13]. У «Сатанинській біблійі» [12] існує поділ на малу і вищу магію, які водночас є явищами одного типу — це те, що доступне людині, виходить від людини і спрямоване на людину. Сам термін «магія» визначається як зміна ситуацій та подій відповідно до волі людини, яка є неможливою при застосуванні звичайних методів [29]. Головною метою ритуалів є досягнення матеріального, практичного успіху. Ритуальний та езотеричний символізм — центральні елементи Церкви Сатани, наповнені традиційними окультними символами.

Висновки: За Церквою Сатани сатанізм — це особливий тип світогляду, головними рисами якого є індивідуалізм, волюнтаризм, гедонізм і нігілізм. Ідеї, що складають його основу, конкретизуються в розумінні сатанізму як особливого окультного способу життя, який включає до себе магічну практику та ритуали і головним принципом якого є розумний еґоїзм — усвідомлені й продумані дії, спрямовані на власну користь і незалежні від думки та інтересів сторонніх людей. Сатана — це природна сила, безособова за своєю суттю, яка уособлює плотські, тілесні аспекти людського життя і всіх його продуктивних земних якостей і можливостей, і водночас сила, що змінює світ, не дає йому зупинитися в своєму розвитку. Потойбічного життя не існує, тому єдина можливість продовжити своє земне існування — взаємодія з темними духами, яка може призвести до якісного перетворення людини, її вдосконалення.

2.2. Етика Церкви Сатани

Прагнення до досконалості, бажання еволюціонувати вимагають від послідовника Церкви Сатани сили характеру, контролю над собою, самодисципліни, розкриття всіх особистісних здібностей. Ідеалом для кожного з них є Сатана. Дев'ять сатанинських заповідей, що викладені у «Сатанинській біблій» [12] розкривають його суттєвий зміст:

1. Сатана уособлює потурання, а не утримання!
2. Сатана втілює життєву суть замість нездійснених духовних мрій.
3. Сатана уособлює непоганену мудрість без замість лицемірного самообману!
4. Сатана втілює милість до тих, хто її заслужив, замість любові, витраченої на підлесників!
5. Сатана втілює помсту, а не підставляє після удару другу щоку!
6. Сатана уособлює відповідальність для відповідальних замість співчуття до духовних вампірів.
7. Сатана представляє людину всього лише ще однією твариною, іноді кращою, частіше навіть гіршою, ніж ті, хто ходить на чотирьох лапах; твариною, яка внаслідок свого божественного, духовного та інтелектуального розвитку стала найнебезпечнішою з усіх тварин!
8. Сатана уособлює всі так звані гріхи, оскільки вони ведуть до фізичного, розумового та емоційного задоволення!
9. Сатана був кращим другом Церкви в усі часи, підтримуючи її справи всі ці роки! [12]

Сатанізм за ЛаВеєм — це практичне застосування законів еволюції до людини: бути сильним і перемагати там, де слабкі гинуть [12]. ЛаВей відкидає християнську концепцію добра і зла. У його доктрині є лише природні інстинкти, а добро і зло — це фантазії слабких людей, яких він називає мазохістами, тому сатаніст не повинен творити зло чи добро в обов'язковому порядку, він просто робить те, що хоче, не надто сильно переживаючи про ступінь моральності чи аморальності своїх вчинків [14]. Фундаментальний принцип сатанізму: кожен індивід виробляє свої власні норми, відповідно до яких він живе (якщо вважає за потрібне — помирає за них) [33]. Тобто сатаніст живе по-своєму, не визнаючи ніякої етики й моралі, але готовий нести відповідальність за свої дії. Для нього не може бути ніякої «сатанинської моралі» або підпорядкування авторитету Сатани, оскільки самі поняття моралі та підпорядкування авторитетам суперечать суті сатанізму [29]. Але водночас ЛаВеєм в «Сатанинській біблій» [12] все ж таки визначене те, чого сатаністу потрібно уникати. Це «Одинадцять сатанинських правил на землі» [12, С. 10] та «Дев'ять Сатанинських Гріхів» [12, С. 15]. Різниця між сатанізмом та іншими релігіями — на думку ЛаВея — полягає в тому, що інші релігії винаходять гріхи, яких не можна уникнути, а Церква Сатани вважає, що за деяких зусиль люди можуть не робити те, що розглядається нею як гріхи.

Одинадцять сатанинських правил на землі:

- Не висловлюйте свої точки зору і не давайте рад, якщо тільки вас про це не попросять.
- Не розказуйте про свої неприємності іншим, якщо тільки ви не впевнені в тому, що вас хочуть вислухати.
- У чужому барлозі виявляйте повагу, або не з'являйтеся там взагалі. Якщо гість вашого барлогу докучає вам, поводьтеся з ним жорстоко і безжалісно.
- Не робіть спроб сексуального зближення, якщо тільки не отримуєте запрошуючий сигнал.
- Не беріть речі, яка не належить вам, якщо тільки вона не є тягарем для її хазяїна і він не просить про звільнення його від цього тягара.
- Визнайте силу магії, якщо вона була успішно вами застосована задля досягнення ваших цілей. Якщо ви заперечуєте силу магії після того, як із успіхом нею скористалися — ви позбавитеся всього досягнутого.
- Не висловлюйте свого невдоволення з приводу того, що не має до вас ніякого відношення.
- Не ображайте маленьких дітей.
- Не вбивайте тварин, окрім як для прожитку і при захисті від їх нападу.
- Перебуваючи на відкритій території, не заважайте нікому.
- Якщо хтось заважає вам, попросіть його припинити. Якщо він не зупиняється — знищіть його [12].

Дев'ять Сатанинських Гріхів:

1. Дурість;
2. Претензійність;
3. Соліпсизм;
4. Самообман;
5. Стадне угодовство;
6. Недолік перспективи;
7. Забудькуватість щодо ортодоксії минулого;
8. Непродуктивна гордість;
9. Недолік естетики [12].

В цьому списку перераховуються ті способи людської поведінки, яких члену Церкви Сатани бажано уникати. Такі способи сатаністи розглядають як непродуктивні для своєї життєдіяльності, а тому стараються розпізнавати їх та усувати з практики свого щоденного існування. Також сатаністи мають прагнути застосовувати правило: «Робіть іншим те ж, що вони роблять вам» [12].

Замість понять добра і зла сатаніст міркує поняттями користі та шкоди, задоволення і невдоволення, які відносні за своїм змістом. Сатаніст визнає неминучість того, що будь-яка його дія одному принесе користь, а іншому — завдасть шкоди; не вважає за потрібне для себе піклуватися про сторонніх і нецікавих йому людей, вважаючи, що вони можуть і самі подбати про себе й свої інтереси найкращим для них чином [11]. Нехай кожен дбає про себе — ось позиція сатаніста.

Кожен індивід може любити і бути коханим, і ніхто не має права цю здатність у нього віднімати або обмежувати. Закохані можуть проявляти свої почуття будь-яким способом, який влаштовує їх і не завдає шкоди оточуючим. Можна любити кого завгодно і як завгодно, і будь-які обмеження тут неприпустимі [29].

Церква Сатани відштовхується від християнського визначення семи смертних гріхів: жадібність, гордія, заздрість, гнів, обжерливість, пристрасть і лінощі і має на увазі задоволення в кожному з них, якщо вони ведуть до фізичного, духовного та емоційного задоволення [12]. Треба жити, отримуючи від цього життя все, що воно може дати, користуватися магією, як засобом влади в земному житті, а також для отримання духовних і фізичних задовольень. Визнавати Сатану як силу, що проводить людство за визначені йому межі, тому що в світі немає меж, якщо тільки люди самі собі їх не створюють. Вчиняти так, як сам вважаєш за потрібне і піклуватися лише за себе. Ось так можна схарактеризувати позицію «розумного егоїзму», до якого закликає Церква Сатани.

Висновки: Основи етики Церкви Сатани викладені в «Сатанинській біблії», а саме в главах «Дев'ять сатанинських заповідей», «Дев'ять Сатанинських Гріхів» та «Одинадцять сатанинських правил на землі». Центральною є концепція розумного егоїзму. Вона заснована на переконанні, що людські істоти від природи егоїстичні та жорстокі, що життя є природним добром за Дарвіном, боротьбою за виживання, в якій перемагають найбільш пристосовані, для чого необхідно постійно самовдосконалюватися. Особлива увага приділяється задоволенню природних інстинктів сатаніста, тому що тільки так можна стати повністю задоволеною людиною без розчарувань, які можуть принести шкоду як власне йому, так й оточуючим. Відносно інших використовується перевернуте «Золоте правило»: «Робіть іншим те ж, що вони роблять вам». Одна з головних цілей сатанізму — це матеріальний успіх. Гедонізм, нігілізм, індивідуалізм, егоїзм, відсутність категорій добра і зла, а також прийняття нормою того, що в християнстві вважається гріхом, є основними специфічними рисами етики Церкви Сатани.

РОЗДІЛ 3. ПОРІВНЯННЯ ЕТИЧНИХ ВЧЕНЬ ТЕЛЕМИ І ЦЕРКВИ САТАНИ

3.1. Спільні риси в етичних вченнях Телеми і Церкви Сатани

Етичні вчення Церкви Сатани і Телеми мають деякі спільні риси, які будуть розглянуті в цьому розділі. Це обумовлено в першу чергу схожістю деяких аспектів релігійно-філософської концепцій, зокрема приналежністю до так званого оккультного Шляху Лівої руки, до якого відносять себе ці обидві організації [18, С. 273-283].

1. Основний принцип Телеми — «Вчиняй, як зволієш» [5], тобто можливість діяти відповідно до власної волі є невід'ємним правом кожного. В Церкві Сатани є схожий принцип — діяти так, як сам вважаєш за потрібне [34].
2. В Церкві Сатани в «Одинадцять сатанинських правилах на землі» [12] сказано: «Перебуваючи на відкритій території, не заважайте нікому», тобто за можливістю не заважати свободі іншого. В Телемі — в есе «Обов'язок: Замітка про основні правила поведінки, які слід виконувати тому, хто

- приймає Закон Телеми» [4] в обов'язку відносно інших вказано: «уникнення втручання до Волі інших». Тобто автономність і недоторканність особистості визнається як Телемою, так і Церквою Сатани.
3. В Церкві Сатани переконані, що кожен індивід може любити і бути коханим, і ніхто не має права цю здатність у нього віднімати або обмежувати. Закохані можуть проявляти свої почуття будь-яким способом, який влаштовує їх і не завдає шкоди оточуючим. Можна любити кого завгодно і як завгодно, і будь-які обмеження тут неприпустимі [12]. В етичних поглядах Телеми існує схожа думка: «Людина має право любити так, як вона бажає» [9].
 4. У телемітів є положення про обов'язок відносно себе: «усвідомити, що ви — центр власного Всесвіту» [9]. Фундаментальний принцип сатанізму: кожен індивід виробляє свої власні норми, відповідно до яких він живе, а також принцип «розумового егоїзму» до якого радять дотримуватися сатаністу [34]. Тому можна сказати, що позиції Телеми і Церкви Сатани щодо егоцентризму особистості є схожими.
 5. Відповідно до віровчення Церкви Сатани Сатана уособлює всі так звані гріхи, оскільки вони ведуть до фізичного, розумового та емоційного задоволення, а також особлива увага приділяється задоволенню природних інстинктів, тому що тільки так можна стати повністю задоволеною людиною без розчарувань, які можуть принести шкоду як власне собі, так й оточуючим [12]. Телеміти вважають, що тілесні бажання є чистими і святими, тому що вони роблять життя яскравіше [5]. Сексуальність, яку представляє Бабалон для телеміта священна, а статтевий акт є причастям до богині [24]. На основі цього можна говорити про однакову сакралізовану гедоністичну спрямованість Телеми і Церкви Сатани.
 6. В «Одинадцяті сатанинських правилах на землі» [12] написано: «Якщо хтось заважає вам, попросіть його припинити. Якщо він не зупиняється — знищить його». В п. 5 «Liber Oz» [10] А. Кроулі написав: «Людина має право вбивати тих, хто заважає цим правам». Тому можна зробити висновок, що свобода і права особистості в цих обох філософсько-релігійних течіях є ціннішими, аніж людське життя, а також і те, що вони дозволяють вбивство людини.
 7. Телема відкидає будь-який дуалізм і вважає, що все буття — це любовна гра богів, яка позбавлена категорій добра і зла [5]. Церква Сатани замість понять добра і зла пропонує міркувати поняттями користі та шкоди, задоволення і невдоволення, які відносні за своїм змістом: потрібно визнавати неминучість того, що будь-яка дія одному принесе користь, а іншому — завдасть шкоду [12]. Отже в етичних вченнях Телеми і Церкви Сатани категорії добра і зла відкидаються.

Висновки: Для етичних вчень Телеми і Церкви Сатани є спільним: визнання свободи волі, автономності і недоторканності особистості, свободи всіх проявів любові й сексуальності, сакралізований гедонізм, спрямованість на егоцентризм особистості, дозвіл на вбивство людини, відсутність категорій добра і зла.

3.2. Відмінні риси в етичних вченнях Телеми і Церкви Сатани

Етичні вчення Церкви Сатани і Телеми в деяких моментах суттєво відрізняються. А саме:

1. Дещо відрізняються уявлення Телеми і Церкви Сатани щодо Любові. За поглядами Телеми, культивуючи в собі Любов і Свободу відповідно до Закону Телеми (Любов є закон; любов, що направлена волею [5]) можна досягти гармонії з Єдиною Волею Всесвіту: полюбити все й тим самим подолати почуття відокремленості від Всесвіту [8]. А Церква Сатани розглядає любов лише як евфемізм для сексуальної діяльності [12]. Таким чином Любов для Телеми — це всезальний принцип всеєдності і засіб для досягнення гармонії, а для Церкви Сатани любов — це лише сексуальна діяльність.
2. Відрізняються погляди щодо місця індивіда відносно людства, Всесвіту, всезагального. За Телемою в обов'язку відносно інших говориться про розуміння того, що розділення на себе і всіх інших є ілюзією, а все існуюче є частиною одного цілого, звідки випливає необхідність допомоги і просвіти їх щодо божественної сутності всіх живих істот і подолання почуття відокремленості від Всесвіту [4]. Церква Сатани навпаки, має вчення про духовних вампірів, якими вважає всіх, хто потребує допомоги, співчуття і не може за це відплатити [12]. Сатаніст не має вважає за потрібне для себе піклуватися про сторонніх і нецікавих йому людей, оскільки вони можуть і самі подбати про себе та свої інтереси найкращим для них чином. Нехай кожен дбає про себе — ось позиція сатаніста. Отже, Телема вважає необхідним піклуватися про всіх істот, тому що вважає всіх частиною одного цілого, а Церква Сатани навпаки пропонує відокремлення і крайній індивідуалізм.
3. Призначення кожної людини за Телемою — знайти Істинну волю, яка необхідна для здійснення Великої Роботи — трансформації земної свідомості в космічну для поєднання зі Всесвітом на основі принципу всезагальної єдності або Любові [15]. Але щоб це здійснити душа (світлове тіло) людини повинна набути шляхом реінкарнацій та духовного росту достатньо свідомості, мудрості й сили [24]. Доля людини після смерті є визначеною його волею. Адепт може закінчити ланцюг своїх безперервних інкарнацій коли забажає. Відповідно до віровчення Церкви Сатани життя є найбільша цінність і нею відкидається вчення про потойбічне життя, тому треба прожити велику частину життя «тут і зараз» [12], причому з максимальною користю і насолодою.

4. Церква Сатани протиставляє своє вчення християнству, критикує його дев'ять заповідей, ґрунтує своє етичне вчення на суперечності й незгоді з ним, відштовхується від християнського визначення семи смертних гріхів: жадібності, гордині, заздрощів, гніву, обжерливості, пристрасті й лінощів, і навпаки вважає, що вони ведуть до фізичного, духовного та емоційного задоволення [12]. Телема відносно християнства займає більш нейтральну позицію — вона вважає християнство релігією минулої епохи (еона Осіріса), яка зараз є неактуальною [5], але також була необхідна для духовного поступу людства.

Висновки: Вімінним в етичних вченнях Телеми і Церкви Сатани є уявлення про любов, про співвідношення індивідуального і всезагального, про призначення людини, а також позиції відносно християнства.

ВИСНОВКИ

1. Характерним для етичного вчення Телеми є гедонізм, персоналізм, підпорядкування всесвітнім закономірностям і тяжіння до всезагальної єдності на засадах автономії особистості.
2. Етичне вчення Церкви Сатани проголошує гедонізм, егоцентризм, нігілізм, релятивізм, прагматичну спрямованість на матеріальний успіх.
3. Спільними рисами в етичних вченнях Церкви Сатани і Телеми є спрямованість на автономну особу та її самовдосконалення, відсутність оцінювання з позицій добра і зла, гедонізм; відмінним є підпорядкування всезагальному закону у Телемі та крайній нігілізм і егоцентризм у Церкві Сатани.
4. Розвиток окультизму 20 століття йшов у бік зниження ролі ціннісних світоглядних концепцій, індивідуалістичної спрямованості, психологізації, прагматичної орієнтації на соціальне досягнення успіху.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

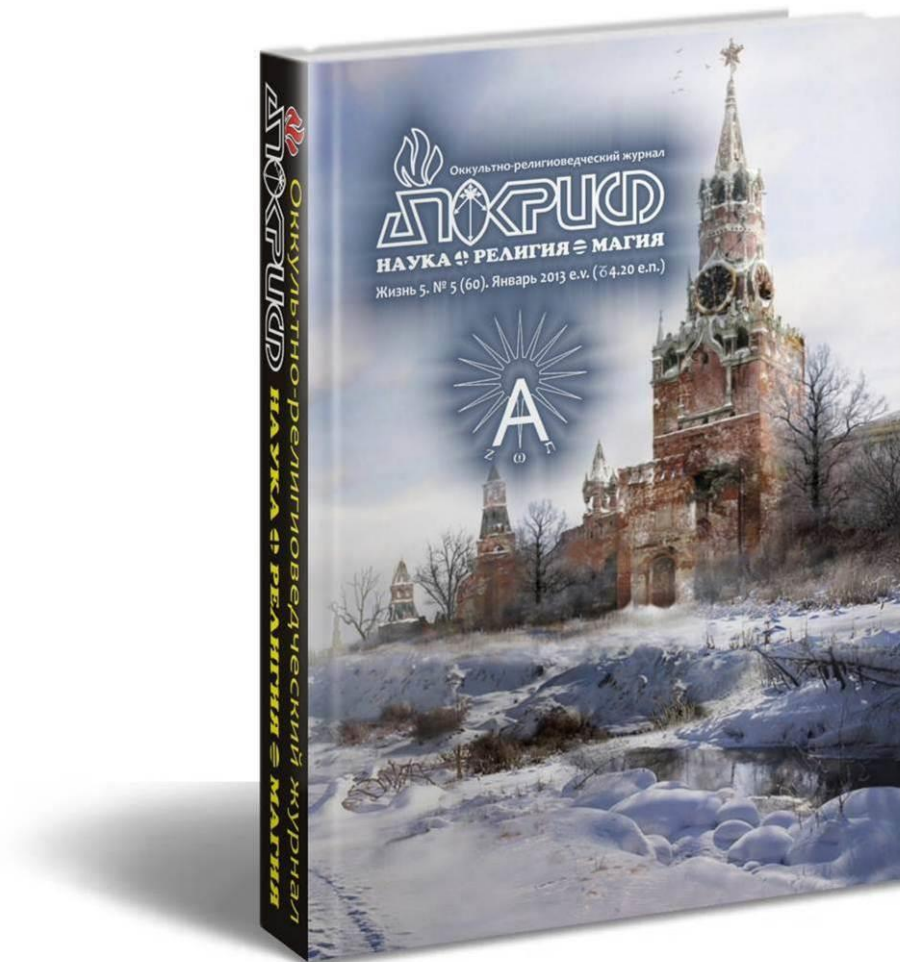
1. Волчек Д. Ад раскрылся // Ом. — 1998, апрель. // <http://rubtsov.penza.com.ru/biblio/lavey.htm>.
2. Ковтун А. Л. Нетрадиционный сатанизм как явление современной российской действительности // Вологодские чтения. Молодёжь и научно-технический прогресс: Матер. региональной научно-технической конференции, Дальневосточный государственный технический университет им. В.В.Куйбышева, 2004. — № 38-1. — С. 55-56.
3. Кроули А. Восемь лекций по йоге // Сайт Московской Ложы Ordo Templi Orientis «Убежище Пана» // <http://oto.ru/cgi-bin/toc.pl?articles/works-crowley/preface&toc.val>.

4. Кроули А. Долг // Сайт Московской Ложі Ordo Templi Orientis «Убежище Пана» // <http://oto.ru/cgi-bin/article.pl?articles/works-crowley/dolg.txt>.
5. Кроули А. Книга Закона // Сайт Московской Ложі Ordo Templi Orientis «Убежище Пана» // <http://oto.ru/cgi-bin/toc.pl?articles/works-crowley/1&toc.val>.
6. Кроули А. Книга Тота // Библиотека магии «Экслибрис» // <http://liber666.narod.ru/thelema/tot.zip>.
7. Кроули А. Магическое Дао // Библиотека магии «Экслибрис» // <http://liber666.narod.ru/thelema/dao.zip>.
8. Кроули А. Магия в теории и на практике // Библиотека магии «Экслибрис» // <http://liber666.narod.ru/thelema/mtp.zip>.
9. Кроули А. Телемитские тексты: Liber II-XXVIII // <http://readr.ru/alister-krouli-telemitskie-teksti-liber-ii-xxviii.html#page=1>.
10. Кроули А. Liber Oz. // Сайт Московской Ложі Ordo Templi Orientis «Убежище Пана» // <http://oto.ru/cgi-bin/article.pl?articles/works-crowley/31-liberoz.txt>.
11. Куликов И. Новые религиозные организации деструктивного, оккультного и неоязыческого характера: Энциклопедия, в 9 т. — Т. 1: Сатанизм: Аналитическое исследование. — М: Паломникъ, 2002 // <http://ukrsekta.info/2008/page/41/>.
12. ЛаВей Шандор А. Сатанинская библия // <http://demonologia.ru/node/15>.
13. ЛаВей Шандор А. Сатанинские ритуалы // <http://lib.rus.ec/b/111382>.
14. Миссионерство и новые культы: Церковь Сатаны // Трофимчук Н. А., Свищев М. П. Экспансия: Монография. — М: 2000 // <http://psyfactor.org/expans.htm>.
15. Сехмет. Об Истинной Воле // Информационный бюллетень Московской Ложі О.Т.О. «ИО Пан». — № 6 (август), 2005.
16. Орфей, Родни Абрахадабра. Понимание телемитской магии Алистера Кроули. — М: «Весь», 2008. — 160 с. (Также в другом переводе см.: <http://scribd.com/doc/28553003/ABRAHADABRA>.)
17. Офіційний сайт Церкви Сатани // <http://churchofsatan.com/home.html>.
18. Парнов Е. И. Трон Люцифера: Критические очерки магии и оккультизма. — М: Политиздат, 1985. — 303 с., ил. // <http://lib.rus.ec/b/109263>.
19. Сатанизм и Телема: Материалы интернет-конференции. — // <http://warrax.net/Satan/own/93.htm>.
20. Сафронов А. Г. Оккультные учения XX века как специфический культурно-психологический феномен // Психиатрия и религия на стыке тысячелетий: Сборник научных работ Харьковской областной клинической психиатрической больницы № 3 (Сабуровой дачи) и Харьковской медицинской академии последипломного образования / Под общ. ред. П. Т. Петрюка, Р. Б. Брагина. — Харьков, 2006. — Т. 4. — С. 102-105. // <http://psychiatry.ua/books/religion/paper39.htm>.
21. Стефанов Ю. Н. Мистики, оккультисты, эзотерики. — М: Вече, 2006. — 480 с.: ил. (Лабиринт тайноведения).

22. Стеффон Дж. Сатанизм и новое язычество./ Пер. И. В. Баранов. — М: Изд-во Францисканцев — Братьев Меньших Конвентуальных, 1997 г. — 158 с.
23. Тайна беззакония. Глава 50. Сатанизм// Платонов О. Иудаизм и масонство против христианской цивилизации. — // http://holytrue.boom.ru/Sekret/TaynaBezzakonia/gl_50.htm.
24. Телемский О. О Телеме и телемизме // <http://kybalion.ru/blog/thelema/23.html>.
25. Филипович Л. О. Нові релігійні течії й організації в Україні: Довідник — К: Ін-т філософії НАНУ, 1996-30 с.
26. Фомов В. М. К вопросу о появлении и развитии сатанизма и неосатанизма в Западной и Восточной Европе. // <http://psyfactor.org/satanism.htm>.
27. Фрер Ж.-К. Сообщества Зла, или Дьявол вчера и сегодня. — М: Аграф, 200. — 272 с.
28. Церковь Сатаны // http://warrax.net/contra_dei/1/03.html.
29. Long Anton, Robury Conrad. Введение в сатанизм // <http://satanists.ucoz.ru/publ/1-1-0-14>.
30. Milchar. История Церкви Сатаны // <http://vivatsatana.narod.ru/istoriacerkvisatan.html>.
31. Milchar. Краткая история сатанизма // <http://religion.4bb.ru/viewtopic.php?id=1051>.
32. Milchar. Сатанизм и дьяволопоклонничество // <http://asm.ibord.ru/viewtopic.php?id=202>.
33. Milchar. Сатанист и его мировоззрение // <http://darkway.narod.ru/milchar02.htm>.
34. Milchar. Сатанизм как образ жизни // <http://darkway.narod.ru/milchar06.htm>.

[Апокриф, №60 \(січень 2013\)](#)

Валерія Сєдова

Алхімічна еволюція мислення та свідомості

(кор. Валера Тельпис)

Алхімія (пізньолатинське *alchemia*, *alchimia*, *alchymia*) походить від грецького *chemeia* від і арабського *cheo* (лю, відливаю), що вказує на зв'язок алхімії з мистецтвом плавки і лиття металів. Інше тлумачення походження слова «Алхімія» — від єгипетського ієрогліфа «хмі», що означає чорну (родючу) землю, на противагу безплідним піскам. Цим ієрогліфом позначався Єгипет, місце, де, можливо, виникла алхімія, яку часто називали «єгипетським мистецтвом». Вперше термін «алхімія» зустрічається в рукописі астролога Юлія Фірмака.

Найважливішим завданням алхіміки вважали перетворення (трансмутацію) неблагородних металів у благородні (цінні), в чому власне і полягала головна задача хімії до XVI сторіччя. Ця ідея базувалася на уявленнях грецької філософії про те, що матеріальний світ складається з одного або декількох «першоелементів», які за певних умов можуть переходити одне в одного [2]. Завданням середньовічних алхіміків було приготування двох таємничих речовин, за допомогою яких можна було б досягти бажаної трансмутації металів. Найбільш важливий з цих двох препаратів, який повинен був володіти властивістю перетворювати на золото не тільки срібло, але й такі, наприклад, метали, як свинець, ртуть і т. д., носив назву філософського каменя, червоного лева, великого еліксиру. Він також іменувався філософським яйцем, панацеєю й життєвим еліксиром. Цей засіб мав не тільки облагороджувати метали, але і служити універсальними ліками; розчин його, так званий золотий напій, мав зціляти всі хвороби, омолоджувати старе тіло і подовжувати життя. Інший таємничий засіб, вже другорядний за своїми властивостями, що носив назву білого лева, білої тинктури, мав здатність перетворювати в срібло всі неблагородні метали [1].

Батьківщиною алхімії вважається Древній Єгипет. Алхіміки вели початок своєї науки від Гермеса Трисмегіста (він же єгипетський бог Тот), і тому мистецтво робити золото називалося герметичним. Дійсність така, що крім матеріальної хімії, астрономії та психології (тобто психології в її фазі фізіологічності) стародавні володіли знаннями трансцендентальної астрономії, званої астрологією, трансцендентальної хімії, званої алхімією, теорією психології, званою містичної психологією. Вони володіли внутрішнім знанням крім зовнішнього знання, причому останнім володіють тільки сучасні вчені. Між численними таємними галузями знання, якими володіли герметисти, були ті, що відомі нам як ментальні перетворення.

Трансмутація — термін, що часто використовується для позначення стародавнього мистецтва перетворення металів — особливо простих металів — у золото. Слово «**трансмутація**» означає перетворювати, змінювати одну природу, форму або речовину в іншу, тобто трансформувати. **І відповідно духовне перетворення означає мистецтво зміни при перетворенні душевних станів, форм, умов в інші [7].**

Таким чином, душевна трансмутація є мистецтвом ментальної хімії, або, формою практичної, містичної психології. Але це означає набагато більше, ніж видно на

поверхні. Трансмутація алхімії та хімії на площині розуму достатньо важлива за своїми діями, і навіть якщо б мистецтво зупинилося на цьому рівні, воно все одно було б однією з найбільш важливих галузей знання, відомих людині. Але це тільки початок. Давайте подивимось, чому. Першим із семи герметичних Принципів є Принцип менталізму, аксіома якого — «Все є думка», **«Всесвіт є мислячий образ»**; що мається на увазі реальність твердження **«Всесвіт є Розум»**; **сам Всесвіт є уявним образом, тобто існує у Розумі Всього**. Свої посудини алхіміки запечатували печаткою з зображенням Гермеса — звідси вираз «герметично закритий». Існував переказ, що мистецтву звертати «прості» метали на золото ангели навчили земних жінок, з якими вступили до шлюбу, про що розказано в «Книзі Буття» і «Книзі пророка Еноха» в Біблії. Це мистецтво було викладено в книзі, яка називалася «Хема». Арабський учений Аль-Надім думав, що родоначальником алхімії був Гермес Великий, родом з Вавилону, що оселився в Єгипті після Вавилонського стовпотворіння. **Існували греко-єгипетська, арабська та західно-європейська школи алхімії.**

Самі алхімічні дії, які описуються трактатами, в дійсності є алегоричними. **Під видом опису процесу приготування «філософського каменю» в дійсності вкладається розуміння еволюції людської свідомості та можливості сприйняття.** Паралель духовного процесу розвитку, що перетинається з матеріальним аспектом існування. Звертаючись до алхімії, спостерігаються два аспекти існування: доричний — тобто чоловічий, а також іонічний — жіночий. Відповідно до цього, є два способи приготування філософського каменю: сухий та мокрий. Шлях пізнання, тобто шлях «ініціації» має три ступені [3]:

- **Етичний ступінь** — це досягнення самопізнання і вироблення в індивіда морально-правових норм, котрі мають стати головними провідними засадами в житті;
- **Технічний** — це самоствердження, відстоювання власних позицій та цінностей життя. Це період опанування «технікою життя», яка дає змогу розвитку як духовному, так і матеріальному. Сфера міжособистісних відносин.
- **Ступінь майстра** — очищення від нашарувань, що зумовлені життям у соціумі. Мовою містиків це осягнення істинно безсмертного «Я». У древніх містеріях це ступінь «катарсису», тобто очищення.

Ми з'являємося на цей світ учнями. Учень постає «необробленим каменем», що працює над обтісуванням своєї особистості, над переробкою його в гладкий «кубічний камінь», що буде придатним для використання в якості матеріалу для побудови «храму». В алхімії підготовча стадія учня відповідає так званій «підготовчій роботі» пошуку та очищення від «сторонніх домішок» першоматерії, що необхідна для філософського каменю.

Отже, людська свідомість залишається завжди відкритою для експериментів, потрібно лиш зняти нашарування раціо, що не дозволяє пізнати ту істину, яка в кожного своя, але в цій неподібності істина кожного — це загальна істина, яка шукається кожним із нас. Наш розум проходить через багато етапів позбавлення від нашарувань, повсякденний досвід або ж додає інформацію, або стирає її як непотрібний атавізм, що перешкоджає розвитку як духовному, так і тілесному, розвитку мислення та саморозвитку. Якщо Всесвіт мислячий за своєю природою, тоді Ментальна Трансму-

тація (Душевне Перетворення) має бути мистецтвом зміни умов Всесвіту в аспектах матерії, сили і розуму.

Отже, Душевне Перетворення є дійсно «магічним»; саме про нього стародавні автори могли так багато сказати у своїх містичних роботах і відносно якого вони дали так мало практичних настанов [3].

Якщо все є духовним, тоді все мистецтво, яке дає здатність перетворювати ментальні умови, має дати Майстрові засіб керування матеріальними умовами, окрім тих, які ми називаємо ментальними. В дійсності все, що ми називаємо «психічними явищами», «ментальним впливом», «ментальною наукою», — діє за тими же загальними напрямками, оскільки тут має місце один принцип, незалежно від того, якими іменами названі явища. **Учення і практики ментальних перетворень діють у ментальній площині, перетворюючи ментальні умови, стани на інші, у відповідності з різними формами, більш-менш ефективними.**

Рациональне вивчення, підтвердження, заперечення шкіл ментальної науки є нічим іншим, ніж формулою, часто вельми недосконалою і ненауковою, герметичного мистецтва.

Не тільки ментальні стани в самому собі можуть бути змінені і перетворені герметичними методами, але і стани інших можуть і дійсно постійно перетворюватись точно так само, звичайно несвідомо, але часто і свідомо, деякими раціональними законами і принципами в тих випадках, коли люди, на яких впливають, не інформовані про принципи самозахисту. І більш того, багато учнів і практиків ментальної науки знають, що кожна матеріальна умова, залежна від розуму інших людей, може бути зміненою або перетвореною за умови сильного бажання і вивчення змінених умов життя, бажаних даною особою [5].

«Істинна герметична трансмутація є мистецтвом думати», — так говорить одна давня герметична говірка. Що таке філософський камінь? Насамперед цей камінь — це той розумовий стан, що може спеціально перетворювати небажане на інше — бажане, тобто перетворювати одну емоцію на іншу. Відповідно, це певний стан свідомості, досягнувши якого людина стає повноцінним керівником свого психічного світу, завдяки чому і отримує можливість переродитися духовно. Цей стан свідомості також називається Космічною свідомістю — усвідомлення всеєдності, відчувши котре хоча б раз у житті, людина стає «двічі народженою» або ж «родженою від Духу». Це «Христос в нас», про котрого говорив у своїх Посланнях апостол Павло. У Священному писанні Христос також зветься «каменем, який відкинули будівельники», тобто ті, хто хочуть побудувати ідеальне духовне суспільство на духовно не відроджених людях — що є просто неможливим. Таким є містичний зміст «філософського каменю» алхіміків-герметистів. У вищому метафізичному сенсі філософський камінь — це те саме Всеєдине в своєму аспекті Логосу, або ж світового «Я». В «Смарагдовій Скрижалі» говориться, що всі речі виникли через посередність Логосу або ж через роздуми (meditationes). Всесвіт являється мисленнєвим образом, що виник у Всеєдиного. Поняття Єдиної Сутності являє собою астральний план, це той проміжний стан єдиної світової субстанції, через посередництво котрої речі і створіння матеріального світу взаємодіють зі світом духовним — Логосом, а також Світовою Душею-Софією, тобто

Премудрістю Божою [2]. Алхіміки були прихильниками енергетичної концепції світобудови. У всякій енергії, керуючи її діями, проявляються форми розуму та свідомості. Головними елементами алхімічної операцій елементами є **ртуть, сірка та сіль**. Ці три начала являють собою світові начала: **розум, енергію та матерію**. Індуси називають це **Читта, Прана і Акаша**. Багато хто з алхіміків відкидає «сіль» тобто матерію, як світове начало, вважаючи її похідною від Світового становлення. За допомогою алхімії, в її реальному неспотвореному значенні, людина здатна досягти розширеної космічної свідомості і відчувати інтелектуальне осяяння, тоді наш розум матиме можливість впоратись з важкими задачами, перед якими інтелект безпорадний. Воля і будь-яка психічна життєва енергія, що проявляється в людині — це її «сірка», вплив середовища, пасивний стан свідомості, «тіло причинності».

Евгеній Філалет говорить про «вогонь мудреців». Науковою мовою цей вогонь є вічним джерелом тепла, тобто хімічним елементом радієм. Філалет порівнює всяке тіло з чорним ліхтарем, всередині котрого горить світло, що є невидимим для очей через товщину матерії, що це світло оточує, але воно є реальним. Внутрішня алхімія являє собою форму духовної практики, спрямовану на радикальну перебудову психофізичного стану адепта, на створення безсмертного «тіла» і просвітленої свідомості [6].

Людське тіло являє собою прояв божественної субстанції та енергії, як і сам Всесвіт. Основні сили та якості, які незмінно присутні в організмі, надають йому життя і підтримують його функції, є мікроскопічними відповідниками тих сил, які пронизують «космічне тіло».

Адепт внутрішньої алхімії сприймає своє тіло як мікрокосм, Всесвіт у мініатюрі, наповнений божественними макрокосмічними силами.

В організмі людини можна створити еліксир безсмертя, виплавили його з трьох коштовностей: виплавити насіння — отримати життєвість, виплавити життєвість — отримати дух, виплавити дух — отримати безсмертя.

Еліксир безсмертя також називається безсмертним зародком, або перлиною.

Вся система внутрішньої алхімії будується у взаємозв'язку з енергетичною системою тонкого тіла людини — на послідовному розкритті всіх енергетичних центрів і трансформації нижчої енергії у вищу [6].

Символізму і практиці внутрішньої алхімії відповідає символізм і практика герметичної традиції Великої Роботи, яка відображає основні моменти процесу творення. Таємниця життя, смерті й безсмертя нерозривно пов'язана з таємницею єднання золотої пари — духовного алхімічного шлюбу чоловічого й жіночого начала.

У тілі людини присутнє все, що є у Всесвіті. Фізичні процеси у Всесвіті відповідають біологічним процесам у тілі людини. Сонце, місяць, зірки, гори, острови і річки зовнішнього світу присутні всередині людського тіла [4].

Космогонія і космологія нашого Всесвіту нерозривно пов'язані з життєвими процесами людського організму, як частини цього Всесвіту. Можна відтворити в мініатюрі процес творення Всесвіту, як згущення енергій та форм навколо Витоку, невиявленого Абсолюту, в ролі якого виступає людський розум.

Література

1. Юнг, К. Г. Дух Меркурий. Собр. соч. Пер. с нем. А. Гараджи и др. — Москва: Канон, 1996.
2. Юнг, К. Г. Психология и алхимия. Пер. с англ. С. Л. Удовик — Москва: REFL-book, Ваклер, 1997.
3. Эвола, Ю. Герметическая традиция / Пер. с итал. Г. А. Бутузова. Москва — Воронеж: Terra Foliata, 2010.
4. К. Зелигманн «История магии и оккультизма».
5. Нейгебауэр О. Точные науки в древности. — М.: Наука, 1968. — 224 с.
6. Розин В. М. Эзотерический мир. Семантика сакрального текста. — М.: 2002.
7. Химическая Свадьба Христиана Розенкрейца в году 1459 / Пер. с нем. Ярина А. Я. — М.: Энигма, 2011. — 288 с.

Валерія Сєдова

Єгипетські містерії: Від магії до теософії

(кор. Валера Тельпис)

Стародавні єгипетські мудреці записали свої відкриття у вигляді містичної філософії (Shetaut), яка називається Raui. Вона містить важливе містичне вчення про природу творіння, Бога і людського існування.

Є кілька міфів про створення природи й людини у Стародавньому Єгипті. Існують три основні міфи, пов'язані з давньоєгипетською Трійцею Амон-Ра-Птах, створення якої виходить від Neberdjer (Nebertcher), або Абсолюту, Верховного Я, у вигляді Трійці. Є також міфи, пов'язані зі створенням, що походить від кожного члена Трійці (Амона, Ра, Птаха).

Є також міфи, пов'язані з богами Хепрі-Асар (Осіріс), що описують, як він створив світ, вимовляючи своє ім'я, за допомогою Логосу. Богиня як жіночий аспект Абсолюту була також визнана в якості джерела творіння.

Звернемося до йоги, як до прикладу, для порівняння містичних практик. Йога є вивченням і практикою мудрості, яка базується на духовних дисциплінах, що дозволяють людині виявити джерело Абсолюту в собі і досягти найвищого рівня самопізнання, що призводить до усвідомлення внутрішнього світу та єднання з природою.

Йога є практикою розумових, фізичних і духовних дисциплін, які призводять до самоконтролю і самопізнання шляхом очищення розуму, тіла і духу, аби виявити глибоку духовну сутність, яка лежить всередині кожної людської істоти і у всьому Всесвіті. По суті, метою практики йоги є об'єднання індивідуальної свідомості з універсальною, або ж космічною, свідомістю. Таким чином, у давньоєгипетській релігійній практиці, особливо в плані ритуалів та інших практик стародавнього єгипетського храму, система, відома як Shetaut Neter (спосіб прихованої Верховної Істоти), може бути названа єгипетською йогою. У цьому сенсі релігія в чистому вигляді є системою йоги, оскільки вона прагне возз'єднати людей з їх істинним Я.

Дисциплінарно йога потрапляє під п'ять основних категорій. До них відносяться: йога мудрості, йога любові, йога-медитація, тантрична йога та йога безкорисливої дії. У рамках цих категорій є допоміжні форми, які є частиною основних дисциплін. Важливо пам'ятати, що всі аспекти йоги можуть і мають бути використані узгоджено з іншими духовними практиками. Таким чином, практику будь-якої дисципліни, що призводить до єдності з Вищою Свідомістю, можна назвати йогою. Якщо людина вивчає і розмірковує над вченням, вона практикує йогу мудрості. Якщо йде медитація на основі деякого вчення і єднання з Вищим Я — це практика йога-медитації. Є також йога як ритуал ідентифікації (який є частиною йоги мудрості та йоги Божественної Любові). Якщо людина розвиває свою фізичну і психічну природу енергетичних центрів — це практика Сили Змії (Кундаліні або Урей), яка є частиною тантричної йоги. Якщо практика зосереджена на етичному поведінні й самовідданості — це є йогою дій (в єгипетських містеріях Маат = Дія = Закон) у повсякденному житті. Практика, що стосується трансформації уваги до Божественного Начала — це трансформація любові на вищий якісний рівень сприйняття, це принцип Агапе. Таким чином, йога була розроблена в багатьох дисциплінах, які можуть бути використані для досягнення мети — просвітлення.

Просвітлення — це термін, використовуваний для опису високого рівня духовного пробудження. Це означає досягнення такого рівня духовного усвідомлення, на якому практик виявляє основоположну єдність усього Всесвіту, а також той факт, що джерелом всього творіння є те ж джерело, з якого з'явилося внутрішнє Я людини.

Всі форми духовної практики спрямовані до цілі надання допомоги кожній людині відкрити для себе справжню сутність Всесвіту як зовні, у фізичному творінні, так і внутрішньо, в серці людини як самому корені людської свідомості.

Термін «релігія» походить від латинського «relegare», який використовує префікс «re-», що означає «тримати, з'єднувати, зв'язувати». Таким чином, суттю істинної релігії є те, що вона пов'язує початкове джерело і внутрішню сутність. У цьому сенсі термін «релігія» та «йога» є синонімами. Це джерело, котре є основоположною реальністю, що стоїть за кожним об'єктом у створенні, і описується як ненароджене, безсмертне, вічне. Цей опис охоплює нескінченне число імен, а саме: Свідомість, Я, Вище Я, Бог, Богиня, Верховне Буття, Божественне Я, Вічне Я, душа, чиста свідомість, Брахман, Все, Єгова, Нетер, Творець, Абсолют, Небесний Батько, Божественна Мати, Великий Дух. Ці різні назви з різних традицій і окремих культур насправді являють собою єдиний, божественний і трансцендентний принцип.

Таким чином, вивчення і розуміння творіння є невід'ємною частиною йогічного руху людини до духовного просвітлення. З найдавніших часів магія була розроблена в основному єгиптянами як відносно мертвих, так і живих. Єгипетська релігія була заснована на міцній і активній вірі у важливість магії. Стародавні єгиптяни вірили у магію і прагнули використовувати владу магічних амулетів, заклинань і складні обряди для досягнення просвітління.

Релігійна філософія

Єгиптяни не підтримували універсальні системи релігійних переконань. Єгипетський політеїзм був спокійним і терпимим. Стародавні єгиптяни носили мирний, добрий і дуже обізнаний характер в сімейних цінностях. Їх релігійні відносини відобразили це у тому, що не було ніяких гонінь в ім'я релігії.

Єгиптяни шанували і поважали все природне існування. Вони не намагалися переконати або змусити неєгиптянина поклонятися своїм божествам. Справді, єгиптяни були відкриті й сприйнятливі до систем інших культур і вір.

Стародавня єгипетська релігія певною мірою викликає подив, бо нагадує іудаїзм, іслам і християнство в тому, що була єдина віра в центрального Бога, Творця, але парадокс у тому, що це все супроводжувалося політеїзмом. Чи виріс політеїзм із монотеїзму, або монотеїзм із політеїзму в Єгипті, так і залишиться загадкою. Свідощтво «Текстів Пірамід» показує, що вже у 5-й династії монотеїзм і політеїзм процвітали пліч-о-пліч.

У той час як древні єгиптяни поклоняються пантеону богів і богинь, вони одночасно вірять в одного центрального бога, який був Творцем, невидимим і вічним. Це один бог-творець усіх існуючих. Цей бог був трансцендентним, але жив він на Землі і переніс жорстоку смерть від рук своїх ворогів. Він воскрес із мертвих і став богом і фараоном потойбічному світі. Цим богом був Ausar (Осіріс).

Основний склад єгипетської релігійної філософії

- Поняття Центрального Бога-Творця.
- Звід богів і богинь, що володіють зооморфними характеристиками.
- Поняття Божественної істини, порядку і суду.
- Божественна битва між порядком і хаосом.
- Воскресіння.
- Категорія безсмертя.

Порядок і Хаос: Війна

Єгиптяни вірили, що сила первинного хаосу створює постійну загрозу для світу. Створення світу відбулося у зв'язку зі створенням громадського порядку і царства, і гармонія Всесвіту може бути збережена практикою ритуалізації Маат, божественної істини, справедливості й порядку. Маат — це божественний принцип мудрості й закону, вона царює над рівновагою Всесвіту, керує регулярними циклами Сонця, Місяця, зірок, сезонів і самого часу.

Дев'ять тіл: Релігійні теорії

Єгиптяни вірили, що люди та інші живі істоти склалися з дев'яти «тіл». Вони вірили в духів і явища, які стали можливі завдяки існуванню «ка» і «ху».

Більшість списків частини єгипетської концепції душі включає наступне: Кат, Саху, Хабит (Khaibit), Аб (Ab), Рен (Ren), Ка (Ka), Ба (Ba), Ху (Khu) і Секхем (Sekhem).

У давньоєгипетській традиції індивідуальність розглядається складеною з декількох різних «органів», або енергій, кожна з яких взаємодіє в деякій мірі з іншими. Перша з них — саме фізичне тіло. У житті це часто називають НТ або JRW, що означає «форма» або «зовнішній вигляд». Це підкреслює тіло як фізичну форму. Після смерті, проте, тіло називається Шат, тобто те, що є тлінним. Це тіло подібно судині для більш високих енергій, але воно підлягає старінню і розпаду.

Тіло «Ка»

Мабуть, одне з найскладніших понять для опису, у якого немає чіткого сучасного перекладу. По суті, це означає «двійник», а також «життєва сила», і є якимось вказівником на частину, яка перевищує значення смертного фізичного тіла. Єгиптолог Річард Вілкінсон пояснює, що «в усі часи воно використовується як термін для творчості і підтримки життєвої сили». Ка також розглядається як символ інтелектуальної й духовної влади. Таким чином, основним значенням цього поняття є одна з життєвих сил і енергій, які є в усіх живих істотах. Ієрогліф Ка — дві підняті руки, майже дзеркальне зображення одне одного. Цей символ, використовуваний в якості амулета, носили для того, аби зберегти життєві сили його власника. Джон Ентоні Вест стверджує, що «Ка є силою, що фіксує і проєцює окремі еманції духу». В цьому контексті ми бачимо, що Ка стає мостом між духовним і фізичним світом.

При вивченні текстів стає ясно, що Нетер, Бог-Творець, також володів Ка. (Нетер — всемогутній Єдиний Бог Стародавнього Єгипту. Його зображували у вигляді сокири з довгою дерев'яною рукояткою. Нетер був невидимим, самосущим, всезнаючим, вічним Богом, творцем неба, землі та підземного світу, творцем моря і суші, чоловіків і жінок, тварин і птахів, риб і плазунів, дерев та інших рослин, а також безтілесних істот — вісників (ангелів), що виконують його волю і слово. Поряд з єдиним і всемогутнім Богом в Єгипті були поширені й політеїстичні ідеї та вірування.)

Єгиптолог Дмитро Мікс пояснює, що життєва сила, яку стародавні приписували Ка, діє таким чином, щоб дати Нетер здатність творити «нескінченність». Надалі ця концепція допомагає пояснити, як Нетер може виразити себе, свою присутність в будь-якій кількості місць в один і той же час.

Тіло «Ба»

Більшість єгиптологів звертаються до Ба як до сучасної концепції душі. Насправді краще сказати, що це «духовний прояв». У більш ранніх єгипетських текстах термін Ба був використаний для позначення езотеричної або прихованої сутності Нетер. У цьому сенсі це Нетер, що представляє духовний прояв іншого Божественного Начала. Ми бачимо це на прикладі Осіріса: він сприймається як Ба Ра — птах Бену, а бик Апіс — як Ба Птаха. У таких випадках ці уявлення дають ключ до розуміння більш глибокої природи Нетер. Відносно людського досвіду Річард Вілкінсон пояснює, що «Ба — це духовний аспект людської істоти». У зв'язку з цим Ба у давньоєгипетській релігії має голову людини й тіло птаха — зазвичай сокола. На практиці ця форма, це духовне тіло людини — маг, який подорожує між різними світами й духовними сферами.

При розгляді Ба у зв'язку з ритуальною роботою стає очевидним, що Ба-Нетер є його же здатністю виявлятися в різних формах. Наприклад, вважалося, що Нетер може з'являтися в тваринах. Таким чином, ми бачимо об'єднання різних тваринних форм у конкретних божествах. У цьому зв'язку як Ка, так і Ба-Нетер може прийняти форму через статую, що використовується в церемоніях. Так, по суті, під час церемонії Ка, будучи творчим началом, що підтримує владу над життям, і Нетер, що надає форми, зливаються в Єдине в ритуальній статуї. Єгиптолог А. Ллойд каже: «По суті, Ка — це життєздатність людини, Ба — це здатність до руху і розвитку». Ці два поняття, Ка і Ба, відіграють важливу роль у роботі над ритуалами і використанні магичних образів.

Ах, Ху і Саху

Перш ніж перейти до подальшого обговорення ритуалу, слід сказати про декілька інших давньоєгипетських понять, які допоможуть усвідомити магичну практику. Одним із них є Ах, іноді його називають Ху. Цей термін означає «преображений дух», «сяючий». Єгиптолог А. Ллойд пояснює, що Ах «відрізняється за своїм характером від всіх інших проявів тим, що воно являє собою стан блаженства». Саху є, по суті, союзом з Нетер, злиттям з божественним. Це кінцева мета мага.

Хабіт

Одним з найбільш таємничих компонентів особистості є Хабіт — те, що відноситься до «тіньової» або «прихованої» сторони людини. Це те, що пов'язано зі смертю і загробним світом. Це тінь, яка має тісну схожість із мумією, і тому в храмі Хабіт зображували як силует у чорному. Поняття Хабіт дуже тісно пов'язане з поняттям примари. Він завжди супроводжує людину і є його тіньовим відображенням, яке носить те ж ім'я, що й у господаря. З ним могли спілкуватися чаклуни, і через нього могли вони насилати прокляття і лікувати.

Рен

Рен — термін, який означає «ім'я». Для єгиптян давати імена речам означало робити їх живими і реальними. Якщо ти знаєш ім'я людини, сутності, явища, духа чи демона, ти можеш ним керувати. З цієї причини у кожного єгиптянина і духа (або демона) було таємне ім'я, яке знав тільки жрець (або ж сама людина, носій). Ім'я — це символ індивідуальності, неповторності, і воно було священним. Це явно мається на увазі в легенді про Ісиду і Ра, в якому Ра, ужалений змією, не хотів відкрити богині своє справжнє, божественне ім'я, тому що вона могла опанувати самим Ра. У Стародавньому царстві у фараона традиційно було п'ять відомих імен, а також принаймні одне таємне ім'я. Три, найбільш часто відомих громадськості, були «царськими іменами», символом сходження на трон. Двоїстість імені була символом того, що фараон — володар двох земель — Верхнього і Нижнього Єгипту. Третє ім'я — те, яке дали батьки при народженні. Два інших імені відповідали Сонячному богу. У такому ж відношенні у єгиптян були як державні, так і особисті імена, і принаймні одне таємне ім'я. Це таємне ім'я, або Рен — втілення духовної сутності людини, що представляє індивідуальність.

Сонячне Божество

Сонце займало центральне положення в релігії давніх єгиптян. По-перше, воно було представлено у вигляді золотого скарабея, Хепрі, який символізує становлення. А ієрогліф Сонця, що належить богу Ра (Ra), виглядав як коло з крапкою в центрі.

Перший ранг бога Ра уособлює Сонце як джерело життєвої сили, а також як зірку, де світло мається на увазі як реальність і символ життя. Він був верховним суддею Всесвіту. Йому поклонялися в Єгипті як творцеві і верховному богу. Ра мав свій релігійний центр в Геліополісі («Місто сонця» по-грецьки, Баальбек по-єгипетськи), розташованому в південній частині дельти Нілу. Він також був названий Атум (Pesedjet по-єгипетськи, «возз'єднання з головних богів»).

Ра, як вважають, з'явився, відокремивши себе від первісного хаосу, закритий між пелюстками квітки лотоса, піднявся водами Початку. Він вийшов, як Бену (Фенікс), і почав свій рух з пірамідального обеліска. Ось чому обеліск, покритий золотом, був святим об'єктом в храмі Ра в Геліополі, що вважається запліднюючим променями бога началом, отже, є побоювання його інтерпретації як фалічного символу.

На світанку Ра виходить зі східних вод, його зустрічає веселий хор із семи священних бабуїнів з почту мавпячого бога Тота, який, прокинувшись із першими променями, виконує ритуальний танець радості. Тоді Ра сідає до сонячного човну і з ранку до вечора плаває Споконвічними Водами. Коли стає темно і приходить ніч, змії Апофіс нападає на човен, щоб поглинути Ра. Але Ра перемагає щоранку, і врешті ночі він набуває форми вогняного кота і вбиває Апофіса (Апопа).

Давньоєгипетські містерії несуть сакральний сенс людського буття. Через містичний образ і ритуалізацію передаються тенденції світосприйняття і викладу вічної мудрості, зашифрованої в міфах про єгипетські божества. Ця система міфу і магійного ритуалу породжує сакральну герметичну мудрість, що проходить крізь час і знаходить нове значення як базис окультних знань і практик. Єгипетська теософія показує сонячну мудрість багатьох божеств, що перетікають в Єдине божество. Але щоб пізнати цю мудрість, єдине переходить у множину і несе аспекти пізнання через «багатобожжя» як елемент поширення Істини й знання. Так зароджується магія в багатьох її аспектах, але від однієї Традиції.

Валерія Сєдова

Сакральна мудрість герметичної філософії Давнього Єгипту (кор. Elois, Валера Тельнус)

Сьогодні стає очевидно, що давньоєгипетський міф і уявлення про світ лежать в основі всієї європейської культури, включаючи Старий та Новий завіти. Вплив Єгипту на старозавітну традицію, звісно ж, не в описі «морозу єгипетського». Згідно з езотеричними переконаннями «Світло Єгипту» — це насамперед ті знання, котрі приніс іудейському народу Мойсей, посвячений у таємницю сокровених єгипетських містерій. Не менший вплив країни Кемет і на християнство, котре глибоко увібрало єгипетську доктрину про збереження тіла після смерті, переробивши її в ідею тілесного воскресіння. Потужний вплив Єгипту і його містично-релігійних та філософських максим герметизму проходить через призму езотеричних та екзотеричних парадигм [3].

Окультні знання прийнято поділяти на основні дві гілки: східну, що пов'язана з індоарійською духовною традицією, на яку безпосередньо опирались пізніше теософські доктрини, а також на західну, що бере свій початок від Халдеї, Асирії, Вавилону, Єгипту. Ця західна езотерична основа, що є базисом для окультизму, і є герметизм. Сама ж герметична філософія може бути поділеною на ранню, духовну науку Єгипту, що безпосередньо пов'язана з Тотом-Гермесом (Гермесом Трисмегістом), а також пізню науку, що стала базисом для багатьох середньовічних орденів і таємних братств. На думку сучасного дослідника езотеричних проблем Е. Варшавського, пізній герметизм являє собою деяку компіляцію декількох напрямків — «єгипетського політеїзму, іудейського та християнського монотеїзму, а також грецького ідеалізму». Засновник вчення герметизм носить ім'я Тот (єгип. Тау; Тотх) Єгипетський, який пізніше, в епоху правління заснованої Олександром Македонським династії Птолемеїв у взаємодії з грецькою культурою, отримав ім'я Гермес.

Тот-Гермес був легендарною особистістю, а також багатоплановим божеством. Окультний філософ Шюре, який присвятив герметичним містеріям главу у своїй праці «Великі Адепти», стверджує, що Гермес представляє собою «родове ім'я», яке відіграє для Єгипту ту ж роль, що і Ману для Індії, тобто він «являє собою і мудреця, і касту, і божество» [4]. Як божество, Тот, який згідно давньоєгипетських вірувань пов'язаний з планетою Меркурій, вважався у єгиптян посередником богів зі світлої сторони місяця, яка містить еліксир життя, а також співставлявся з культом ібіса та змії. Головним творінням Тота-Гермеса вважається «Смарагдова скрижаль». У ній виносяться загальні правила особливої духовної науки — Великої алхімічної справи (а саме мається на увазі алхімія, як еволюція людської свідомості та накопичення знань), виконання якої, згідно писання, веде до осяяння. Принципи, що викладені у «Смарагдовій скрижалі», стали основою герметичної філософії, що є розповсюдженою серед багаточисельних таємних орденів та братств середньовіччя, епохи Відродження, Реформації. У першу чергу це стосується алхіміків, тамплієрів та розенкрейцерів [1].

Дмитро Странден, почесний член «Совета Российского Теософского общества» у своїх статтях зі збірника «Вісник Теософії» говорить про герметизм як про езотеричне, гностичне християнство. Містичний зміст пошуків «філософського каменю» алхіміків-герметистів Странден бачить у пробудженні всередині людини божественного Христа. У Священному Писанні Христос називається «каменем», котрий відкинули будівники, але котрий має бути «поставлений на чолі кута» герметичної духовної алхімії (еволюції; розвитку).

Більшість єгиптологів вважають Тота (Гермеса) уособленням мудрості та науки єгипетської касты жерців і висловлюють думку, що під його іменем жерці писали свої трактати з релігійних питань, філософії, медицини, магії. В старовинному трактаті монаха Георгія Синцели є цікаві цитати з книги відомого єгипетського жерця Манефона (єгип. Ман-Ен-Тота). Синцелла говорить, що ті старовинні пам'ятки, з яких черпав свої докази Манафеон, були покриті написами, зробленими священною мовою Тотом-Гермесом, якого також називали Агатодаймоном; після потопу (мова напевно йде про падіння Атлантиди) ці написи були перекладені іншою мовою другим Гермесом, Трисмегістом, сином першого. Але записані вони ще в ієрогліфічних письменах, і в такому вигляді були збережені Татом, сином Гермеса Трисмегіста, у святинях єгипетських храмів. Такі зміни, насамперед, можуть стосуватися розвитку єгипетських релігійних містерій, а саме:

1. У першу епоху, що уособлює першого Тота-Агатодаймона, архаїчна традиційна мудрість, що унаслідувалась єгиптянами від атлантів, збереглася на кам'яних пам'ятках у вигляді ієрогліфічного письма [5].
2. У другу епоху, уособлену Гермесом Трисмегістом, священні перекази зберігались написаними на пам'ятниках а також на манускриптах, що були написані стародавньою єгипетською мовою.
3. У третю епоху, котру уособлює Тат, син Гермеса Трисмегіста, жерці записували старовинні сказання та перекази пізнішою єгипетською мовою демотичними письменами і перекладали їх також грецькою мовою [6].

В результаті Тот став уособленням Божественного Розуму, або Логосу, а також єгипетських жерців, що були ним (Тотом) натхненні, і це була реально існуюча, історична персона, можливо — виходець з атлантів.

«Вуста істини німі для тих, що не розуміють». З Давнього Єгипту прийшли основні таємні і окультні вчення, котрі здійснювали сильний вплив на філософію усіх рас, націй та народів впродовж багатьох тисяч років. Єгипет — земля пірамід і сфінксів — був місцем народження мудрості і містичних вчень. У ранні дні існувала підбірка основних принципів герметизму, що переходили від учителя до учня, котра була відома як «Кібаліон». Це було зібрання максим та аксіом, заповідей, котрі були незрозумілими для сторонніх, але вільно сприймалися учнями. Ці принципи діяли більше у сфері духовних сил, ніж матеріальних елементів, описуючи перетворення духовних вібрацій одного типу на інші. У герметизмі виводяться сім принципів, на яких базується філософія Тота, а саме [6]:

- **Принцип Менталізму**, згідно з яким Всесвіт являє собою мисленнєвий образ.
- **Принцип Відповідності (аналогії)**: «Як нагорі, так і унизу; як унизу так і угорі». Принцип тотожності.
- **Принцип Вібрації**: «Ніщо не перебуває у спокої — все рухається, все вібрує» (згадаємо гераклітовське «Panta Rei» — все тече, все змінюється; також різні атомістичні концепції).
- **Принцип Полярності**: «Все є двояким, усе має полюси. Все має свій антипод, протилежності є ідентичними за природою, але роздільні у мірі своїй. Крайнощі сходяться. Все достеменно — не що інше як напівістина. Всі парадокси можливо примирити».
- **Принцип Ритму**: «Все тече, витікає і затікає, все має свої приливи, все піднімається та падає — маятникове коливання виявляється у всьому. Міра коливань ліворуч, є мірою коливань праворуч. Ритми компенсуються».
- **Принцип Причини і Наслідку**: «Кожен принцип має свій наслідок, кожен наслідок має свою причину. Випадок — не що інше, як ім'я закону який є нерозпізнаним». Існує багато планів причинності, але ніщо не випаде з поля зору закону».
- **Принцип Статі**: «Стать присутня у всьому, все має свій Жіночий та Чоловічий принцип. Стать проявляється у всіх площинах».

Вчення герметизму відкриває вищі закони природи і найсильнішу силу з усіх існуючих. Зовнішні вчення герметизму є сьогодні частиною езотерики. Внутрішнє вчення герметизму містить у собі вищий ключ до істинної філософії. Герметизм є не лише психологічним процесом. Його теорія та практика ґрунтуються на цій природі Вищого Розуму, на відміну від видимої природи фізичного універсуму. Мета герметизму буде досягнута, коли людина свідомо стане майстром сили і форми фізичного світу. Безмежна його сила тоді, коли вона спрямована до землі. Якщо у когось є знання про мікрокосмос, він також здатний зрозуміти макрокосмос [2].

Література

1. Сакральный мистицизм Запада. Герметическая философия. — М.: Беловодье, 2007. — 224 с., ил. (Великий синтез: наука, искусство, религия).
2. Египет: Классический путеводитель / Пер. с англ. С. Фёдорова.— М.: ЗАО Центрполиграф, 2010.— 287 с. (Загадки Древнего Египта).
3. Заин, К.К. Священные Таро: искусство чтения карт на основе духовной науки / Пер. с англ. — СПб.: ООО ЭТО «Экслибрис», 2003. — 228 с.
4. Кибалион. Учение герметической философии Древнего Египта и Греции.
5. Герметизм, магия, натурфилософия в европейской культуре XIII-XIX вв. М., 1999. — 864 с.
6. Тураев Б. А. Бог Тот: Опыт исследования в области древнеегипетской культуры. — СПб.: Журнал «Нева»; Летний Сад, 2002. — 408 с.

Валерія Сєдова

Феномен міфологічного трікстера-протагоніста (кор. Валера Тельпис)

«...І ось я бачу як переді мною він танцює на щабліні, його гнучкість просто знищує поняття про тяжіння... Вгору, вниз... Вгору, вниз. І ось він креслить 72 імені бога нашого і бога свого, як прекрасно летіть музика, він світиться...»

Його поява завжди супроводжувалася найчарівнішим запахом, якого людина не може створити; це запах вищої сутності, що може переходити в тілесний план. Сьогодні переді мною Джокер, вчора Тот зі «Смарагдовою Скрижаллю», завтра він напевно просто перетвориться на метелика, такого ніжного і таємничого, і просидить весь вечір у мене на плечі, як завжди нашіптуючи Слова Істини.

У міфології часто спостерігається тенденція зображувати колоритний персонаж подекуди з неадекватною поведінкою, який намагається зашкодити, завадити, або просто зробити зло заради своєї ж насолоди. Таких героїв можемо простежити в скандинавській міфології: це божество Локі. Він вважається винахідником шахрайства, обману та пустощів. Його діяння завжди наповнені певним «креацією» — неважливо яке це буде творення, погане чи гідне, але воно мусить бути, мусить статися акт творіння. Скандинавський Локі постає як герой, коли рятує богиню Фрею, яку мали віддати заміж за страшного велетня — будівника Азгарду. Перетворившись на кобилу, Локі заманює коня велетня, і тим спасає від проклятого заміжжя богиню; пізніше він народить восьминогого жеребця Слейпніра, на якому їздив Одін. У цьому випадку Локі показує свою дволикість, яка є належною характеристикою трікстера-протагоніста [1].

У переважній більшості міфів Трікстер — «другий» творець світу, в певному сенсі він є комічним дублером «позитивного» героя. Але амбівалентність, закладена в самому естві трікстера, і є його основною властивістю: він то веселий, активний проказник, то тупий, аморальний і неадекватний. Трікстер — причина розбрату і конфліктів, які накликають приниження і побої на нього ж самого. Іноді він навіть змінює стать, що також має двояке тлумачення: у багатьох культурах статеву травестію була символом пасивного мужоложства, але у шаманізмі це вважалася одним із вищих досягнень шамана-чоловіка. Будь-які дії трікстера не піддаються однозначній оцінці, в тому числі і етичній, не вкладаючись у рамки «позитивного» або «негативного». Для нього не існує ні моральних, ні соціальних цінностей; він керується лише власними пристрастями та інстинктами. Але, незважаючи на це, тільки завдяки його діям усі цінності світу знаходять своє справжнє значення [3].

Елемети трікстерської поведінки, а саме обман та улесливість, спостерігається у Змія-спокусника, який підмовив наївну Єву скуштувати яблуко і пізнати Істину. Цим вчинком він створює нову реальність: Адама і Єву виганяють з Едему, для них розпочався новий етап існування, тяжкий і нестерпний. А трікстер залишається трікстером,

він «створює новий якісний рівень» незалежно від критеріїв цього рівня, і знову перероджується в новий образ, такий же дволикий; форма змінюється, а зміст ні, тому дуже важко прослідкувати його єство: цілує в очі, він тихо запахає ніж у спину[5].

У світовій теогонії немає конкретної відповіді як зародився та виник образ трікстера. Подекуди він виступає «співучасником» творіння світу. Люцифер, улюблений архангел Адоная, виступає порадником у створенні світу, він бере участь у творенні також за допомогою слова. Божественний «Логос» керується порадами. Але бог був дуже незадоволеним поведінкою архангела. Зрадив він своєму творінню — людині, та полюбив її, а Люцифер зненавидів людину за те, що милість батька і любов тепер належала іще комусь окрім нього. Так зародилися ревності і нетерпимість, зародилося зло. Трікстер в обличчі «Світлоносного Архангела» був вигнаний з небес за непослух і протилежність волі Адоная. Так виникла дволикість, задля шкоди живим створінням з подоби Бога.

Наступний образ трікстера, грецький Прометей, який викрав для людей вогонь з Олімпа. Ім'я титану «Прометей» означає «той, що мислить перед», «передбачає» (на протилежність імені його брата Епіметея, «той, що мислить після») і є похідним від індоєвропейського кореня *me-dh-, men-dh-*, «міркувати», «пізнавати». Він обманом і хитрістю пробирається до вогню і краде його часточку, тому що пожалів нещасних людей. Тут у Прометея-трікстера прослідковуються благочестивість і доброта. Жертвуючи собою та своїм становищем серед богів, він приносить людям частинку «Вогню Божого», тобто істинне знання, він стає «Просвітником» для роду людського. Парадокс трікстера: не зла дволикість, а щирість та доброта стають причиною його кари [6].

Трікстер практично завжди виступає протагоністом — головним героєм міфу, казки, оповіді. Цей герой часто виступає посередником як між добром та злом, не надаючи одній чи другій якості певної переваги, так і посередником між людьми та богами. Давньоримський бог Меркурій, який слугував посланцем між богами та людьми, — також покровитель торгівельних відносин, який навчив торгу, дрібному шахрайству та різноманітним торгівельним прийомам, що використовуються для крадіжчого виторгу. З одного боку він шахрай, що вчить махлювати, а з іншого — він робить добрий вчинок, допомагаючи заробити більше грошей. В одному вчинку — дві точки зору. Він також виступає творцем певної реальності, він створює «ринкові відносини».

Звертаючись до Древнього Єгипту, подивимось на поведінку Тота-Агатодаймона, який виступає богом мудрості, магії та письма. Він також є посланцем бога, що відкриває «божественні істини» у «Смарагдовій Скрижалі». Він — творець заклинань, письма та мови. Також дуже часто його алегорією є павіан, що своїми танцями розвеселяє богів. Саме в образі павіана Тот був відправлений до Сехмет її батьком Ра-Хорахте. Розлючена Сехмет втекла з дому і нізачо не хотіла повертатися до батька, полюючи на людей та тварин. Тот-Павіан всіляко просив її повернутися додому, розповідаючи притчі та звеселяючи танцями та небилицями [4].

Функцію трікстера також виконує Мефістофель, який з'являється в образі чорного собаки. Він допомагає отримати таємничі знання та навички, всіляко протилежності волі ворогів Фауста та підбиває його на неймовірні вчинки, за які у подальшому вчений має розплатитись.

Також серед трікстерів є і духи. Таким непосидючим духом є Пак, що фігурує у фольклорі саксів та скандинавів. Пак є лісовим духом, що любить лякати людей а також насилає оману, щоби люди загубилися посеред лісу. Часто він «піджартовує»: краде речі або міняє їх місцями. У народних переказах скандинавських племен Пак фігурує скоріше як істота, яка лякає та вводить в оману. В англійському фольклорі це веселий ельф, жартівник і пустун. У такому вигляді він постає у Шекспіра у п'єсі «Сон літньої ночі» і у Редьярда Кіплінга у циклі казок «Пак з Горбів» [7].

В японській міфології існує девятихвоста лисиця — Кіцуне, яка належить до виду йокаїв, тобто демонів. У фольклорі кіцуне часто описуються ошуканцями, іноді при цьому дуже злими. Кіцуне-трікстер використовують свої магічні сили для пустощів: ті, що показуються у доброзичливому світлі, прагнуть вибирати своїми цілями занадто гордих самураїв, жадібних купців і хвалькуватих людей, у той час як більш жорстокі кіцуне прагнуть мучити бідних торговців, фермерів і будійських ченців [6].

Трікстер — протагоніст, який фігурує в епосі та міфах кожного народу. Коломбіна — венеціанська маска з пап'є-маше, яка носить ім'я трікстера жіночого роду. Дволикість Коломбіни проявляється у тому, що спочатку вона — весела спритна служниця, пізніше — елегантна, спокуслива та дотепна субретка, активна учасниця подій; вона грає свою роль, обманює та спонукає на необдумані вчинки. Людина за своє життя міняє безліч масок. Людина забула, що вона є персонажем у житті інших, соціуму. Вона скидає маску і натягує на себе личину. Маска — ігровий елемент — з перших часів нагадувала людині, що вона бере участь у містерії Життя [5].

Навіть ім'я людини завжди було своєрідною маскою, яка захищала її та відгороджувала від інших. В іменах, як і у карнавальних масках, немає личини, а отже — персоніфікації образу. Лада, Ярило, Соловей — це не тільки давньоруські імена, це — майже ігрові персонажі, яким дозволено було поводити себе відповідно до своєї маски-імені. І погано було, якщо Соловей залишався безголосим, але вихід завжди знаходився: людині давали нове ім'я-прізвище, яке підходило йому більше [3].

Література

1. Карл Кереньи. Трикстер и Древнегреческая мифология // Из: Пол Радин. Трикстер. Исследование мифов североамериканских индейцев с комментариями К. Г. Юнга и К. К. Кереньи. — СПб.: Евразия, 1999 (<http://ec-dejavu.net/t-2/Trickster-3.html>).
2. Гаврилов, Д. А. Трюкач. Лицедей. Игрок (Образ Трикстера в евроазиатском фольклоре). — М.: Ганга, ИЦ «Слава», 2009. — 288 с.
3. Петрухин В. Я. Мифы древней Скандинавии. — М: Астрель, АСТ, 2002. — 464 с.
4. К. Г. Юнг. Человек и его символы. — СПб.: БСК, 1996.
5. П. Янг-Айзендрат. Ведьмы и герои. — М.: Когито-центр, 2005.
6. М.-Л. Фон Франц. Архетипические паттерны в волшебных сказках. — М.: Класс, 2007.
7. Семира и В. Веташ. Астрология и мифология. — Воронеж: 1994 / СПб.: 1998.

Валерія Сєдова

Жіночий принцип ритуальної оголеності

(кор. Валера Тельпис)

Будь-який ритуал має свою сакральну модель. Усім релігійним актам поклали початок боги, культурні герої чи міфічні предки. У первісних народів будь-яке людське дійство було успішним, оскільки повторювало дії, що виконуються на початку часів богом, героєм або предком. У Єгипті могутністю свого обряду і слова жерці були зобов'язані імітації первісної дії бога Тота, який створив світ силою свого Слова.

Ритуал — це символ. У багатьох культурах писемність не є необхідністю. До ритуалу включалися природні і створені людиною артефакти. Завдяки символу існує можливість «показати» образ Першоприроди. Символ — те, що у своїй чуттєвій якості вказує на певний елемент, який не піддається раціональному пізнанню. У ритуальних практиках оголеність — ознака, в цілому оцінювана у народній культурі негативно; вона зближається зі значеннями слів «чужий», «природний» і «демонічний». Повне або часткове оголення практикувалося у землеробській магії, у народній медицині, у чаклунській практиці, в календарних і оказіональних обрядах, у іграх, і використовувалося для відлякування нечистої сили, бурі, граду, вигнання хвороб, паразитів, а також для продукування родючості. У низці випадків оголеність розуміли символічно — оголеним вважався чоловік в одній нижній сорочці, без поясу, жінка без хустки, з розпущеним волоссям. До наготи прирівнювалися також оголення нижньої частини тіла, демонстрація дітородних органів.

Оголення сприяло встановленню контактів зі «світлом пізнання», з природним світом, демонами, а також використовувалося для придбання надприродних властивостей. Оголеність, насамперед жіночого тіла, виступала символом прийняття божественної мудрості та креаціонізму [5].

Оголена жінка символізує Tellus Mater (Матір-Землю), Вищу Природу. Оголеність присутня у багатьох чаклунських ритуалах. Відьом часто зображують без одягу під час проведення певних дійств, тобто при ритуалах та церемоніях. **Оголеність, в жіночому насамперед контексті, вказує на відкритість та щирість намірів.** Оголеність постає провідником, що допомагає злитися з природою та оточуючим світом, показати свою безпорадність перед вищими силами та відчутти зв'язок із вищим планом свого власного «Я». У давнину існували певні ритуали — обереги від псування і пристріту, — які слід виконувати оголеними, для нареченого і нареченої, для подружжя, для збереження щастя в родині; тут оголеність діє як елемент підсилення сили впливу через відкриття себе істинного перед вищими силами.

Оголення повертає людину до природного стану, виводячи її за рамки шаблонності світосприйняття та пізнання власної сутності. Нагота оцінювалася як оберіг від ворожих сил у профілактичних і лікувальних обрядах, пов'язаних з дітьми.

Функція оголеності та жіночого начала щільно переплітаються у своєму окультному значенні. Жінка та її форми є алегорією світобудови.

Жінка постає жрицею, спрямовує свою енергію на розкриття свого вищого Я і служіння Абсолюту, де енергія продукується через оголеність і самоприйняття. Ведучи в храмі (храм в амбівалентності як храм пізнання та храм «побутового рівня») особливий спосіб життя, культивуючи свою жіночність, виховуючи у собі духовні якості,

беручи участь у тантричних ритуалах, жінка трансформувала свою сексуальну енергію до найтонших і найвищих її форм і ставала втіленням великої космічної Шакті. Вона розкривала у собі магичні, окультні здібності, ставала для оточуючих провідником вищого знання та енергії благодаті.

Шлях жриці вважався найвищим з-понад усіх, але він був долею небагатьох. Так і в наш час: жінка відкидає підсвідомо власне єство, про яке ще говорить герметизм у космічному значенні принципу статі. **Неприйняття свого принципу породжує хвороби, втому, нервовість, конфліктність і веде до занепаду жіночої суті як такої.** Ось чому так важливо в магичній практиці проводити ритуал оголеній: відкрите тіло робить душу «відкритою» для пізнання, та допомагає зняти нашарування, що породжені суспільством, і прийняти власну природу, відкритися подібно троянді, що з кожною пелюсткою набуває «покращенності» та веде до «зцілення» власного сакрального «Я». Цей шлях і є шляхом жриці [1].

В окультній традиції таро можна чітко прослідкувати тенденцію зображення жінки-жриці.

Жриця уособлює наші неусвідомлювані сили — інтуїцію, передчуття, часто незрозумілу, але цілком тверду впевненість у чомусь. Це — ключ до тієї таємничої істини, яка вислизає від логічного мислення розуму. Вона знає, що та істина, яку ми можемо висловити словами, ніколи не буває вічною. Її світла сторона — це вираз терпіння, розуміння, поблажливості, доброти і вміння прощати, використання сил підсвідомості на благо людям — заради допомоги, зцілення, ясновидіння. Тіньова ж її сторона відповідає архетипу «темної сестри», що використовує свої душевні сили аби спокушати інших, заманювати їх до пасток або ще якимось шкодити їм. У Таро, однак, найчастіше виділяється її світла, добра сторона.

Жіноча акцентація і елемент оголеності також має у собі значення періоду, коли нам слід присвятити максимум уваги своїй підсвідомості, тим образам, мріям і фантазіям, які виникають у самій глибині душі, щоб підняти той покрив, під яким Жриця приховує своє знання — ту саму «Давню Істину», яку людям усякий раз доводиться відкривати заново, з кожним певним ритуалом жінка відкриває себе «заново». Наш дуалістично влаштований розум відмовляє нам у цій подорожі, не дозволяючи більше розрізнити, де добро, а де зло. «Мудрість Лона» же приховує таємницю, властиву полярності, яка змушує нас із жахом і захопленням одночасно вдивлятися в лик білої та чорної Ізиди (жіночності), тому що ми ніколи не знаємо, зло чи добро перед нами, чи чекає на нас зцілення або загибель.

«Жриця» означає, що або наш рід занять так чи сяк відноситься до сфери її впливу — досить широкому спектру цілительської або езотеричної діяльності; або ж ми ставимося до своєї роботи в дусі принципів Жриці: підходимо до своїх будь-яким завданням з відкритою душею, з терпінням, завжди готові почути і сприйняти нове, виносимо рішення, підкоряючись не тільки логіці, але й, перш за все, інтуїції. Якщо таке ставлення до роботи досягнуте і підтримується нами свідомо, у нас виникає прекрасне відчуття «ведення», керівництва згори. Правда, воно не повинно, як кажуть, виходити з берегів, аби ми не виглядали в очах оточуючих примхливими. **Жіночий принцип — принцип смиренності, але не слабкості. Смиренність не перед конкретною людиною, а перед актом споглядання, пізнання та осягнення вищої сутності через саму себе.**

Вона уособлює взаєморозуміння, глибоку прихильність, близькість і спорідненість душ, чутливість, турботливість один до одного, і не в останню чергу — впевненість у тому, що нас із партнером поєднує невидима, але міцна нитка. **Жіночий принцип — це завжди пошук**, перебування в очікуванні на інсайт, у стані відкритості та готовності до нової зустрічі, прислухаючись до свого внутрішнього голосу і не примушуючи себе ні до чого, або не даючи іншим примушувати нас. Ключем до вираження себе перед вищою природою є піднесення себе у первинному стані, стані оголеності перед Вищим Планом Буття [3].

Ритуалізація оголеності в давнину часто перепліталась із побутовими елементами.

У Єгипті, наприклад, жінки оголювали свої геніталії перед зображенням Озіріса-Апіса, бога-бика, щоби вилікуватися від безпліддя, народити нарешті довгоочікувану дитину. Оголення — це спосіб увійти до контакту із землею та продукування її сили, передати землі та іншим об'єктам людську здатність до відтворення, а також частково викликати жалість природи людської наготою, яка розумілася як бідність. При сівбі злаків або посадці овочів нагота мала стимулювати ріст і вегетацію рослин, що є алегорією продовження роду.

Невинність, свобода, уразливість, правда і, в ідеалістичному грецькому мистецтві, — сама божественність. У традиціях еллінізму краса і співмірність здорового тіла зводилася в ідеал. Пізніше це породило латинський вираз «Nudaque veritas», тобто «Гола Істина», «Чиста Правда». Оголеність набуває вигляду примари, фантому, їй надають містичного значення через те, що античні греки і римляни уявляли душі померлих, позбавленими будь-яких одерж.

У середньовічному мистецтві оголені відьми символізували тілесну спокусу, послану Сатаною, але на сучасному етапі використовується термін «одягнені небом», щоб показати свою відкритість впливу надприродних сил.

Герой або божество, зображені оголеними, означають свободу від земних пороїв. У мистецтві оголена жінка означає або правду, невинність і доброчесність, або хіть, аморальність і безсоромність.

Оголення тіла під час обрядів означає повернення до райського стану, в якому немає «руйнівної сили» часу. Нагота обов'язкова при деяких обрядах посвячення: звільнившись від свого одягу та помилкових ідей, посвячений вмирає як минуле, щоб відродитися новим і очищеним [3].

Це також означає оголитися перед Господом. Бути голим і не відати сорому, перебуваючи у початкової невинності — це означає також душу, що зняла з себе «одерж сорому», плоть, і саме себе, «одягнену власною силою». Невинність у такому контексті постає відсутністю поняття сорому. Оголеність перед божеством — прохання про відкриття таємних знань, прийняття себе та навколишньої дійсності.

Зображення божеств здавна були напівоголеними. Верхня частина статуї символізувала відкритість, видимий світ, повітря, природу. Нижня ж частина зображувалася закритою — це був уже світ таїнства, як би підземний, царство мертвих, коріння, геніталії, тобто те, з чого виростає життя, починається зародження плоду. **Оголеність також відповідає за безоглядне віддання себе на волю Абсолюту:** людина народжується голою, відкритою для пізнання світу та розвитку в ньому безпосередньо як

елемент божественної природи, що переходить в тілесний план. У звичайному символічному сенсі оголеність являє собою місце людини в «природному стані», без соціальних та ієрархічних відмітних знаків одягу. Це має місце насамперед при здійсненні обрядів ініціації і посвячення (наприклад, у пізньоантичному культі Мітри, коли посвячений представлявся як новонароджений). У більшості традицій вона була символом відкритості, простоти і чистоти новонароджених. Звідси і обряди роздягання, які знаменували собою посвячення в жерці у деяких древніх релігіях.

Відкритість перед культом можна шукати у прагненні передати себе всього вищим впливам і силам. Адам і Єва були оголені до того, як скуштували від плоду Древа Пізнання добра і зла, що пов'язує наготу зі станом первородної невинності. З цієї ж причини відлюдники іноді ходили голими [6].

Ставлення до наготи у різних культурах проявляється у різній мірі. Там, де установка на асексуальність домінувала (наприклад, у народів, що сповідували іслам, християнство), сформувалося ставлення до наготи, тілесного низу як до чогось гріховного, недостойного і навіть ганебного. У таких культурах особливо ретельно опрацьовується тема закритості тіла від поглядів сторонніх. У мусульман не прийнято митися в лазні оголеними — для цього існує спеціальний одяг [4].

Якщо в повсякденному спілкуванні жест оголення однозначно сприймається як образа, то його ритуальний аспект має ширше коло значень. Ритуальне оголення використовувалося в різних ситуаціях, причому це могла бути як повна, так і часткова нагота. Обмежимося двома основними випадками: оголення як спосіб стимулювання родючості і як обєріг.

У першому випадку обігруються сексуальні асоціації, що виникають при оголенні. Показово, що у багатьох землеробських народів поряд з оголенням практикувалося ритуальне злягання (або його імітація) під час оранки або першої сівби. **Сміх у ритуалі асоціюється з народженням, продуктивною силою.** Смішне заперечує смерть і стверджує нове життя. Звідси та роль, яка надавалася сміху в обрядах стимулювання родючості.

У той же час сміх розкріпачує учасників, що надає вихід накопиченим емоціям. Спрацьовує той же механізм, що і під час похоронів: ритуал не просто допускав, але й закликав до дій, що заперечують норми повсякденного життя [4].

Оголення було звичайним способом викликання сміху. З точки зору психології та нейрофізіології мимовільний сміх (зокрема, при вигляді оголених геніталіїв) є звичайною реакцією на ті стимули, які не вписуються у звичні уявлення та схеми. В даному випадку сміх висловлював не стільки радість і веселощі, скільки звільнення від емоційної напруги.

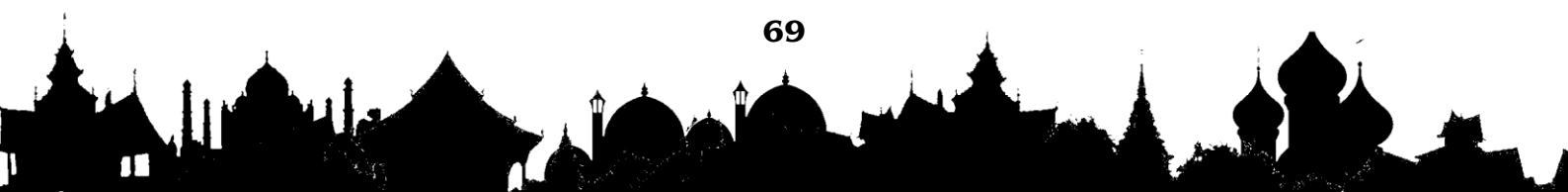
Нагота була не просто способом провокування сміху. Всьому смішному, непристойному приписувалося символічне значення оберега від ворожих, демонічних сил.

Така функціональна подвійність характерна і для жестів із сексуальною символікою.

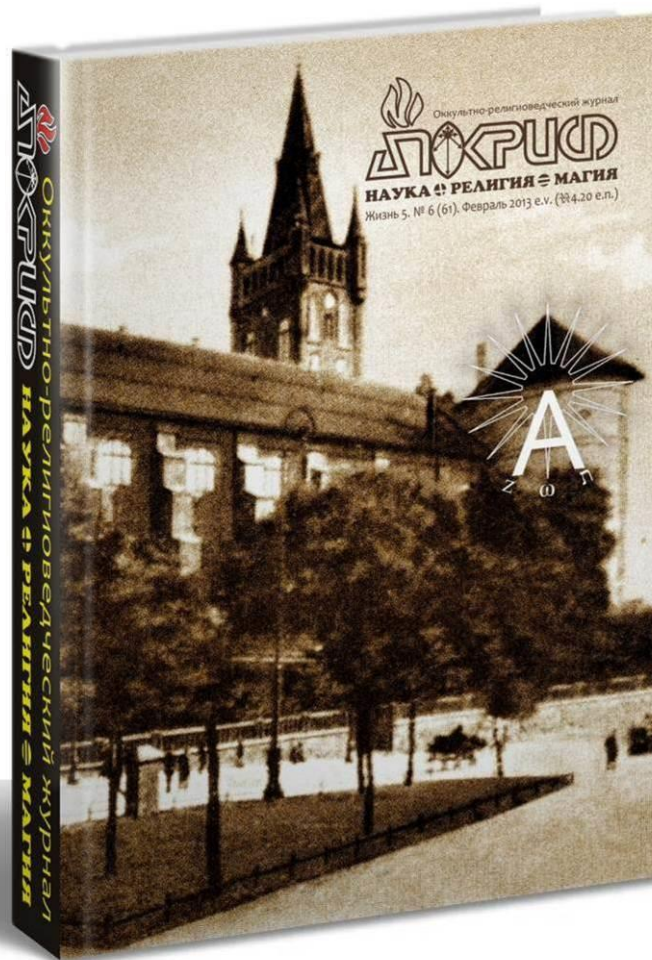
Жіноча оголеність в окультній практиці допомагає вийти на вищий рівень прийняття власного «Я». Вона сприяє позбавленню комплексів, пошуків самопокращення та допомагає віднайти гармонію тілесного плану з духовним, що є важливим елементом буття як такого. Де є гармонія, там народиться Істина.

Література

1. Логинов К. К. Девичья обрядность русских Заонежья // Обряды и верования.
2. Русский демонологический словарь / Автор-составитель Т. А. Новичкова. — СПб., 1995.
3. Культурологические исследования из истории древнего мира и средних веков: Проблемы женственности / Под ред. М. Ф. Альбедиль и А. В. Цыба. — СПб., 1999.
4. Рак И. Мифы Древнего Египта.
5. Евгений Головин. Любовь в поэзии символизма.
6. Заин, К.К. Священные Таро: искусство чтения карт на основе духовной науки. Перевод с англ. — С.-Пб.: ООО ЭТО «Экслибрис», 2003. — 228 с.

[Апокриф, №61 \(лютий 2013\)](#)

Валерія Сєдова

Філософія єгипетського Креаціо

(кор. Валера Тельпис)

У системі давньоєгипетської міфології існувало кілька «Верховних Богів». Верховний Бог чи Богиня усередині даної теологічної системи вважається оригіналом божества, з якого всі інші виходять як космічні сили. Таким чином, Осіріс відомий як Ра Нетер, або Всевишній Бог, і його творіння складається з космічних сил, які походять з нього ж самого як його божественний прояв. Важливо розуміти, що Верховні боги і богині, а також Єгипетська Трійця, виникли з тої ж трансцендентної Верховної Істоти, яка не мала певної назви і форми, але згадується як Нетер-Нетеру (як Вища Істота над усіма богами і богинями).

Існувало кілька форм Трійці у давньоєгипетській релігії залежно від географічної місцевості, де вони шанувалися. До них належать: Амон-Мут-Хонсу, Птах-Сехмет-Нефертум, Гор-Хатхор-Харсомтус (молодший Хорус), Хнум-Анукет-Сатіс, Птах-Шекер-Аусар (Осіріс). Тим не менш, найпопулярнішою Трійцею на всій території Стародавнього Єгипту були Осіріс-Ісіда-Хорус.

Таємниці Ану вважаються найстарішим вченням про світотворення; вони сформували основу для розкриття вчення містичної духовності, яка втілювалася через божественне ім'я Птаха, і Таємниці Маат, через божественне ім'я Амона. Таким чином, у той час як усі божества давньоєгипетської Трійці (Амон-Ра-Птах) пов'язані певним чином, вони приймають форму Верховного Божества або Верховної Істоти, що володіє і формою, і назвою, яка відображає його справжню суть. Однак вони є лише уявленнями і символами (уявлення, що пов'язані з ім'ям і формою) трансцендентного Божества андрогінної природи, яке саме по собі не має імені та форми і носить назву Небертхер. Таке тлумачення має величезне значення для розуміння давньоєгипетської релігії та її зв'язку з людською душею, бо остання пов'язана з Небертхер, як те, що не несе певної статевої ознаки, що робить її ідеальним началом у людській істоті, яке внаслідок злиття з плоттю знаходить новий якісний рівень і породжує бінарність в людині. Для кращого розуміння процес творіння пояснюється у вигляді космологічної системи. Космологія є філією філософії, що має справу з походженням, процесами і структурами Всесвіту. Космогонія є астрофізичним дослідженням створення та еволюції Всесвіту. Обом цим дисциплінам притаманні аспекти єгипетської філософії, пов'язані з головними релігійними системами або групами богів і богинь. Група богів і богинь є системою божеств, які символізують окремі космічні сили або принципи, що виходять від всеосяжної Верховної Істоти, з яких вони виникли. Я, або Вища Істота проявляє творіння за допомогою властивостей і принципів, представлених Пауті (група богів і богинь, що є космічними законами природи). Системи або групи божеств Ану вважаються найстарішими і лежать в основі Трійці Осіріса. Це виражається так:

- **Нун:** Вічні священні води.
- **Ра — Тем:** Відкриває єдину сутність, яка лежить в основі множинності природи Космічного Свідомості.
- **Нетер — Дхуті — Маат:** Духовна сила — Право Міркування — Вища божественна Воля.
- **Шу — Тефнут:** Відкриває тонші аспекти природи.
- **Геб — Нут:** Відкриває матеріальні аспекти природи
- **Нетер Асар — Асет Асар — Нефтіда:** Розширення духовного прагнення, що розробляє духовні якості, такі як чистота, правдивість, чесність і т. д., аби продовжити духовний спосіб життя, який приведе до успіху в житті, а також духовне просвітництво. Проблиски трансцендентної Божественної слави та посвята у вчення містичної мудрості.
- **Хор — Ур Апуат:** Інтелект — розуміння того, що скороминущим і що є дещо інше, незмінне. Крім того, розуміння істинного сенсу життя і справжньої його мети — досягти просвітлення. Розуміння реального і відділення його від нереального, правди від неправди.

Пауті, або творчі принципи, які втілюються спочатку в божественних творіннях, виходять від Вищої Істоти Ра, або Ра-Тем, що виник із Нун — первісних вод, прихованої суті; з нього почалося плавання на Одвічному Човні, який включав групу божеств.

У Баркеке з'явилися Нетеру або космічний принцип творіння. Тими Нетер, що виходить із Пауті (креація) є: Ра-Атум, Шу, Тефнут, Геб, Нут, Асар, Асет, Сет, Нефтіда, Хатхор, Дхуті і Маат, що представляють атрибути Вищої Істоти, як речовина або субстрат, яка складає сам принцип творіння. Шу, Тефнут, Геб, Нут, Асар, Асет, Сет, і Нефтіда являють собою принципи тровення, у котрих вони проявляються.

Апуат або Анубіс не є частиною Еннеади. Він уособлює функцію інтелектуальної дискримінації в міфі про Осіріса. Рух барки означає початок руху в творінні. Рух припускає, що події відбуваються у сфері часу і простору, таким чином, феноменальний всесвіт вступає в існування як маса рухомої суті, яку ми називаємо елементами. До цього руху був первісний стан буття без форми і без існування у часі або просторі.

Так ініціюється розуміння, що всі боги та богині є насправді символами, іменами і формами, які виражають Божество в різних формах, що проявляються в природі. Це дає два аспекти у форматі релігії: особистий і трансперсональний аспект Бога.

Особистісний аспект є зафіксованим у часі та просторі іменем і формою. Ці форми зрозумілі масам людських істот зі звичайним духовним розумінням, і використовуються у міфах та історії. Другий аспект, трансперсональний, вказує на наш інтерес до того, що лежить за межами символічної форми. Це Непроявлена форма божественного, яка виражається у містичних вченнях релігійної міфології. Таким чином, Верховний Бог є особистим символом або уявленням з ім'ям і формою безіменної, безформної, не проявленої і трансцендентної Верховної Істоти.

Це є також Єдиним Верховним трансцендентальним буттям.

Ра Нетер — Нетер Нетеру — Небертхер

Непроявлене в області, що поза часом і простором —
Імена та форми.

Вищі божества проявляються як Трійця:

Амон-Ра-Птах, Осіріс-Ісіда-Гор.

Трансцендентальний, Абсолютний Дух виводить божество на вищий рівень. Ця сфера є джерелом усього того, що було і того, чого ніколи не буде, і це та сила, котра кожного моменту підтримує творіння.

Коли верховне божество вирішує закінчити нинішній цикл творіння, весь космос відступає назад до цього самого прихованого світу. Цей «кінець» циклу творіння часто називають «потоп» або «період розпаду». Таким чином, усім істотам, як еманаціям Верховного Божества, судилося повернутися до джерела всього сущого таким же чином, як сон відступає назад у свідомість, коли людина прокидається. У цьому сенсі, первісний океан свідомості, як психічна істота має особистість.

Подібно до того, як світ, створений уві сні поглинається назад свідомістю і вже не відбивається у ній після пробудження, так само і космос «поглинається» Вищою Істотою. Таким чином, є вища, всемогутня істота. Тим не менш, ця область може бути виявлена тільки через чистоту серця. Після прийняття цього одкровення можна сказати, що «світ прийшов до кінця». Це так тому, що ті, хто відкрив істину, бачать абсолютну реальність, яка виходить за рамки планів існування, розуміючи творіння як сон чи ментальну проекцію Бога. Отримання цієї мудрості означає, що людина налаштовує свою свідомість зі свідомістю Бога, і виявляє, що вони є і завжди були єдиним із Божеством. Тепер більше немає егоїзму. Існує тільки свідомість Всесвіту як еманация одного верховного Божества, яке знаходиться в центрі всього. Субстрат творіння.

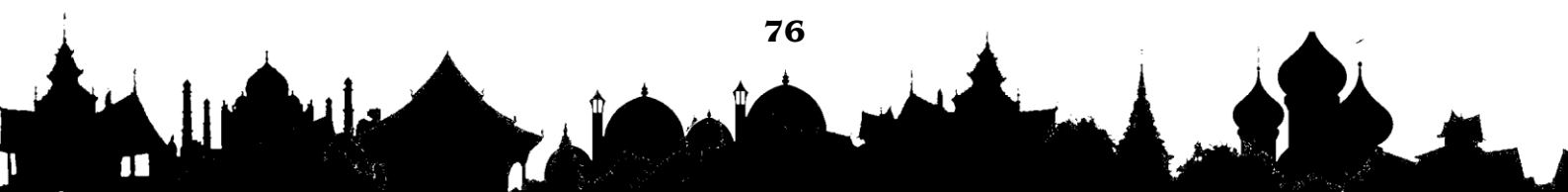
Маат, Хатхор і Дхуті не були частиною Еннеади, але вони відіграють важливу роль у міфі про Осіріса. Як зазначалося раніше, Нетер з Еннеади є Ра-Атум, Шу, Тефнут, Геб, Нут, Осіріс, Ісіда, Сет і Нефтіда. Хатхор, Дхуті і Маат представляють атрибути Вищої Істоти, як речовина або субстрат, який складає створення. Це означає, що вони є елементами, які є творчим принципом і використовуються в акті творіння. Ця ідея може бути краще зрозуміла у наступному порівнянні. Розглянемо шматок глини. Глині можна надати різних форм, але незалежно від форми, яка дана глині, будь то каструля, тарілка, миска, чашка і т. д., вона завжди буде залишатися тією же глиною. Склад глини не змінюється. У той же час Хатхор, Маат і Дхуті представляють атрибути Верховної Істоти, незмінні залежно від форми. Таким чином, вони є постійними, абсолютними принципами серед усього мінливого, хаотично змінного, а отже ілюзорного, в людському досвіді, а також у творінні. Хатхор представляє собою силу духовної енергії, яка приводить до руху весь Всесвіт. Невпинний порядок і синхронність планет і зірок, а також порядок подій, що відбуваються в житті кожної людини, символізують Маат і світло свідомості, яке є основною характеристикою всього живого: життя символізується Дхуті.

Уаджет і Нехбет представляють собою подвійний аспект творіння, «Дві землі» (Верхній Єгипет, символом якого є Лотос, і Нижній Єгипет, який символізується папірусом), і втіленням їх є знак двох кобр. У містичному сенсі вони символізують небо і землю, дух і матерію. Однак, вони також представляють собою тонку духовну енергію, відому як Арат (Зміїна міць і влада, мудрість), більш відомий під іменем Кундаліні. Зміїна Сила — це енергія, життєва сила, яка підтримує життя і сприяє прагненню до дії у людській істоті. Єдність цих двох принципів, протилежних полюсів тієї ж самої енергії, є синонімом просвітлення та абсолютної істини. Хатор являє собою енергію життєвої сили Ра. Вона є силою Творіння, проявленою в Божественному Дусі, що розглядається як жіноче начало, і душа Творіння — як чоловіче начало. Дхуті представляє розум Бога. Він являє собою вищі інтелектуальні здібності розуму. Дхуті є посланцем Бога. Маат представляє собою порядок, який є творінням. Маат також уособлює гармонію творіння, як те, що виражається у вигляді протилежностей. Додатковий прояв Маат знаходиться у формі Асет і Нехбет. Вона є матір'ю всесвіту, і тому слово *ма* з'явилася у багатьох мовах по всьому світу у зв'язку з світом матері. У Стародавньому Єгипті *ма* або *Mill* означало маму. В Індії *мату*; в іспанській це *Mama*, або *Madre*. Таким чином, принцип універсальної матері знайшов свій шлях в людській мові.

Отже, Маат є основою, на якій існує Творіння, останнє ж є режимом, у якому божественна Верховна Істота виражає Себе. Усе, що сприяє порядку, миру, гармонії, правді, справедливості, праведності і т. д., автоматично сприяє духовності, божественній свідомості, духовній мудрості і самопізнанню.

На рельєфі, який був зроблений для Птолемея IV в Едфу, є зображення Барки Творіння, в передній частині якої — Хор-Ра-Харт. У човні — Хор-Мерті, Маат, Апуат, Шу, Хатхор і Дхуті. За царем, за межами човна, стоять боги почуттів Ху (смак) і Саа (дотику і розуміння). На іншому кінці, також за межами човна, стоять боги почуттів Маа (погляд) і Сетем (слух). Таким чином, вони являють собою транспортні засоби, за допомогою яких людські істоти можуть зрозуміти і підтримати вчення моральною та духовною мудрістю. Позиціонування богів і богинь має першорядне значення, тому що воно вказує на розуміння того, що Нетер у барці є еманаціями Божества, і в той же час вони знаходяться за межами барки, як відображення творчих принципів. Таким чином, пасажирів човна можна розуміти як абсолютні атрибути божественного, тоді як символи за межами човна можна розуміти як відносні прояви Божественного в часі та просторі. Подібно до того, як звук, світло і аромати виходять із об'єктів, що проеціюють їх, почуття також виходять зі свідомості форми життя, яка використовує їх. Отже, почуття є відносними і залежними від конкретного індивідуума та рівня чутливості. Вони не мають самостійного існування поза живої істоти, котра ними володіє. Інформація обробляється з використанням розуму та інтелекту, тому вони зображені за межами човна. Крім того, навіть розум та інтелект є відносними. Духовна чутливість і мудрість варіюється від людини до людини. Таким чином, тільки Дух є абсолютним. Дух залишається таким же, у той час як фізичне тіло, особистість, інтелектуальний потенціал і рівень чутливості (почуттів) є відносними, минулими і мінливими. Розум, інтелект, почуття і его-особистість людини — перехідні етапи Духу.

Таким чином, ті, що живуть відповідно до принципів Маат і звернення почуттів і особистого інтересу до служіння Божественному можуть духовно розвиватися. Саа тісно пов'язана з Дхуті, що представляє інтелект або вищий духовний зв'язок людини, що наближається до космічного розуму (Дхуті) через відданість Богу. Маа (зір) тісно пов'язана з Маат, як ясність бачення, яка дозволяє жити за порядком, справедливостю і праведністю і не потрапити під натиск егоїстичних бажань і негативних думок. На додаток до почуттів є ще дві важливі абстрактні якості, через які виражається Божественне. Це Секхем і Хе. Секхем — це енергія, або сила, що проявляється у всесвіті. Хех разом зі своїм товаришем Хехет являють собою вічність. Вони є аспектами первісного океану, Нун. Таким чином, із вічного виходить тимчасове. Всесвіт сам по собі складається з божественних вічних сутностей, кожна з яких існує відповідно до закону і порядку (Маат) Божественного (Верховної Істоти). Якості людства (егоїзм, розум і почуття) виникають від Божественної основи або субстрату. Вони є втіленням Божественного, яке дозволяє пізнавати себе і приймати усвідомлення вічності, тоді як вони самі є відповідниками часу і простору.

Валерія Сєдова

Принцип Хека: практика давньоєгипетського ритуалу та магії (кор. Валера Тельпис)

Протягом усієї історії Стародавнього Єгипту магія відігравала важливу і невід'ємну роль. Дійсно, для людей давнини Єгипет мав високу репутацію в планах магії та в мистецтвах мантики. У єврейському Талмуді навіть сказано, що «десять мір чаклунства спустилися на землю, дев'ять із яких були прийняті з Єгипту». У четвертому столітті нашої ери історик Амміан Марцеллін писав, що «знання про божественне походження і ворожіння поширилося з давнього Єгипту».

У західному світі термін «магічний» викликає в уяві образи чогось поверхневого і спрощеного, що є частиною індустрії розваг. Однак замість того, щоб відкидати актуальність магії, варто відзначити, що стародавні єгиптяни володіли абсолютною вірою в магічну практику і переконанням, що магія працює, якщо навіть і не відразу, то через деякий час. І справді, єгиптяни бачили магію як частину природного світу, як основну твірну силу, як принцип креаціо. Ця магічна сила — Хека, яка часто перекладається як «страшна сила» (або «велика сила»), і розглядається як дар від Бога, який дав людям магію в якості зброї, аби відбивати удари подій. Магія тому розглядається як засіб захисту від долі і людського зла [1].

Стародавня єгипетська магія була тісно пов'язана з релігією та медициною, кожна з яких була невід'ємною частиною іншої. Медичні приписи містять молитви богам і магічні слова і дії, що виконуються над пацієнтом, а також використання ліків.

Єгипетські магія працювала шляхом використання трьох елементів: слова, дії та матеріалу [1].

Дії були дуже важливим елементом, оскільки вони слугували задля використання магічної енергії та керування нею. Такі дії включали зав'язування вузлів, кружляння, плювки, ковтання, вигуки та певні захисні жести. У магії використовувалися різноманітні інгредієнти, у тому числі молоко, вода, часник, кров, сперма і сеча; кров зі спермою застосовувалася в любовних зіллях, кров із потом — у заклинаннях, що збільшують могутність мага. Амулети були покликані захищати тіло живої або мертвої людини від згубних впливів і нападів зримих або незримих ворогів. У найдавніші часи при надяганні амулета на людину або під час накладання його на тіло мерця вимовлялися особливі заклинання. Оскільки користуватися силою молитов або магічних слів міг тільки спеціально навчений жрець, незабаром слова стали вирізувати на амулеті, надаючи їм тим самим подвійну силу. «Слова влади» також могли бути написані на папірусі, який клали на мерця разом із амулетом, і мали на меті підкорення богів владі мерця, аби він міг змусити їх виконати його волю. Магія мови, яка протягом тисячоліть використовується у поховальному обряді і зафіксована у «Книзі мертвих», відображає те значення, яке надавалося слову в релігійних уявленнях давніх єгиптян. Особливою магічною силою було наділене ім'я-Рен людини, духу або божества, що є потаємною частиною його сутності. За одним із міфів, Птах (за іншою версією — Ра) створив світ силою слова: даючи імена-Рен об'єктам, предметам та істотам, він тим

самим визначав їх сутність і місце в світі. Знання справжнього імені давало владу над його володарем, а предмети, що не мають назви, для єгиптян не існували. Вшановуючи ім'я людини у написах, увічнювали її життя [3].

Існувало безліч різноманітних амулетів, деякі з них були суворо регламентовані, як за зображенням і формою, так і за матеріалом, з якого вони робилися. До того ж, будь-яке кільце, кулон, прикраса або інший подібний предмет, на якому було написано ім'я бога, його емблема або зображення, ставав захисним амулетом, і сила його зберігалася, поки не руйнувався матеріал і доки не стерлося зображення або напис.

Бадж наводить перелік найбільш шанованих в Стародавньому Єгипті талісманів і амулетів. Серед них амулет Аба (серце), священний скарабей, пряжка Ісіді, Тет Осіріса, Гриф, Золотий Комір, Скіпетр з Папірусу, Сходи, два пальці, Уаджет (Око Гора), Анх, Амулет Нефера, Голова Змії, Менат, Сам, Шен, Сходи та Жаба.

Нарівні з амулетами, єгиптяни також вірили, що можливо передати фігурці будь-якої живої істоти душу того, кого вона зображує. До них відносяться так звані «ушебті», які клалися разом з померлим. Навіть у земному житті роботи на благо померлого фараона — будівництво і прикрашення його гробниці, здійснення обрядів, підношення йому дарів — були не тяжкою повинною (як тепер відомо, в будівельних роботах брали участь не раби, а вільні громадяни), а священним обов'язком, необхідною магічною дією, що забезпечує підтримку божественної рівноваги.

У єгипетській магії наявні всі три головні принципи — принцип подібності, принцип заміщення цілого його частиною та принцип чудодійної сили слова. Більш того, можна без перебільшення сказати, що єгипетська релігія глибоко проінфікована магійним світовідчуттям, що останнє в ній переважає, особливо щодо поглядів на загробне життя [5].

Магія створена божеством задля блага людей, вона — одкровення божества. До наших днів дійшло досить багато творів магійної літератури. За змістом ці тексти можна розділити на три групи:

1. магійні тексти, призначені для використання за земного життя;
2. магійні тексти для забезпечення мерцю безпечного і вічного життя у потойбічному світі;
3. магійні тексти задля встановлення контактів живих із померлими та з надприродними істотами (богами і духами).

Саме собою зрозуміло, що до першої групи входять і тексти, якщо так можна висловитися, лікувального змісту. Недуги бували двох родів: такі, причини яких очевидні, — різного роду рани, отруєння, опіки і т. п., — і такі, причини яких приховані, — недуги як би виникали самі собою. В історичні часи у єгиптян була своя етіологія. Однак єгипетська медицина історичних часів — прямий спадкоємець магійного світогляду старовини — відзначена печаткою свого походження. У тих медичних текстах, що дійшли до нас, виявляється поєднання взаємовиключних принципів: магійних прийомів лікування хворих і власне медичних, вироблених протягом століть дослідним шляхом. Згідно з цими поглядами, хворобу викликають зловмисні духи мертвих або істоти, подібні демонам [1]. Проникаючи до організму людини або тварини, вони завдають страждання, і тільки могутність магії здатна вигнати їх зі стражденної плоти.

Хвороба могла бути викликана і «поганим оком» недоброзичливця. Саме ці погляди і спонукали єгиптян всіляко культивувати та поглиблювати застосування магії у практичній медицині. Так, наприклад, у магичному демотичному папірусі Лондона і Лейдена (XX recto 13/II), в тексті, що відноситься до початку III ст. н. е., сказано: «Візьми землерийку, втопи і дай випити цієї води людині — вона осліпне на обидва ока». Або: «Настоянка на вині та жовчі землерийки заподіє смерть тому, хто її вип'є» [6].

Амулети були важливим елементом медичної магії. Вони використовувалися як захисний засіб і набували форми частин тіла людини, істоти або окремих ієрогліфів. Вважається, що носіння амулета могло викликати в уяві відповідний симпатичну зв'язок і передати власнику відповідну енергію. Для підвищення могутності амулета в нього іноді клали заклинання, написані на лляному полотні або папірусі [1].

Магічні практики були також пов'язані з дерев'яними, восковими або глиняними фігурками, які діяли як заміник тіла. Дерев'яні фігури слугували померлому в загробному житті символом вічності, в той час як воскові, які можуть бути легко знищені, використовувались у магичних обрядах, спрямованих на знищення ворога.

Слово «хека» може означати декілька речей, кожна з яких додає чогось свого до нашого розуміння складності стародавньої єгипетської магії. Ра дав слово «хека» як зброю, аби дати змогу захиститися від впливу небезпечних подій у житті людства.

Хека був сприйнятий як дар від бога Сонця людству, як прояв творчої енергії, як втілення душі Ра (Ба) в знаннях Хека. Він дав можливість людині творити словом і дією, відображаючи творіння всесвіту богом Сонця. Хека можна розглядати як творчу силу або цілющу для об'єктів енергію і символ життя разом зі Всесвітом, як тонке полотно енергії, яке маг має навчитися читати, аби магія його стала ефективною.

Хека також можна зіставити з магичними енергіями (маною або волею Творця), які містяться всередині живих істот. Різні істоти сприймаються як такі, що володіють різними кількостями «хека». Боги також були наділені принципом «хека». Фараон же був подібним до каналу для божественної енергії та мав також багато «хека», який служив допоміжним засобом правління [1].

Крім того, що «хека» — це специфічна енергія, необхідна для занять магією, Хека також був богом. Або, можливо, вірніше сказати, що він був чарівником, що втілює божественну магію.

Один із титулів бога Хека — «той, хто освячує образи». Тут мається на думці здатність бога розширювати можливості творчої думки й дії та переводити їх у фізичний світ у їх фізичному еквіваленті. Хека також сприймається як проявлена сила кожного ритуального акту. Отже, в цьому контексті Хека розуміється як намір дії: причина, акт і сама дія.

З точки зору Сау (магічного використання амулетів), ця назва вельми двозначна, оскільки будь-який амулет або талісман — це, врешті решт, зображення, якому дається зміст і котре потім освячується владою і волею Хека. Отже він не тільки бог, який освятив зображення, але і його влада, що спирається на створення образу. Інша назва бога Хека — «Бог Ка», що відсилає до природи душі.

Хека також називають «Старшим магом», підкреслюючи його первісну природу як першої дитини Атум-Ра і відрізняючи його від молодших божеств магії. Як уже згадувалося, Ра стверджує, що Хека — його Ба, це описується в Книзі Небесної Корови, де Ра каже:

«Я той, хто створив небо і який створив землю, абм знайшли свої місця Ба богів у світі. Я вічність, але є час, який породжує мій Ба — Хека. Він старший за час... Ба Ра у Хека по всій землі».

Хека і Маат завжди існують у взаємодії, вони є доповненням один одного. Зв'язок між Хека і Маат дуже сильний. Хека є «контролером палати Природного Закону». Природне право — функція Маат, таким чином, це означає, що функція магії — нормальне функціонування Всесвіту в межах влади божества магії [3].

Назва Верет-хека (Weret-Hekau), тобто «могутній маг», є похідною від Хека. Це ім'я було створено з декількох головних божеств, всі з яких були особливо пов'язані з магічними силами, зокрема Анубіса, Ісиди і Тота.

Спочатку Weret-Hekau (Великий Маг) була богинею-коброю, форма якої, можливо, була асимільована до інших божеств. Вона також мала форму левиці, що володіє, таким чином, якостями двох найбільш поширених серед божеств могутніх істот.

Слід підкреслити, що Хека переважно використовується як захисна (або профілактична) форма магії.

Заклинання

Заклинання, включені до похоронних сцен, зображені на гробницях, на статуях, записані на папірусі та інших матеріалах, на артефактах, залишених у могилах, або на предметах, призначених для повсякденного використання. Заклинання використовувалися для захисту від отруйних тварюк або чого-небудь, що може заподіяти шкоду в цьому або наступному житті, під час небезпеки, при пологах або в інших випадках. Заклинання часто спиралися на міфологію, щоб пояснити свою первинність тим, як бог переживав подібні ж труднощі; суть тут у тому, що легше вирішити проблему, якщо її походження зрозуміле. Міфологія грає важливу роль у популярності заклинань. Бог, що відповідає за отруйних істот, походить від Сета, бога хаосу. Таким чином, захищаючи себе від змій та скорпіонів, можна захистити себе від хаосу і плутанини як втілення Сета [5].

Єгипетські заклинання працювали на трьох рівнях — слово, дія і місце вимови заклинання. На відміну від повсякденної мови, заклинання повинні були читатися жерцем або магом із правильною інтонацією й точною вимовою. Віра єгиптян у те, що вимовлене слово мало достатньо влади, щоби створювати і знищувати, перетворювалася на могутню магію. Звук, ритм у словесній формі заклинання підсилює силу слова, з повторенням як важливим фактором у забезпеченні правильного накопичення магічної енергії, або «хека».

Гра слів була конкретним магічним інструментом: каламбури, гомофонія, алітерації, безглузді слова та імена використовувалися для посилення магічних властивостей [3].

Плювок також використовувався у заклинаннях, але, головним чином, спрямованих на руйнівні цілі, на кшталт плювка на статуетку ворога як частини ритуалу прокльони. Своє значення мало й місце вимови заклинань. День, місце, час вимови заклинання або проведення церемонії були головною запорукою успіху магічного дії. Клей, віск, тісто і тваринний жир також використовувалися, зокрема, для формування пластичних моделей людини. Вони легко руйнуються, їм легко заподіяти шкоду як символічну дію, тому вони ідеально підходять для будь-якого типу руйнівної магії або прокляття. Цікаво, що часник використовувався проти примар і демонів, і це могло передувати пізнішим розповідями про вампірів і про роль часнику в боротьбі з ними [2].

В Єгипті вважали, що земля, підземний світ, повітря і небо були населені незліченними істотами, видимими та невидимими, які є потенційно дружніми або ворожими до людини, залежно від їхньої природи. Стародавні єгиптяни вірили, що істоти ці володіли атрибутами, схожими на емоції, бажання. Духи, елементалі слугували основою єгипетської магії, мета якої полягала у забезпеченні переваги людини та її панування понад цими істотами, аби вони допомагали виконувати її завдання і бажання за допомогою магії.

Релігійні церемонії складалися з оригінальної магії та традиційних забобонів. Релігійні книги Стародавнього Єгипту вчили, що маги, а після жерці, добре обізнані у магії, мали необмежену владу впливати на долю або вести до зміни подій. Навчений маг міг читати і правильно вимовляти імена і слова влади, які зцілювали хворих, виганяли злих духів. За його наказом неживі фігури, об'єкти оживали і виконували завдання мага [5].

У Єгипті глибоко вірили у віщі сні, у їх тлумачення, що зафіксовано в низці пам'ятників, котрі дійшли до нас безпосередньо з Єгипту. До нас дійшло кілька текстів про віщі сні різних фараонів (з явленням божества) і про наслідки цих снів. Наприклад, у тексті, відомому в науці під назвою «Принцеса з Бахтай»; в казках про верховних жерців Мемфіса — про Мехіт-Усет, дружину Сатні-Хаемуаса, що бачила сон про те, як їй набути здатність до дітородіння; в казці про Ра-Осіріса, де розповідається, як Панехсі, син Гора, побачив уві сні самого бога Тота, озброївшись його магічними знаннями [6].

Магічні омани

Іноземні мандрівники, які відвідували Стародавній Єгипет, записуючи суперечливі повідомлення про єгипетську магію, породили безліч помилок. Можна назвати два джерела помилки про те, що єгиптяни практикували чорну магію:

1. Стародавня назва Kamt, або Qemt (Кемет), означає «темний» або «чорний». Це одне з найстаріших імен Єгипту, яке часто використовували для пояснення єгипетської релігії та магії. Назва описує чорну родючу землю. Через це багато хто називає єгипетське мистецтво магії «чорним мистецтвом».

2. Здавна єгиптяни славилися своїми здібностями до обробки металів. Давньогрецькі письменники повідомляють нам, що єгиптяни працювали з металами у спробі перетворити їх. Вони стверджують, що ртуть використовувалася для виділення золота і срібла з руд. Від цього процесу залишався чорний осад, який, як прийнято вважати, містить індивідуальні особливості різних металів і володіє дивовижною силою. Ця речовина було пов'язана з богом Осірісом. Використання чорного порошку в магічних заклинаннях називали «чорною магією» [4].

Переконання, що магічна сила існувала у сплавах та металах і що вони можуть бути змінені, разом зі знанням хімії металів та їх магічної сили призвело до виникнення слова *Khemeia*, що означає «Підготовка чорною руди» (або «порошку»), який розглядався як активний компонент у трансмутації металів.

Священна математика

Сакральна геометрія, математика і астрономія має єгипетське коріння. Ніл грав величезну роль у житті стародавніх єгиптян, він був їх захисником і годувальником. Ніл мав найбільше ритуальне значення. Також він був джерелом і натхненником різних способів мантики. Він застосовувався для пересування, торгівлі та ведення сільського господарства. Річка напувала поля, напувала людей та тварин. Щороку Ніл покидав береги та затоплював землю, поширюючи нею корисні родючі ґрунти і зрошуючи угіддя. Ця щорічна повінь викликала кризу, але вічні затоплення приносили також і користь: вони допомогли заснувати математику, створивши ситуацію, в якій земля мала точно відмірятися, а ці вимірювання — обчислюватися [2] (саме слово «геометрія» буквально означає «вимірювання землі»). Це також призвело до практичного застосування астрономії, оскільки щорічні повені, викликані тропічними зливами на крайньому півдні, збігалися з конкретною конфігурацією зірок на небі. «Собача зірка» — Сіріус — була важливим елементом прогнозу: коли вона піднімалася над обрієм у північній частині неба, пророкували майбутню повінь. Єгиптяни також добре знали рух небесних тіл, на основі чого і заклали початок астрології. Крім того, вони ввели поняття щасливих і нещасливих днів.

Етика магії

Магічне мистецтво єгиптян складалося із двох типів: магія, яка працювала на благо живих або мертвих (ритуальна, похоронна магія), і магія, яка використовувалася з негативними намірами, такими як прокляття. Маг міг зцілити хворого або завдати руйнування ворогам. Єгиптяни використовували магію, коли це вважалося розумним, для захисту і розширення своїх можливостей [4].

Як і у кожній духовній або магічній системі, мета практикуючого визначає магію, з якою він працює, у позитивному або негативному сенсі. У ситуаціях, що кидають виклик нашим поглядам, моралі та етиці, ми намагаємося діяти дбало. Наше визначення є виключно нашим, бо який би курс ми не обрали, завжди знайдуться люди, які згодні

або не згодні з ним. Це основний принцип єгипетської магії. Дії, які прийняті у відповідь на життєві випробування та негаразди, не завжди можуть бути проаналізовані та класифіковані як позитивні або негативні, білі або чорні. Існує сіра сфера діяльності, що вимагає уваги до її можливих наслідків [3].

Як і у стародавніх магів, у деяких сучасних людей є можливість створити або знищити. Виконуючи обов'язки відповідально, через віру і мудрість, людина має споглядати результати і наслідки, які викличе його чаклунство. Саме з цієї причини єгипетська магія вважається складною і могутньою, оскільки вона змушує визначитися у собі, пізнати самого себе, відкрити для себе таємниці усередині та зіткнутися із темними областями психіки та підсвідомого, а також дає особистості можливість перетворити себе.

Література

1. Коростовцев М. Религия Древнего Египта.
2. Бадж Уоллис. Магия Древнего Египта. Тайны Книги мёртвых.
3. Р. Кларк. Священные традиции Древнего Египта. — М.: Изд-во Фаир-Пресс, 2002. — 448 с.
4. Солкин В. У истоков священного: мистерии, ритуал, жречество.
5. Элеонора Кормышева. Древний Египет.— М.: Весь Мир, 2005.

Валерія Сєдова

Шехіна: Поняття Кармічного Близнюка (Душа-Близнюк)

(кор. Валера Тельпис)

Розмірковуючи про Шехіну, видатний кабаліст А. Є. Уейт зауважує: «Я вже казав про те, що у східних вченнях (мається на увазі Індія) існують вказівки на перетворення в якості полярностей і елементів статі, у єврейського народу є одна таємна доктрина, і вона також пов'язана зі статтю» [6]. Всесвіт складається із позитивного і негативного союзу Еманцій Сфірот, котрі кабалісти ділять на три «Стовпи», або «Древа». Праворуч знаходиться біблійне Древо Добра (Стовп Яхін); у кабалі це «Батько», або «Стовп Милосердя». Зліва — біблійне Древо Зла (Боаз); це «Мати», або «Стовп Справедливості». Між ними розташоване Древо Життя, що дарує Безсмертя. Це місце з'єднання стовпів Яхін і Боаз кабалісти називають Шехіна. Тут видно принцип статі. Стать надзвичайно важлива. Чоловік може досягти вищого жіночого начала тільки через союз. Цей досконалий союз є Шехіна. Тільки через Шехіну людство може наблизитись до Абсолюту. Люди з нечистим розумом і грубими пристрастями не можуть бути причетні до Шехіни, бо це є Древо Життя. Скуштувавши плодів цього Древа, людство стає обличчям до обличчя Адонаї, входячи таким чином до Божественної Свідомості [1].

Душі диференціюються попарно, існують до матеріального народження і розділяються перед інкарнацією. Саме цей поділ і можна назвати «первородним гріхом». Але, живучи чистим і духовним життям на землі, вони поступово притягуються і навіть можуть зустрітись. Ця зустріч і є Шехіна, яка свого часу об'єднає усі пари душ на небесах. Тут здається доречним згадати про те, що кабала визнає реінкарнацію, але тільки для тих, хто не зміг завершити свою роботу, і ніколи не більше трьох разів. І навіть у цих випадках одне фізичне тіло, щоб надати йому силу, частіше займає більше ніж одна душа. Таким чином, вчення Зогар суперечить вченню про реінкарнацію у тому вигляді, в якому воно проповідується на сході. Ця теорія приєднання вже розвоплощених душ до душі, що іще знаходиться в тілі, для придбання якогось особливого досвіду чи виконання якогось незвичайного завдання виглядає вельми сумбурною, але і дійсно виключає можливість багаторазових втілень [5].

У Зогарі сказано ясно: той, хто дослухається до законів Господа, зустрінеється і одружиться зі своєї істинної близнюковою душею; тим же, хто перекручує закон, у такому союзі буде відмовлено. Нечистий стан Духа утримує близнюкові душі розділеними, але чистота і моральне життя зводять їх разом. А якщо вони з'єдналися, то і після смерті у них буде вічний небесний союз. **Сам Бог — це і Отець, і Мати.** Слово Елохім, що переводять у Книзі Буття як «Бог», є іменником жіночого роду множинного числа. Але перекладачі Біблії, що не бажали, аби жінки хоч якось були причетні до Божественного, переклали його іменником чоловічого роду однини. Втім, у Книзі Буття є одне необережне визнання Батьківсько-Материнського принципу: «І створив Бог (Елохім) людину за образом Своїм, за образом Божим створив, як чоловіка так і жінку, створив їх» [Бут. 1: 27.] Вчені-іудаїсти кажуть, що слово **Елох** — жіночого роду

однини, а закінчення *-im* характерно для чоловічого роду множини. Те й інше поєднується в одному слові, аби вказати на жіночу силу, поєднану із чоловічою ідеєю. Всюди у Кабалі «Ветхий денми» вважається одночасно чоловічим і жіночим Началом, а Десять Еманцій розділені на 5 позитивних і 5 негативних якостей [1].

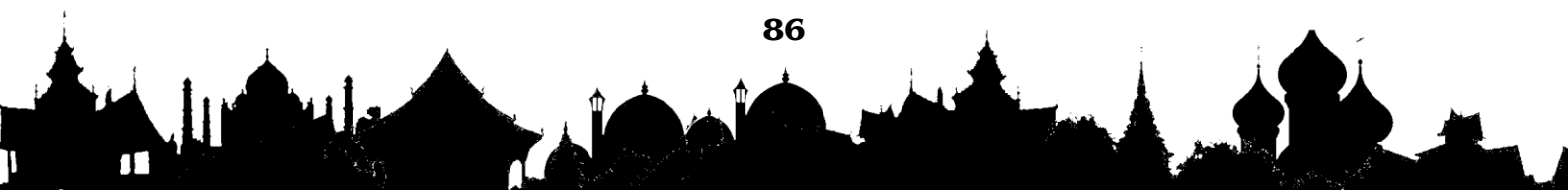
З цього акценту і починається поняття «Кармічного Близнюка», яке також зветься близнюкова Душа, близнюкове Полум'я, суть чого єдина. Звернувши свій погляд на міфологію стародавнього Єгипту, можна побачити тенденцію до кровозмішення в шлюбі. Це здається з першого погляду огидним і неприродним. Але древні володіли мудрістю і таємними знаннями, які були не для профанів і простого народу. Їх мова — гра форм і слів, символічні ребуси, розгадку яких знав маг, жрець, і посвячений у таємні знання. Легенда про те, що Осіріс та Ісіда — брат і сестра, які вступили у священний шлюб, говорить абсолютно про інше. Нут — мати Осіріса та Ісиди (а також Сета і Нефтіди), втілення Неба, і алегорія Нуса — знання, те, що приховано. Це також Всесвіт і світ, який породжує. Те, що Осіріс і Ісіда полюбили один одного, перебуваючи в утробі Матері, говорить про те, що це близнюкові душі, котрих розділяють перед втіленням. Тут використовували символ «кровних уз», аби показати чистоту знання, яке вони несуть для втіленого світу, а також акцентувати увагу на чистоту крові і шлюбних кайданах, які мають відповідати чистоті крові, не допускаючи змішення із тими, хто не гідний.

Цей міф показує два символи. Перший — близнюкова душа, яка возз'єднується зі своїм близнюком, досягає свого особистого апогею, де завершена особистість — союз душ, які були розділені. Єдине розділяється, аби пізнати саме себе через любов, і коли частини цього Єдиного возз'єдналися, Єдине знайшло Себе, пізнавши через втілення. Священний шлюб (або кармічний шлюб) — це символ возз'єднання, Осіріс і Ісіда — душі-близнюки, які побажали свого возз'єднання, аби пізнати любов у Собі як атрибут Єдиного Божества (Нетер). Після народження вони перебувають у пошуках; після возз'єднання другого близнюка завжди норить відібрати у іншого Доля — Доля як атрибут матеріального втіленого світу, який хоче відчувати і піддавати перевіркам. Але те, що вирішено наперед на небесах, Доля пересилити не може. Навіть після смерті Осіріса вони разом з Ісидою, і більш того — Єдине стає Триєдиним у втіленні Гора — сина Ісиди і Осіріса [1]. Близнюкові душі знаходять себе тільки тоді, коли обидві сторони вірять у себе. Віра — втілена енергія у світі матерії. Друге — те, що говориться про чистоту крові. Символ «брат-сестра» — односторонній, які є також нащадками давніх родів, що володіють таємними знаннями. Досі звернення «брат» або «сестра» використовуються в орденах, а також християнами і сектантами, як елемент визнання рівності перед Традицією. Так само і кармічні близнюки — вони завжди «чистокровні», бо не допускається на небесах справ негідних [2].

Думка про душі-близнюки дуже приваблива. Однак потенційно вона досить небезпечна, оскільки може бути інтерпретована таким чином, що скоріше посилить біль народження і емоційну залежність один від одного, аніж позбавить від неї. Таке трапляється у тому випадку, коли це сприймається як уявлення про те, що існує інша людина, абсолютно відповідна, що дає «єдність» із іншим близнюком. Це поняття близнюкової душі як «другої половини». Близнюкові душі насправді існують; буквально вони є тим, що означає це слово: вони близнюки. Це душі з однаковим «чутливим тоном» або вібрацією, або, можна сказати, народжені у той же час, як і у випадку з біо-

логічними близнюками. Певний час народження, ця унікальна мить у часі і просторі, становить унікально заряджений чутливий тон всередині народжених душ. **Вони заляжать одне від одного.** Вони ні чоловічої, ані жіночої статі. Але вони безумовно налаштовані один на одного як споріднені душі. Між близнюковими душами існує глибокий внутрішній зв'язок, але це не змінює факту, що вони є закінченими одиницями самі собою. **Їх поєднання викликає любов і радість, їх зустріч посилює творчість і самореалізацію. Вони підтримують один одного, не впадаючи до пастки емоційної залежності або прихильності.** Любов між близнюковими душами призначена не для того, щоб зробити одне одного цілими, а щоб створити щось нове: замість того, щоби двоє стали одним, двоє стануть трьома. Ті, кого у багатьох вченнях та у езотеричній літературі називають близнюковими Душами або близнюковим Полум'ям, — це душі, що народилися з Океану Думки Творця. Не варто думати, що це певна група душ; ні, це не так [4]. **Кожне близнюкове Полум'я при народженні розділяється на дві половинки, чоловічі та жіночі. Хоча полум'я і розділилося на дві половинки, кожна з них несе у собі одночасно чоловіче і жіноче начало. І тому кожна душа може втілюватися як у чоловічому, так і у жіночому тілі** [3]. Від кожної душі індивідуально залежить, згідно її вибору, який досвід їй потрібен. Душі дуже сильно відчувають потребу одне в одному, оскільки вони є одним цілим, але цей зв'язок починає проявляти себе не відразу. Може пройти багато втілень на різних рівнях Буття, як у вогненних світах, так і в світі щільному (фізичному). Наприкінці певного часу, хоча саме поняття «час» досить умовне, кожна з них відчуває, що прийшов момент знову з'єднатися, але при цьому кожна окремо зберігає індивідуальність своєї свідомості. Це відноситься до рівня Зрілих і Стародавніх душ, тих, що вже зібрали досвід, перебуваючи і в розлуці, і хочуть знову стати єдиним цілим, але єдине не означає поглинання одного іншим. Тут мова йде про зовсім інше поєднання. Єднання на рівні Вищого Я або Золотого Ангела. Що, в принципі, одне і те ж. Коли приходить час, близнюкове Полум'я з'єднається знову, вже у новій формі партнерства; дві половинки втілюються на Землі-Матері. Але це лиш тільки початок їх пошуку одне одного, люди такий пошук називають пошуком своєї половинки або своєї Справжньої Любові. Хоча істинний сенс цих слів багатьма загублений і забутий, але самі слова зберегли істинний сенс того, що несуть у собі. Інтеграція Внутрішнього Світла передбачає повне розчинення суб'єктивних особистісних свідомостей Чоловіка і Жінки та створення об'єктивної надсутнісної свідомості абсолютно нового якісного стану, бо в основі його — Богоцілісність Великої Єдності. Створюваний досконалий провідник енергії, «Зоряна пара», володіє могутністю, що виникає у процесі злиття центрів і полей Єдиного і Єдиної, яка може трансмутовувати всю негативну енергію досвіду минулих втілень. Сенс її у тому, що досягти повного просвітлення можна, тільки з'єднавшись зі своїм божественним доповненням (чоловічим або жіночим). Адже Абсолют містить у собі обидва начала — він Батько-Мати. Через силу, думки, слова (спеціальні медитації, читання велінь, закликів) об'єднуючись із силою вищого царства світла Вознесених Владик, елохімом і аж до Бога [4].

Все разом у медитації створює Магніт Світла для Землі та всіх її царств, потоків життя та іншого населення. Завдяки цьому Магніту фокусується потужний потік енергії Любові та звільняється уся зв'язана божественна енергія, не використана для творення в Любові як Чоловічим, так і Жіночим началом. Звільнена енергія якраз і слу-

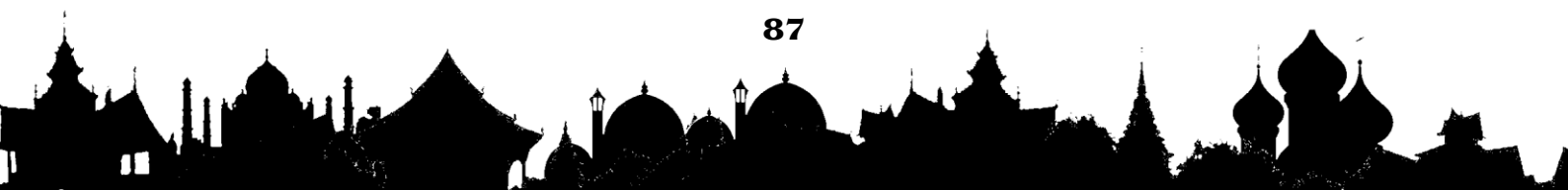
жить для знаходження свого божественного доповнення та прискореного просування до просвітління і піднесення. Вивільнити енергію. Закликати своє близнюполум'я. Пройшовши через таке служіння, кожен має можливість з'єднатися саме зі своєю справжньою половинкою і, люблячи, просвітлюватися і підноситися.

Але є ще поняття споріднених душ. Відрізняються від близнюкових пламен вони тим, що об'єднуються заради священної роботи на стезі самооволодіння, чакра за чакрою. Близнюкові пламена є вищою полярністю Бога Отця-Матері. Вони немов підтримують баланс у всьому космосі. Спотворюючи свою енергію, вони все далі і далі віддаляються один від одного. Споріднені ж душі — це дві душі однієї полярності, хоча в чоловічому та жіночому тілах. Вони об'єднуються, оскільки одночасно працюють над одним і тим же типом карми і над оволодінням одними й тими ж чакрами. Шлюб між спорідненими душами — це шлюб, який укладається на Землі між чоловіком і жінкою, які бажають об'єднатися задля спільного служіння внаслідок загальної карми і дхарми.

У переказах відомим прикладом такого шлюбу вважається союз Сен-Жермена (у його втіленні Йосипом) і Матері Марії. Близнюкові пламена обох були піднесеними істотами. Близнюковим полум'ям Матері Марії є Архангел Рафаїл, а полум'ям Йосипа, тобто Сен-Жермена, є Порція, Богиня Справедливості (справедливість — це інша сторона свободи)[6].

За рівнем посвячення вищим шлюбом є союз близнюкових вогнищ, а за ним йде союз споріднених душ. Зазвичай і той, і другий шлюб може стати можливим за активного використання фіолетового полум'я для видалення кармічних малюнків.

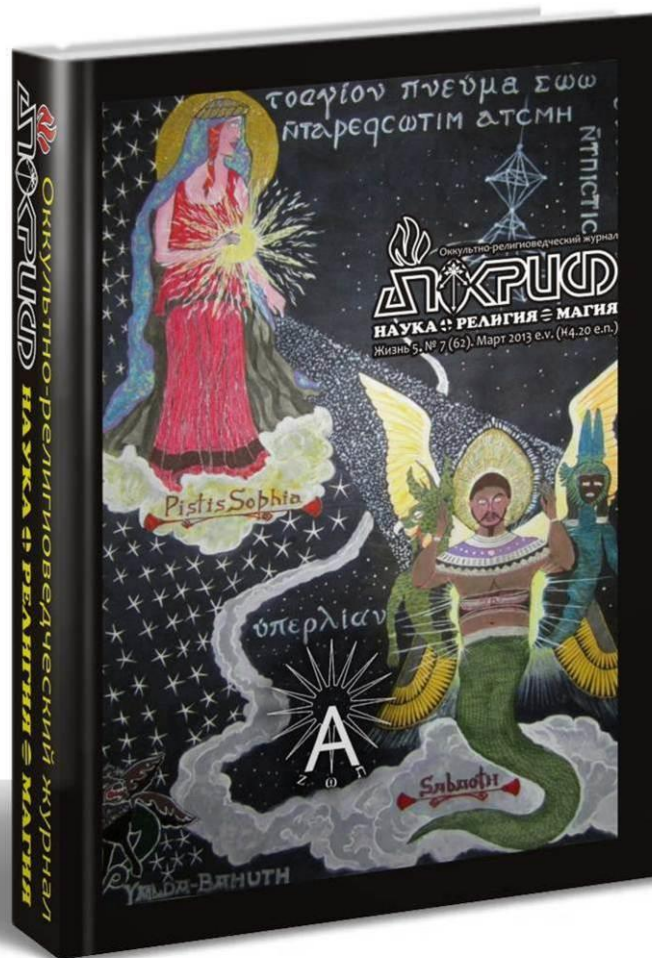
Здатність душ розділяти свою енергію впливає на багато аспектів життя душі. Можливо, більш точним був би вираз «розширення душі». Відсоток енергії душі, що залишилася у Світі Душ, може змінюватись, але усі частинки її світла є точною копією одне одного і повторюють цілісну особистість. Це явище є аналогом того, як світлові образи «розбиваються» і повторюються в голограмі. Однак є й відмінності (від голограм). Якщо лише маленький відсоток енергії душі залишається у Світі Душ, то ця частка індивідуального Я знаходиться у більш «дрімотному» стані, тому що вона менш концентрована. Але оскільки ця енергія залишається чистою і незабрудненою, вона так само сповнена силою. Кармічні близнюки завжди проходять багато випробувань, і доля завдає їм багато ударів, що або загартовує Близнюка, або просто прибирає з проявленого матеріального світу як слабку ланку. Близнюкових душ часто карають за те, що вони йдуть проти волі, не вірячи у себе і власні сили. Якщо вони схиблять у виборі, тоді їх вибір, не будучи «чистим», карається, і близнюк страждає. Також цих близнюків у окултному світі називають Посланцями Віри й Сили [2]. У багатьох випадках долі цих близнюків майже однакові. Дуже часто один перебуває в світі ілюзій та страждає, бо не може возз'єднатися із іншим близнюком, інший же близнюк боїться протягнути руку до своєї істини, боїться помилитися і повторити сумний досвід, що вбиває душу і робить фізичне тіло хворим. Але досягнення Шехіні звеличує Душі і робить їх існування блаженним.

Література

1. Заин, К. К. Священные Таро: искусство чтения карт на основе духовной науки // Перевод с англ. — С.-Пб.: ООО ЭТО «Экслибрис», 2003. — 228 с.
2. Иванов С. В. Две печали Царства Небесного // Перевод со среднеирланд., вступит. ст. и коммент. — Кентавр. *StudiaClassica et mediaevalia*, № 4. 2008.
3. М. Элиаде, И. Кулио. Словарь религий, обрядов и верований // При участии Г.С.Винер. — М.: «Рудомино»; СПб.: «Университетская книга», 1997 г.
4. Каббала, Шехина и София: Общее и Особенное // Крылов Д. А.
5. Лайтман М. Книга «Зоар». — М.: 2003.
6. Уайт А. Э. Новая энциклопедия масонства. Серия: Мир культуры, истории и философии. — СПб.: Лань, 2003. — 480 с.

[Апокриф, №62 \(березень 2013\)](#)

Валерія Сєдова

Еш Мецареф: Синтез Алхімії та Кабали

(кор. Валера Тельпис)

«Справжня алхімія починається в самій людині і лиш закінчується у світі матеріальному... Алхімія є хімія первісно живого. Її погляд звернений до первинних процесів походження світів. У цьому сенсі алхімічна проблема зливається з проблемою космогонічною...» [1].

Про можливі зв'язки між алхімією і кабалою, особливо в її християнській версії, пишуть і деякі дослідники історії таємних товариств і організацій XVII-XIX ст. Так, відомий історик «теоретичного» масонства і окультних організацій Карл Фрік досить детально зупиняється на цій темі у своїй книзі «Просвітлені», присвячуючи окрему главу зульт-бахським християнським кабалістам кінця XVII ст. і трактату «Еш Мецареф». Тему «кабалістичної алхімії» зачіпає німецький філолог А. Кільхер у своїх роботах, присвячених сприйняттю кабали у європейській культурі. У них він докладно розглядає уявлення про кабалу і деякі кабалістичні вчення у європейській алхімії і християнській кабалі XVII ст. Вчення християнських кабалістів про ієрархічному будову всесвіту і про загальний символічний та Магік-теургічний взаємозв'язок, в основі якого лежало уявлення про універсальну відповідність сутностей різного порядку, що досягається за допомогою мистецтва комбінацій, дійсно багато чого запозичило з єврейської кабали [4]. У цьому сенсі теза Шолема про те, що взаємодія між алхімією та християнською кабалою було набагато більш тісним і результативним, ніж між алхімією й кабалою єврейською, здається абсолютно вірним. Разом із тим, не слід нехтувати тими прикладами насправді творчого синтезу єврейської кабали і алхімії, які нам відомі, насамперед — ідеями, що знайшли відображення у кабалістико-алхімічному трактаті «Еш Мецареф» [3]. «Алхімія є непорушною наукою, яка працює над тілами за допомогою теорії та досвіду і прагне шляхом природних сполучень перетворювати нижчі з них у більш високі та дорогоцінні видозміни» (Роджер Бекон, XIII ст.), «За її допомоги включені до мінералів метали, що уражені псуванням, відроджуються, а недосконалі стають досконалими» (Альберт Великий, XIII ст.). Цілком зрозуміло, чому алхімію часто називали «універсальною медициною», і у такій назві вже міститься натяк на друге значення алхімічного мистецтва [9]. Мета духовної алхімії — трансформувати не стільки матеріальні, скільки духовні сутності, і насамперед — душу самої людини, очистити її та перетворити на досконало духовну істоту. Таким чином, об'єкт алхімічної діяльності у цьому випадку — душа самого адепта [9]. Цей підхід виходить із уявлення про єдність природи, про те, що в основі усіх видимих форм матерії (мінеральних, рослинних, тварин або людських) лежить єдина субстанція, усі вони суть прояви цієї субстанції, а, отже, усі хвороби (як металів, так і людей) мають спільну природу і подібний шлях лікування. Подібні погляди сягають найраніших алхімічних текстів, зокрема ідей Марії Єврейки, славнозвісної засновниці алхімії епохи еллінізму. У духовній алхімії теорія та практика нерозривно пов'язані одне з одним, це особливий тип світосприйняття, заснований на реально пережитому досвіді трансмутації [7].

Таким чином, алхімія — це всеосяжна традиція, яка охоплює всі аспекти людського буття, в основі якої лежить універсальна онтологічна система. Вона тісно пов'язана з іншими таємними науками, насамперед — з астрологією (кожен процес і кожна речовина знаходяться в залежності від певного зодіакального сузір'я або планети) [6].

Заняття алхімією приписувалися різним біблійним персонажам у багатьох джерелах, як єврейських, так і неєврейських. Натяки на цю науку виявляли як у Біблії, так і у Талмуді: першим учителем алхімії вважали Адама, після нього в числі adeptів її бачили Ноя, Сіма, Авраама, Мойсея, Якова, Давида, Соломона і більшість Пророків. Так, Мойсею були приписані трактати «Diplosis» (написаний грецькою твір про те, як подвоювати вагу золота) і «Хімія Мойсея» (робота з металургії); можливо, їх автором був відомий олександрійський алхімік Мойсей (про те, що він був євреєм, свідчать присутні у його текстах іудейські символи та ідеї). До цієї ж групи текстів належить славнозвісна «Восьма Книга Мойсея» (або «Ключ Мойсея»), збірник рецептів, у якому згадуються Авраам, Ісаак, Яків. Цей текст, що міститься у Лейденському папірусі (II-III ст. н. е.), став основою для численних магічних «Ключиків» середньовіччя. Особливо багато алхімічних текстів приписувалося царю Соломону. Проте історично достовірні випадки участі євреїв у алхімічній роботі відносяться лише до перших століть н. е. Відомості про євреїв-алхіміків епохи еллінізму можна знайти у творах Псевдо-Демокріта, Зосими Панополітанського та у Лейденському папірусі [11]. Зокрема, вже у Псевдо-Демокріта зустрічається твердження про те, що саме євреям було дане знання алхімії: «Одні євреї досягли знання її практики та описали і пояснили ці речі таємною мовою». Цей же автор уперше згадує імена реальних євреїв-алхіміків. Проте основним джерелом знань про елліністичну алхімію служать праці Зосими Панополітанського (III — поч. IV ст.), Який називав себе учнем найбільшого алхіміка того часу — Марії Єврейки [12]. У Зосими ми також зустрічаємо заяви про вирішальну роль євреїв у алхімічному мистецтві, причому істотним для нього була і безумовна перевага священного.

Один із найбільш відомих іспанських учених євреїв, що прийняли християнство, — Мойше Сефарді, що став у 1106 р. Петром Альфонсі та прославився своєю полемікою проти іудаїзму, був автором твору (не зберігся), «відкритого ангелом Разіелем синові Адама Шету (Сіфу)», в якому описувалась трансмутація елементів і металів. Авторство деяких із алхімічних творів приписується знаменитому іспанському теологу і містику Раймонду Луллію. Серйозно цікавився алхімією і крупний італійський філософ і кабаліст Йоханан Аллеман, наставник Піко делла Мірандоли, який зіграв важливу роль у розвитку християнської кабали [1]. У багатьох посібниках із практичної кабали згадується «металеве мистецтво» якогось р. Давида з Відня (XV ст.), «Витягнуте з єврейської мови». Збереглося чимало свідчень (більш-менш історично достовірних) про євреїв-наставників, котрі навчали християн алхімічній науці. Зокрема, як повідомляється, таких учителів мали знаменитий adept алхімії француз Нікола Фламель і вчитель Парацельса, німець Соломон Трісмозін. У своїх подорожніх нотатках Трісмозін повідомляє, що у 1480 р. він зустрівся в Італії з німецькомовним євреєм, який разом з одним італійцем займався алхімічними дослідженнями. Трісмозін заявляв також, що свої знання він витягнув із кабалістичних творів, перекладених арабською мовою (мабуть, маючи на увазі твори з магії та алхімії). Надзвичайної популярності у XVI-XVIII ст. набу-

ли твори батька і сина Ісаака та Іоанна-Ісаака Голандів (XV-XVI ст.); традиційно їх вважають євреями, хоча нічого власне єврейського у підписаних цими іменами творах не міститься [8].

Сфіротична система і співвідношення із трансмутаційним процесом

Невідомий автор трактату «Еш Мецареф» дотримувався основоположного для кабалістического вчення принципу, згідно якого, система сфірот — тобто порядок еманациї і розповсюдження Божественної енергії (світла) — є універсальною і лежить в основі усієї світобудови, у тому числі мінерального царства і царства небесних світил [12]. Отже, для того, щоби пізнати проявлені царства і процеси, що преносяться у світ еманаций, а також взаємозв'язок між ними, потрібно використовувати сфіротичну схему. Саме схема сфірот використовувалася деякими кабалістами для пояснення процесів, що відбуваються у мінеральному царстві, зокрема, серед металів. Теорія сфірот, зрештою, стала самою суттю, «спинним мозком» кабалістического вчення і основою специфічної системи містичного символізму. З одного боку, кабалісти говорили про прояв «сили» або «світла» Ейн-соф (Нескінченне Ніщо) на різних етапах (або рівнях) еманациї, званих «сфірот», які одночасно представляють собою різні атрибути Бога або епітети, які можна до Нього вивести. З іншого боку, уявлення про еманациї найтіснішим чином пов'язувалися з теорією мови. Цей процес зображується як свого роду розкриття різних Імен, що відносяться до Бога як Творця. Бог, що проявляє себе — це Бог, який Сам Себе таким чином висловлює; Бог, який «назвав» Свої сили, щоб розкрити Себе, дав їм імена. Процес, за допомогою якого сила еманациї проявляє себе, переходячи від приховування до розкриття, протікає паралельно із процесами прояву Божественної мови (від її внутрішньої сутності, укладеній у думці, через звук, який все ще не може бути почутим, до словесного вираження [11]). Сфірот і окремо, і усі разом, відносяться до категорії архетипів створеного світу, який знаходиться за межами світу еманациї. Перебуваючи всередині світу Божественного, вони також наповнюють і просочують собою все, що існує поза ним. Таким чином, обмеження їх кількості числом 10 із необхідністю передбачає, що кожна із них складається з набагато більшого числа архетипів, так би мовити, більш низького «рівня». Енергія, що пронизує і зв'язує сфірот, розуміється кабалістами як сексуальна енергія, енергія любові. Взаємодія різних рівнів всередині схеми сфірот або парцуфим описується як зівуг — сексуальна близькість чоловіка і жінки [4]. Символи плотської любові використовуються для опису творіння. Усі події, відображені у Біблії, біблійні персонажі, слова і навіть букви святого письма пов'язані з певними сфірот.

Таким чином, біблійний наратив стає розповіддю про внутрішнє життя Божества, а сама система сфірот — універсальною схемою опису Бога, світу, людини [8].

У середині XIX ст. у колах окультистів «Еш Мецареф» починають ототожнювати із так званою «Книгою єврея Авраама», відомої завдяки знаменитому французькому алхіміку Нікола Фламелью. Фламель розповідав про те, як йому вдалося придбати і розшифрувати (за допомогою єврея-наставника) цю книгу, написану якимось «Авраа-

мом Євреєм, князем, священиком, левітом, астрологом і філософом» для того, щоби розсіяні по всьому світу євреї могли отримувати алхімічне золото і платити «данину римським імператорам» (тобто імператорам Священної Римської імперії) [8]. За Фламелем, для розуміння цієї книги було необхідно глибоке знання єврейської кабали.

Еліфас Леві у 1861 р. опублікував у книзі «Ключ до великих містерій» свій французький переклад «Еш Мецареф». Точніше, ним опубліковано якийсь складений текст, до якого ввійшли як дійсні фрагменти з трактату, так і різні кабалістико-алхімічно-окультні міркування. Як доповнення до цього тексту Леві наводить також підбірку, за його словами, «оригінальних фрагментів» із «Еш Мецареф», які були «пропущені» переписувачами. У цілому же за публікацією Леві вкрай складно відновити первісний текст «Еш Мецареф», зате для читача-окультиста стає очевидним, що цей трактат — один із стародавніх джерел окультизму, нібито поєднував у собі кабалу, алхімію, герметизм та магію [2]. Автор трактату «Еш Мецареф» дотримувався основоположного для кабалістического вчення принципу, згідно якого система сфірот — порядок еманції і розповсюдження Божественної енергії (світла) — є універсальною, і лежить в основі усієї світобудови, у тому числі мінерального царства і царства небесних світил. Отже, для того, щоби пізнати ці царства, процеси, які у них відбуваються, а також взаємозв'язок між ними, потрібно використовувати сфіротичну схему. Тора не просто складається зі святих імен Бога, але вся вона являє собою велике Ім'я Бога. У ньому Бог висловлює Своє власне буття настільки, наскільки це буття відноситься до творіння і наскільки воно здатне проявити себе за допомогою творіння [6]. З одного боку, це Ім'я містить у собі Божественну могутність, з іншого ж боку, воно містить усередині себе всю цілісність сокровених законів творіння. Створення Тори аналогічне до того процесу, за допомогою якого еманують із субстанції Ейн-Соф сфірот та індивідуальні аспекти Божественних Імен. Бог відкривається через імена, вони найбільш реальні. Оскільки існує текст Тори як маніфестація Божества у формі розгорнутого Божественного імені, у Торі укладена вся реальність, і все конкретне наповнення схеми сфірот — усі символи і значення сфірот — містяться у Торі. Відкрити ці значення означає отримати ключ не тільки до розуміння Тори, а і до осягнення усього всесвіту, його будови та розвитку, світової історії. У виявленні в Торі таких «ключів» до таємного змісту і полягає головне завдання кабали. Це і є її універсальний герменевтичний метод — вивчення символічної природи речей та пізнання їх сутності за допомогою «ключів», які містяться у Торі та показують справжнє місце кожної речі в ієрархії світобудови (вказують її справжнє ім'я — пов'язують її з певною сефірою) [6]. Стосовно алхімічної проблематики використання даного підходу означало наступне. Спочатку необхідно вивчити устрій світу металів (речовин), процеси, які у ньому відбуваються, народження металів (тут мається на увазі зв'язок із планетарним світом, бо саме небесні тіла впливають на процес зародження і зростання речовин) та їх перетворення. Таким чином розумівся зовнішній аспект природного світу. Однак для успішного оволодіння алхімією було недостатньо знань лише про те, як відбувається одне чи інше перетворення; потрібно було зрозуміти і те, чому це відбувається так, а не інакше, і для цього необхідно було опанувати знання внутрішнього аспекту, яке давала кабала. Наступний крок — співвіднесення речовин і процесів із певними сефирот [5]. Передусім тут використовувалася техніка виявлення відповідностей між алхімічними термі-

нами та певними словами в Торі (пов'язаними з тією чи іншою сфірою), а також і прямо з назвами сфірот, за допомогою методів гематрії. У «Еш Мецареф» можна зустріти найрізноманітніші методи гематрії, у тому числі просту гематрію; гематрія «малого числа»; запис слів «у повній формі», тобто з додаванням букв вав або йод, які збільшують суму; додавання «самого слова», тобто одиниці, до загальної суми та ін. За допомогою гематричних обчислень досягаються різні цілі [3]. По-перше, це ототожнення металів зі сфірот. Так, наприклад, автор стверджує, що сфіра Хесед, «поза всяким сумнівом» пов'язана зі сріблом, на підставі того, що у слова хесед те ж мале число 3, що і у арамейського сама, «срібло». Далі, яку-небудь речовину можуть пов'язувати з певним словом у Біблії задля того, щоб потім розглядати властивості цієї речовини у контексті даного фрагмента Писання. У фрагментах «Еш Мецареф» більш-менш докладно описаний цілий ряд металів, речовин і субстанцій, що грають ключову роль в алхімічній роботі. Звертаючись до них, автор дотримується загального принципу коментування біблійного тексту за допомогою гематрії та схеми сфірот задля виявлення у ньому вказівок на ту чи іншу речовину або процес. Наприклад, кажучи про олово, відзначається порівняно слабка поширеність цього металу в алхімії; це знаходить своє пояснення у Біблії: існує зв'язок олова з ідолопоклонницькими культами і його алегоричне співвіднесення зі свинею (точніше, лісовим вепром). Як доказ правомірності такого зіставлення наводяться гематричні обчислення, які показують, що слова «олово», «Юпітер» (цедек; планета, із якою пов'язані засуджувані культи) і «лісовий вепр» (Хазір мі-Яар) мають одне й те ж «мале» числове значення. Як аргумент на користь останнього зіставлення зі «свинею» згадується і не зовсім зрозуміла фізична властивість олова — згідно з «Еш Мецареф», воно видає звук, подібний до «рохкання» або «вереску» (можливо, при механічному впливі). Разом із тим, олово може принести користь як додаткова речовина при очищенні інших металів.

Якщо олово — метал «убогий» і для алхімії малоцінний, то зовсім інакше оцінюється мідь, котру співвідносять зі сфірою Ход (Велич). Грунтуючись передусім на описі жертовника у Книзі Вихід, автор створює для міді власну декаду сфірот, від Кетер до Малькут, виділяючи різні типи міді, «чоловічі» і «жіночі». Така інтерпретація, на думку автора, повинна мати значення і для розуміння прихованого сенсу Письма, і для алхімічних процедур, і для астрологічних розрахунків і амулетів. У цілому ж розділ про мідь цілком відповідає, видно, поширеній у кабалістичній інтерпретації алхімії ставленню до неї як до проміжного металу, що поєднує у собі властивості двох вищих — срібла і золота. Гематрія може використовуватися не тільки щодо речовин [12]. Так, на самому початку трактату йдеться про якості справжнього алхіміка й алхіміка-дилетанта. Перший з них уподоблюється до пророка (Еліша) Єлисея, скромного, того, що не прагне до багатства, оскільки числове значення імені Еліша дорівнює такому слова «tohu» — «порожнеча»; таке уподібнення не є дивним, оскільки, як відомо, біблійний термін tohu співвідноситься у кабалі зі сфірою Хокма — Мудрість.

Гематрія — це, можливо, найважливіший, але не єдиний метод, який використовується автором «Еш Мецареф» для обґрунтування своїх тверджень. Коментуючи біблійний текст, він звертається до різноманітних асоціацій, варіантів етимологічних значень, іноді — до гри слів, наприклад, співвідносячи різні види золота і міді з різними місцями у Писанні, де згадуються ці метали. Мета цього в нього та ж сама, що і у

випадку використання гематрії, — зв'язати метали з певними сефирот, але досягає її він іншими засобами.

- Кетер — Ртуть.
- Хокма — Свинець.
 - Біна — Сірка.
 - Хесед — Срібло.
- Гебура — Золото.
- Тіферет — Залізо.
 - Ход — Мідь.
 - Нецах — Олово.
 - Есод — Свинець.
- Малькут — Філософський Камінь.

При аналізі змісту трактату «Еш Мецареф» є сенс виділити у тексті три основних шари значення:

1. Власне **кабалістико-алхімічний**, який розкриває відповідності між сфирот, металами і алхімічними субстанціями. Автор знаходить у Писанні різноманітні згадки про метали, інтерпретує відповідні вірші, використовуючи при цьому Талмуд, Таргум Йонатан, традиційні, у тому числі кабалістичні коментарі та широко застосовуючи методи гематрії [3].

2. **Алхімічний шар**, безпосередньо із кабалою не пов'язаний і представлений насамперед конкретними рецептами приготування речовин (наприклад, алхімічних тинктур для «Роботи у Білому» і «у Червоному» — тобто на двох найважливіших стадіях алхімічного процесу).

3. Третій шар — **астрологічний**, представлений сімома магічними квадратами (амулетами-камелями) планет-металів та їх короткими описами. В принципі, аналоги вищеназваним уявленням можна виявити не тільки у європейському езотеризмі останніх століть, але і у найрізноманітніших містичних системах, хоча саме в епоху Відродження вони стали особливо популярними серед європейських інтелектуалів, адептів так званої «герметичної філософії». Не уникли захоплення цими ідеями і євреї-кабалісти. Разом із тим, досить важко сказати, наскільки сильним був вплив на них європейського езотеризму, оскільки з найдавніших часів у самій кабалі були присутні подібні ідеї, та й навряд чи можна переоцінити роль кабали у формуванні ренесансного світогляду.

Як ми вже бачили, ставлення кабалістів тієї епохи до алхімії мало і специфічні риси, що відрізняли його від підходу неєврейських езотериків. Насамперед відмінності стосувалися вчення про сефирот, що грало центральну роль у кабалістичній алхімії. У свою чергу, це вчення було безпосередньо пов'язане з уявленням про Тору як зашифровану структуру буття і універсальний організм, яке було в основному чужим для християнських адептів кабали (саме тому відоме їм вчення про сефирот не грало у їх поглядах істотної ролі). Грунтуючись на кабалістичних концепціях і методах, про які ми не раз казали вище, кабаліст-алхімік міг пояснити, як влаштований світ, як пов'язані світ металів, світ планет і світ Божественної еманції (сфирот). Він міг описати і процеси, що відбувалися у цих світах [10].

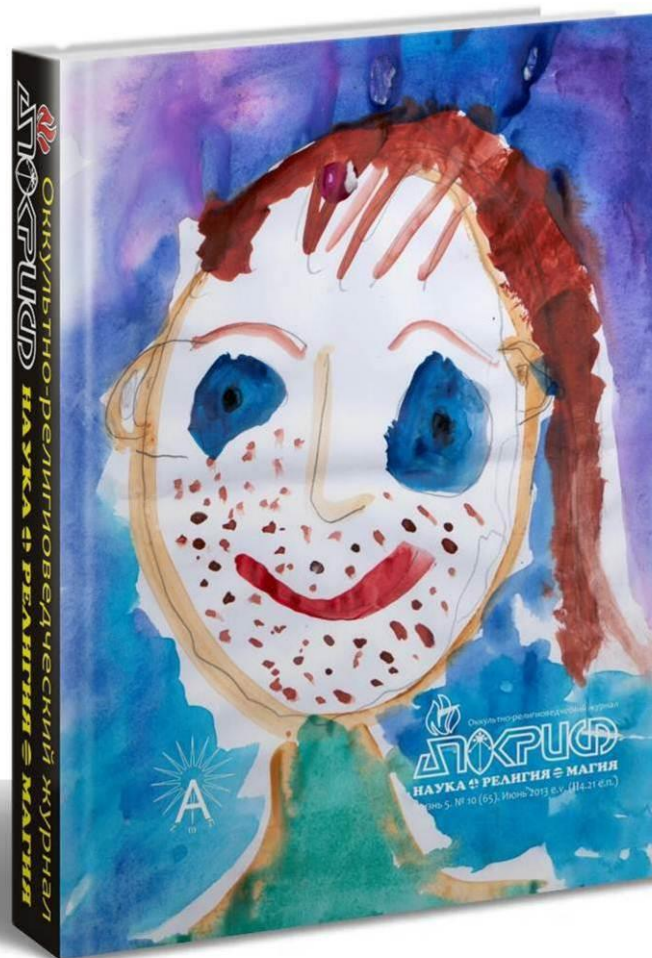
Таким чином, відбувається синтез алхімії та кабалістичної науки, де вони переходять одна в іншу і гармонічно наповнюються елементами окультичного пізнання, несучи кожна свою частку істини та якоїсь «методики» пізнання людського буття і буття Божественного. Це чітко видно у двох аспектах їх взаємозв'язку:

По-перше — вплив єврейської кабали на неєврейську алхімію. З кінця XV в., коли виникає стійкий інтерес до Кабали з боку християн і починають з'являтися переклади кабалістичних текстів європейськими мовами, алхімічна література «просочується» кабалістичною термінологією та символікою. Християни-алхіміки запозичують концепцію сефирот, співвідносячи їх з речовинами і планетами, і, таким чином, у вченні про єдину космологічну структуру світобудови алхіміки отримують підтвердження своєї основоположної ідеї про духовну Божественну сутність матерії, про тотальний взаємозв'язок усього сущого [4]. Алхіміки починають активно використовувати гематрію, намагаючись знайти теологічне обґрунтування своїх поглядів у біблійному тексті; перед ними відкриваються величезні можливості для творчості у рамках концепції про загальний взаємозв'язок і безперервні зміни природи. Починаючи з «Трьох книг про таємну філософію» Агріппи Неттесгеймського, з'являються десятки трактатів (в основному латиною), у яких Кабала постає основою алхімічного мистецтва.

Другий аспект — включення алхімічного вчення і технік до контексту єврейської містичної традиції. Згідно цього синтетичного вчення усе у світі організовано згідно з єдиною схемою еманції Божественного світла, усе взаємопов'язано згідно системи сефирот, а тому і процеси у неживій природі, закони алхімії та астральних взаємодій можна вивчати та ініціювати, використовуючи цю схему [2].

Література

1. Салтыков А. Об алхимических элементах религиозного предания // Путь (Париж), № 45.
2. Бадж У. Амулеты и суеверия. — М.-Киев: 2001.
3. Бурмистров К. Христианская каббала и проблема восприятия еврейской мистики (XV-XIX вв.) // Тирош. Труды по иудаике. Т. 2. — М.: 1998. С. 31-44.
4. Василий Валентин. Двенадцать ключей мудрости. — М.: 1999.
5. Гастер М. Алхимия. — В: Еврейская энциклопедия / Под ред. Л. Каценельсона, Д. Гинцбурга. Т. 2. СПб, б/г.
6. Гермес Трисмегист и герметическая традиция Востока и Запада / Пер. К. Богуцкого. Киев-М.: 1998..
7. Гессманн Г. Тайные символы алхимии, фармацевтики и астрологии средних веков. — Киев: 2006.
8. Дианова Г. А. Язык алхимии. — М.: 1995.
9. Рабинович В. Л. Алхимия как феномен средневековой культуры. — М.: 1979.
10. Сират К. История средневековой еврейской философии. — М.-Иерусалим: 2003.
11. Эндель М. «Сефер Йецира» в еврейской и европейской средневековой магии // Тирош. Труды по иудаике. Т. 3. — М.: 1999.

[Апокриф, №65 \(червень 2013\)](#)

Валерія Сєдова

Езотерична традиція у пізнанні

(кор. Валера Тельпис)

Езотеризм (від древньогрецького *ἐσωτερικός* — внутрішній) — це системи філософських поглядів на природу досліджуваного об'єкту. До езотеризму входять вчення, доктрини, практики, а також інші методи таємного знання про природу явищ, доступні лише вузькому колу посвячених. Слід зауважити, що езотеризм представляє не одну загальну традицію чи систему поглядів, але багато окремих груп і рухів, які часто мають значно відмінні між собою погляди на природу явищ. Єдність між традиціями присутня на глибинному рівні Одвічної Традиції Правічної Мудрості (Ageless Wisdom). Цю єдність здатні сприймати Посвячені. Послідовники же різних течій і підтечій, здійснюючи перші кроки по шляху Випробувань-Очищень, часто-густо мають протилежне уявлення, ставлячись до інших гілок Езотеричної Мудрості як до конкуруючих, або ж як до хибних [1].

Езотерика — специфічна система практик езотеризму, яка існує, як правило, в рамках будь-яких релігійних і культурних традицій і носить здебільшого прикладний характер. В якості прикладів таких систем можна навести суфізм всередині ісламу, ісихазм всередині православ'я, нейдан всередині даосизму, психопрактики монахів у католицизмі, йога всередині ведичної традиції. Езотеричні системи ховаються у надрах релігій, однак є принципово відмінними від них тим, що на відміну від релігії, езотеричні системи у вищому ступені практичні та прагматичні, і ставлять собі за мету шляхом застосування відповідних методів забезпечити стійку зміну в особистісних якостях людини. Гіпотеза наявності езотеричного інформаційного поля стверджує про факт присутності поряд із суспільним континуумом тієї сфери знань, котра на один крок попереду і створює сприятливі можливості для тих, хто бажає пришвидшити власну еволюцію [5]. У цій сфері знань є передова з точки зору сучасної людини інформація (разом із тим, ця інформація вважається надзвичайно древньою з точки зору лінійного часу), котра служить маяком для багатьох наук сучасності: космології, астрономії, психології, філософії, фізики, хімії, біології та багатьох інших гілок людського пізнання, а також для всіх міждисциплінарних досліджень.

Езотерична Традиція у своєму екзотеричному прояві вперше стала історично відомою завдяки Гермесу Трисмегісту [5].

Є ще одне застосування терміну **езотеричний**, що зустрічається у сучасних науковців. Зокрема, один із провідних сучасних російських синергетиків Володимир Буканов говорить про наявність езотеричного пласту знань у кожній сучасній науці. Це той пласт відповідної науки, який не обговорюється публічно і не стає поки що предметом міждисциплінарного діалогу, але активно використовується представниками відповідної науки у своїх дослідженнях і кулуарних обговореннях.

Езотеричний пласт знань сучасна наука зараховує до сфери так званого **позанаукового** знання (сюди, на її думку, належать міфологічне, релігійне, містичне, окультне і езотеричне знання). У позанауковому знанні має місце принцип «все у всьому». Сучасними дослідниками запропонована наступна класифікація форм знання у їх істо-

ричної динаміці: донаукове, класичне наукове (XVI — початку XX ст.), та холістичне постнаукове (XX-XXI ст.), де «пост-» указує на синтез наукового та позанаукового знання [2].

«Яка відмінність між термінами **езотеричний** і **окультний**, котрі часто вживаються як синоніми? Обидва означають прихований, мається на увазі на певний відрізок часу, а не назавжди. Крім небагатьох посвячених і учнів, котрі передають Вчення далі, ці знання зберігаються у таємниці від більшості людей на даному етапі людської еволюції. Людству загалом це Вчення невідоме, тому воно окультне або езотеричне. Терміну окултизм різноманітні релігійні групи приписали негативний сенс. Окултизм розглядається ними як щось темне, зле, що має зв'язок із нечистою силою, поклонінням дияволу і тому подібним. Це повністю вивернуте трактування терміну окултизм. Окультний означає просто прихований, схований, особливо, коли йдеться про таємні знання або науку про енергії, які керують процесом еволюції. **Езотеризм** може розглядатись більше як філософія еволюційного процесу, **окултизм** — як наука про енергії, які керують цим процесом». — Джуал Кхул [4].

Є потреба у формуванні сучасної науки, яка вивчала би езотеризм: це езотерознавство.

Наука ж про езотеризм і езотерику в їх філософському і практично-прикладному аспекті може бути названа езотерологією.

Езотеричне пізнання — це досягнення справжньої реальності в езотеричних практиках, яке езотерика культивує як особливу форму пізнання. Представники раціонального знання (філософії, науки, різних областей практики) часто розуміють езотеризм як містику, підстави та джерела якої не піддаються рефлексії, оскільки отримані містичним та інтуїтивним шляхом, без контролю свідомості і логіки. Подивимось, як езотерики характеризують свої пізнавальні процеси. Мабуть, найбільш послідовно і ясно це робить Рудольф Штейнер. У своєму творі «Нарис Тайновідання» він описує три основні стадії езотеричного пізнання:

- «імагінативне пізнання»;
- «інспірацію»;
- «інтуїцію».

Імагінативне пізнання включає до себе «концентрацію всього душевного життя на одному уявленні» з одночасним відключенням інших уявлень. Штейнер вважає, що найбільш придатним для цієї стадії пізнання уявленням є символізм. Імагінативне пізнання у психотехніці Штейнера — найважливіший ступінь езотеричного сходження: воно має привести людину до невидимого, вищого, духовного світу (так Штейнер розуміє справжню реальність). При цьому сама людина повинна піти від чуттєвого звичайного (ординарної реальності) світу, від свого звичайного організму, від почуттів, органів і замість цього виробити, сформувати нові органи, новий організм (ментальний організм). Людина, яка до цього знає тільки своє звичайне Я, відкриває друге Я, що цілком знаходиться у духовному світі. Це друге Я (характерне вже для езотеричної, «духовної істоти») дозволяє сприймати справжній духовний світ аналогічно тому,

як звичайна людина сприймає навколишні речі. Однак на стадії імагінативного пізнання, каже Штейнер, людина сприймає не просто предмети, а «перетворення одних предметів і процесів на інші»

Другий ступінь езотеричного пізнання та сходження — інспірація. Тут духовна істота пізнає не тільки перетворення одних предметів і процесів на інші, але і відносини між істотами та предметами духовного світу, а також їх устрій, сутність.

Третій ступінь езотеричного пізнання — інтуїція, в процесі якої той, хто пізнає, «проникає до пізнаваних предметів», зливається з ними. Іншими словами, езотеричне пізнання призводить до ототожнення суб'єктивних уявлень з об'єктивним світом, нерозрізнення Я і справжнього світу.

Технічно щаблі інспірації та інтуїції частково схожі зі ступенем імагінації, відмінність лише в одному: свідомість все менше спирається на враження і образи чуттєво-фізичного світу і все більше виходить із внутрішнього, духовного світу. Цей перехід передбачає, з одного боку, рефлексію діяльності душі та свідомості, з іншого — зосередження на самій цій діяльності, а не на образах і враженнях, які обумовлюють її[4].

Крім рефлексії езотеричного методу езотеричне пізнання містить два найважливіших компонента науки:

- процедури конструювання ідеальних об'єктів;
- побудова теорії.

Духовна людина Штейнера — це ідеальна побудова (об'єкт): йому приписуються нові органи, здатність сприймати відношення речей та їх сутності, наявність декількох тіл («фізичне» — після смерті людини воно стає трупом, «ефірне» — у чистому вигляді воно дає знати про себе уві сні; «астральне» — проявляється у забутті, Я — свідомість і спогад), наявність ряду «душ» і «духів» (душа «відчуває», «розумова», «свідома», а також «само-дух», «життє-дух» і «духо-людина»). Крім того, «духовній людині» Штейнер приписує особливу активність («діяльність») і досить складне життя, що включає, з одного боку, духовне пізнання себе і світу, незмірно більш глибоке (ясновидіння), ніж звичайне, земне, і з іншого боку — підготовку і здійснення нового втілення душі, з третього — духовну участь у житті творчих людей і світобудові (тобто в зміні Землі, її розвитку).

Підсумовуючи, суть класичного езотеричного світовідчуття можна передати за допомогою трьох тез:

1. Наш звичайний світ, культура, розум — не є істиною в останній інстанції, і пізнання розширюється практично у рамках власного Я;
2. Наявність грані між ординарною та неординарною реальністю, де людина може знайти свій порятунок, знайти істинне існування;
3. Власне трансмутаційний аспект свідомості, що притаманний тільки людині, можливість пізнати і перейти на вищий якісний рівень сприйняття за допомогою містичних практик, віри та сенсуалістичного аспекту.

Власне, життєвий шлях езотерика зводиться до подібної переробки, що включає духовну роботу і психотехніку. Особливі якості справжньої реальності надає все ж не зміст, а життя переважно подіями цієї символічної реальності; езотерична особистість живе тим, що переходить у справжній світ і одночасно творить його. При цьому було би спрощенням вважати, що така особистість просто фантазує, марить. Вона саме живе у своїй творчості, у роздумі про світ, у прагненні зрозуміти граничні проблеми життя і буття. За такого широкого розуміння близьким до езотеричної культури є всяка значна у культурному сенсі творчість і новація. Відповідно, багато великих мислителів, художників та громадських діячів переживали подібний езотеричний досвід [6].

Таким чином, езотерична практика не зводиться до простих роздумів: це особливий спосіб життя, доля, життєвий шлях, пристрасна спрямованість до езотеричного світу як кінцевої життєвої мети, прихильність до ідеальних форм життя, певний аскетизм, робота над собою, установка на кардинальну зміну себе самого, горіння і напруга душі. Але це і особлива культура життя, що включає до себе розробку езотеричного вчення (або засвоєння його), психотехнічну роботу над собою (відмова від бажань, що відхиляють езотерика від його шляху, культивування езотеричного вчення, досягнення особливих станів свідомості). Вже йоги продемонстрували, що внутрішній досвід та інші психічні утворення (які самі змінюються під впливом психотехніки) можуть, на зразок зовнішнього світу, постачати свідомості враження та образи. І не просто постачати, а утворити для людини повноцінний та багатющий світ, де він може нескінченно мандрувати, де він живе. У цього внутрішнього світу, що став для езотерика світом як таким, є дві важливі якості, які відсутні у світу звичайного. Перше: езотеричний світ виник на основі внутрішнього світу і досвіду самої людини. Тому езотеричний світ, з одного боку, принципово обмежений цим досвідом, а з іншого — абсолютно природний для людини, усі події та ситуації цього світу, всі його реальності мають природну основу й аналоги (усвідомлювані або неусвідомлювані) у житті даної людини. Образно кажучи, людина, яка увійшла до езотеричного світу, «летить до самого себе», «подорожує своїми власними психічними реальностями», «занурюється у власний досвід». Друга якість така: езотеричний світ, на відміну від звичайного, піддається контрольованому перетворенню. За допомогою психотехніки він змінюється у напрямку того ідеалу, який задає сповідувана людиною езотерична доктрина [6].

Езотеричне пізнання — це робота, що розгортається відразу в двох площинах: в одній езотерик пізнає, відкриває справжню реальність і проходить до неї (наприклад, Штейнер до духовного світу), в іншій — він здійснює нормальні пізнавальні процедури (будує ідеальні об'єкти, наприклад поняття «духовної людини», пояснює феномени, створює езотеричне вчення, теорію). Принципово, що в езотеричному пізнанні рух у першій площині виступає необхідною умовою руху в другій, і навпаки. Повне перетворення особистості, що йде езотеричним шляхом, і потрапляння її до езотеричного світу — це граничний варіант розвитку подій, характерний, в основному, для «геніїв езотеризму». У звичному ж випадку мова йде просто про процеси становлення езотеричної особистості (людини-практика, що досягла певного розвитку свідомості, фізичних та ментальних процесів).

Таким чином, для езотеризму характерна одночасність породження езотеричного світу і його пізнання. Це ж характерно для філософського і художнього мислення. Згадаймо висловлювання Канта: «Перший, хто довів теорему про рівнобедрений трикутник, зрозумів, що його завдання полягає в тому, щоб створити фігуру за допомогою того, що він сам апіорі, згідно поняттям, подумки вклав у неї та показав шляхом побудови» (Кант І. Критика чистого розуму) [5]. У якомусь сенсі особистість, що мислить, Кант уподібнює самому Богу, що створив світ. У цьому сенсі, коли Кант пише, що людина «сама пов'язує, синтезує, визначає досвід», що вона має «можливість як би апіорно диктувати природі закони і навіть робити її можливою», він мислить цілком послідовно. Інша річ, що розум, за Кантом, аби не впадати до антиномій, має обмежувати себе рамками досвіду.

У сучасному мистецтві продуктом виступають твори, що створюються не тільки шляхом натхнення, але і на основі задуму та інших виразних засобів. Але задум і виразні засоби не можуть існувати поза знаннями і об'єктивацією. Побудова художньої реальності вимагає об'єктивації відповідних подій, при цьому художник не тільки конституює саму реальність, але і стежить, які події виникають в результаті його творчості. Іншими словами, і для мистецтва характерна одночасність конституювання (породження) реальності з її художнім пізнанням. Всі вказані тут епістемічні моменти і передумови побудови задуму, застосування виразних засобів, конституювання художньої реальності можна віднести до художнього мислення (пізнання) [1].

У всіх видах пізнання — науковому, філософському, художньому або езотеричному, — скрізь мислення, з одного боку, дозволяє будувати одні знання на основі інших і конституювати уявлення про дійсність, з іншого — обумовлене нормативно (в плані завдань і самої сферою діяльності). Відмінності видів пізнання полягають у тому, яку роль у мисленні відіграє особистість та уявлення, зумовлені нашим досвідом, вимогами комунікації, взаємодією із іншими людьми. У філософії, езотериці та гуманітарних науках роль особистості величезна, а в природничих науках і технічному мисленні — мінімальна. Для філософії велике значення має філософська традиція, вимоги та виклики часу (сучасності), а також ті проблеми, які філософ взявся вирішувати. Для езотерика усі ці фактори, окрім останнього, несуттєві. Зате істотними є реалізація власної особистості та езотеричне осмислення культурного матеріалу [3].

Споглядання та відречення є тим базисом, що супроводжує як містику, так і сам містичний досвід. **Споглядання** — це неаналітичне сприйняття об'єкта чи ідеї — неаналітичне, оскільки воно позбавляється від дискурсивних думок; робиться спроба очистити розум від усього, крім сприйняття об'єкта уваги. Думка визнається за пряме втручання, що відповідає сутнісному пізнанню через чисте сприйняття. В основі **зречення** від мирських цілей і задоволень — як фізичних, так і психічних — лежить той же принцип самовизволення від усього, що відволікає увагу і заважає сприйняттю вищої суті і прекрасного в бутті. Прагнення до позбавлення від усіх думок і уявлень, що стосуються зовнішньої сторони речей, та всіх ідей про індивідуальність і спільність, про страждання та мінливість, культивують вищі ідеї про відмову від Нього та порожнечі. Мейстер Екхарт стверджує: «Якщо ми звільнимся від речей, що за нами, Бог нагородить нас за це усім, що є в раю... повною мірою». У Хілтона можна прочитати: «Тому, якщо ти жадаєш відкрити свою душу, звільни думки від зовнішніх і матеріальних речей, забудь про можливості тіла і п'ятьох його органів чуття». Людина має зві-

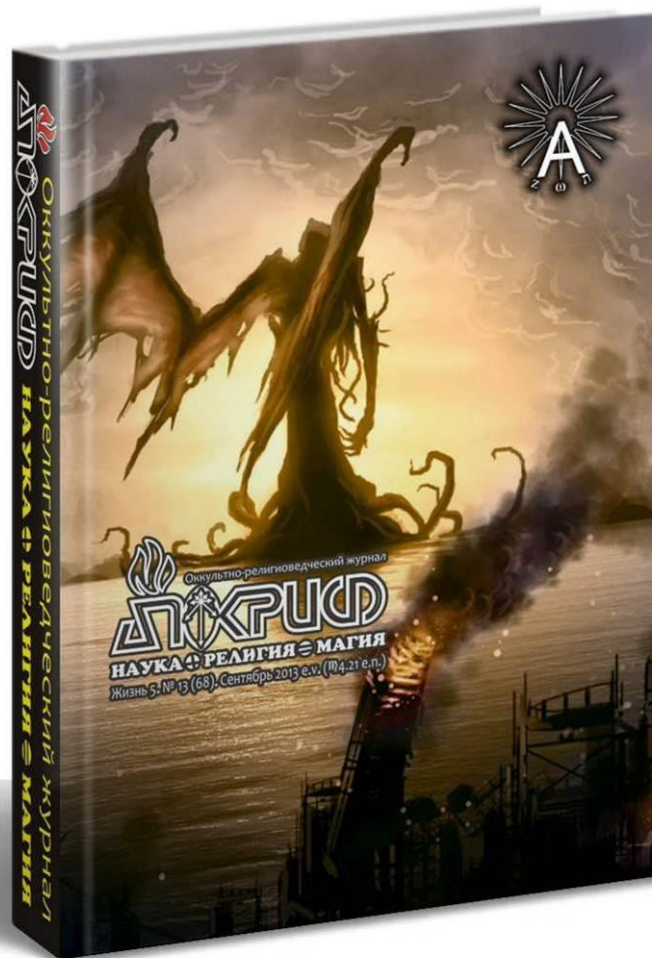
льнитися і очиститись від усіх цих форм і способів пізнання та постаратися втратити їх уявне розуміння, щоб не залишилося і враження про знання — ні сліду; душа має бути чистою, ніби не торкалася її жодна з цих форм, нашарувань думок та стереотипів — завмерши у повному забутті. Але цього не відбудеться, допоки не стерта пам'ять негативного досвіду чи шаблонності у всіх її проявах, якщо їй потрібно об'єднатися з Логосом.

У більшості західних і східних містичних практик зречення також поширюється на актуальну життєву ситуацію містика. Відчуження, помірність і усамітнення сприймаються необхідними факторами для досягнення містичного єднання. Дзен-буддизм, однак, вважає, що повсякденне життя — відповідний засіб для досягнення саторі, оскільки мирські пристрасті і бажання відкидаються, а з ними — інтелектуальний підхід до досвіду. «Якщо я перебуваю в своїй суті, повністю очистившись від усього інтелектуального сміття, то відчуваю свободу в її первинному сенсі... свободу від інтелектуальних складнощів і моралістичних прихильностей...»

Література

1. Рау И. А. Эзотеризм в методологии историко-философского исследования (На прим. гегелеведения) // Философские науки. 1985. № 1.
2. Носачёв П. Г. [Проблема метода в изучении западного эзотеризма](#).
3. Розин В. М. Эзотерический мир. Семантика сакрального текста. — М.: 2002.
4. Розин В. М. [Эзотерическое мироощущение в контексте культуры](#) // Общественные науки и современность. 1993. № 5.
5. Стерледев Р. К. [Естественнонаучное и эзотерическое видение мира в аспекте имманентного и трансцендентного](#) // Научно-теоретический журнал «Религиоведение». 2006. № 1.
6. [Шюре Э. Великие посвящённые. Очерк эзотеризма религий](#). — Калуга: Типография Губернской Земской Управы, 1914.

[Апокриф, №68 \(вересень 2013\)](#)

Валерія Сєдова

Сучасні пошуки способів пізнання Загального та Єдиного (кор. Валера Тельпис)

Культура кінця XIX століття, її характер та першість прагнення до пошуків та зусиль людського роду за останні вісім-дев'ять століть. Хрестові походи та зростання імператорської влади поклали межу теократичним напрямкам життя Європи, з'явилися як кінцевий акт епохи, коли все ґрунтувалося на винятковому прагненні до релігійних ідеалів. Перші гуманісти, починаючи з Франческо Петрарки і Джованні Боккаччо, заклали основу нової ери, спорудили новий прапор, поставили нову мету людським прагненням. Коло друзів Козімо і Лоренцо Медічі сприйняли ідеї Петрарки і Боккаччо, і справили початок світогляду, що визначив увесь подальший хід світової історії. Зрозумівши безплідність метафізичних пошуків і те, що вони не пов'язані з даними емпіричного досвіду, гуманісти поставили своїм девізом вивчення перш за все того, що може бути досліджено емпіричним шляхом. Час розцвіту гуманізму та успіху реформації поклав початок сучасної науки, бо все те, що складає гордість технічної культури, було досягнуто людиною лише починаючи з XV століття. Саме з цього часу всі зусилля людського роду цілком попрямували до вивчення окремих явищ, дослідження окремих питань і до створення окремих галузей людського знання. Так тривало до кінця XVIII століття, коли стався великий перелом історії: від вивчення одиничних речей людина перейшла до прагнення пізнати їх синтез; епоха створення людством синтезу всього пізнаного на досвіді попередніх століть [6].

Однак, настільки довго йдучи виключно дослідним шляхом, ґрунтуючись лише на зовнішній, формальній, стороні явищ, розум людський став шукати синтез у тому же модусі свідомості, прагнучи знайти емпіричний синтез, тобто безпосередньо відчутну першооснову. Такою першоосновою стала матерія, і це вчення, що узагальнило усі різні його окремі течії, є тим, що відомо під іменем матеріалізму. XIX століття — це епоха, коли людина прагнула ствердити свій гіпотетичний синтез, прагнучи виявити його у всій повноті, втілити в реальність і зв'язати з усіма диференціальними деталями. Цей вік є насправді лише завершальним акордом довгого шляху. Настав час, коли залишалося зробити лиш останні кінцеві штрихи, аби закінчити сповна величний Храм Знання. Окремі відкриття, вивчені закони та цілком достовірні гіпотези настільки злились між собою, так взаємно проникли одне в одного, утворили настільки досконало замкнуте ціле, що в майбутньому нічого очікувати багатьох значних відкриттів. Більшість представників майже всіх окремих галузей знання людського відкрито визнавали, що століття великих геніальних відкриттів закінчилося, що майбутнє історії науки буде позбавлене яскравих фарб, що воно буде уявляти собою лише гігантську купність влучних повторних дослідів і детальних досліджень.

Дух Живий відлетів від людей, життя втратило сенс, бо, хоча грандіозний успіх позитивної науки і техніки й давав всі зручності життя, але вищим запитам людської істоти зовсім не залишалося місця. Все, що було в людині високого і прекрасного, цією культурою зовсім ігнорувалося, заперечувалася всяка реальність, всяка субстанціональна цінність. Ідеалів не стало, тому заперечувалася сама можливість чого-небудь вищого, ніж саме життя. Тотожність природи синтезу з одиничними явищами породила колективізм і поставила його на місце синтезу; не тільки індивідуальність, а й особистість зникла; запанувало царство натовпу — цього природного способу матеріального синтезу, пародії Синтезу Істинного [3].

Незважаючи на пишність форми створеного ним знання, людина, тим не менш, постійно наштовхувалася на протиріччя. Вона не тільки відкидала як ілюзію навіть реальність власної самосвідомості, а й відчував, разом із тим, що всі його знання безсилі відповісти на якесь питання, тільки-но воно торкається сутності явищ. Людство вибудувало грандіозний будинок на піску, на роздроблених одиничних відомостях, не пов'язаних між собою, воно прийняло за основу світ явищ, забувши, що всі частини його вічно рухаються одне відносно іншого.

Початок ХХ століття — це різкий переворот у всіх областях людської думки. Народилося непохитне прагнення до аналізу кінцевих причин, піддалися вивченню всі ті першооснови, всі ті постулати, на яких ґрунтувалася наука протягом стількох століть. Якщо періодична таблиця Менделєєва перевела хімію до абсолютно іншої, незрівнянно вищої площини, якщо зовнішня спорідненість елементів стала мимоволі наштовхувати людську думку на єдність природи, то відкриття радіо завдало смертельного удару всім, космічним гіпотезам, що були до того основними.

В основі світогляду і пошуків пізнання загального та єдиного їх атрибуту лежить закон синархії. Синархія — термін, введений Сент-Ів д'Альвейдром як протилежне «анархії», під ним мається на увазі ієрархічний закон існування бездоганного організму людства. Більш глибокий сенс цього поняття розкрив Володимир Шмаков у роботі «Закон синархії», написаній у 1915 р.

Сутність закону синархії полягає у тому, що світ у своєму різноманітті є складним організмом, де окремі форми розташовані згідно ієрархічного закону нескінченного синтезу, який постійно зростає. За версією В. Шмакова «Будь-яка з істот має особливе призначення. Завдяки цьому, вона не тільки утворює частини всесвіту, а й саме собою є всесвітом, що володіє самобутнім значенням». Оскільки закон синархії — закон ієрархічний, то відповідно до нього, досягнута ступінь у синархії відповідає місцю на «сходах вдосконалення». Всяка свідомість є об'єднанням і устрієм елементів, які до неї входять, за відсутності цього ми отримуємо набір хаотичних і один від одного незалежних уявлень. Чим більше число елементів здатна привести до ладу свідомість і більше встановити закономірностей, тим вище її синархія [5].

Політична централізація влади, прагнення створювати централізовані багаторівневі бюрократичні ієрархічні структури, тим самим підпорядковуючи контролю навіть мізерні рішення у різних сферах, прямо суперечать закону синархії, оскільки така уніфікація побудови світу обмежує число його ступенів свободи та перешкоджає розвитку індивідуальності. Навпаки, синархічний ріст «є поглибленням і розширенням суб'єктивності особистості і підвищенням порядку множини».

Його нескінченно глибокий зміст надзвичайно важко виразити у системі слів і понять, бо він за своєю природою лежить вище області дії пізнавальних і образотворчих здібностей інтелекту. Повністю зрозуміти розумом закон синархії — значить не тільки засвоїти цілісний зміст розуму, але і вичерпним чином сприйняти інтелігібельний вид світобудови. Досягнення цього ідеалу може бути лише кінцевою метою всієї школи, до якої вона має неухильно прагнути у всіх своїх починаннях. Якби цей ідеал розкривався лише у самому кінці шляху розвитку, то він не мав би ніякого реального життєвого значення і був би лиш емблемою. Але всякий реальний ідеал, на противагу вигаданим, надає сенс дії на всьому шляху наближення до нього.

Прагнучи до істини, людина уявляє основні її віяння вже з найперших до неї устремлінь. Кожен принцип таїть у собі нескінченний сенс, тому що він займає у своїх тональностях усе космічне розмаїття у деякій індивідуальній єдності, але в той же час може бути виражений кінцевою сукупністю слів. Такий вираз анітрохи не претендує бути адекватним із дійсним змістом принципу, тому що воно є лише символом, але саме у цьому символізмі уся мета його і виправдання [3].

Природа самого ж символу глибоко антиномічна. З одного боку, він утворений з елементів феноменального світу, а з іншого, він причетний до ноуменального. Символ як би дає точку опори ідеального в області відносного і тим розкриває відносну свободу бачити ідеальне і до нього тяжіти. Містична традиція може дати людині вираз закону синархії лише у вигляді ряду символів інтелігібельного порядку, але цим вона розкриває шлях до такого глибокого впровадження свідомості у цей корінь космічного буття, на яке тільки воно здатне.

Закон синархії є даністю, — але даністю не суб'єктивною, а безумовною і загальносвітовою, хоч і служить першочерговим принципом всього буття нашої свідомості, — і в той же час вона є імперативом, принесеним у свідомість ззовні. Закон синархії є не тільки основним законом світу, але і самою його сутністю, змістом і виправданням, він є одночасно і метою, і механізмом усього буття. Тому пізнання закону синархії також є й кінцевою метою всієї еволюції людини на шляху розуму, і його власний зміст. Як усе велике і щире, закон синархії вельми простий, але саме завдяки цьому вся велич і нескінченність його змісту можуть бути сприйняті лише шляхом довгого еволюційного підходу. Послідовно вивчаючи одні його аспекти за іншими, людина може поступово асимптотично наближатися до цього океану ідей та сприймати у своїй свідомості все ясніше та яскравіше його цілісний відблиск.

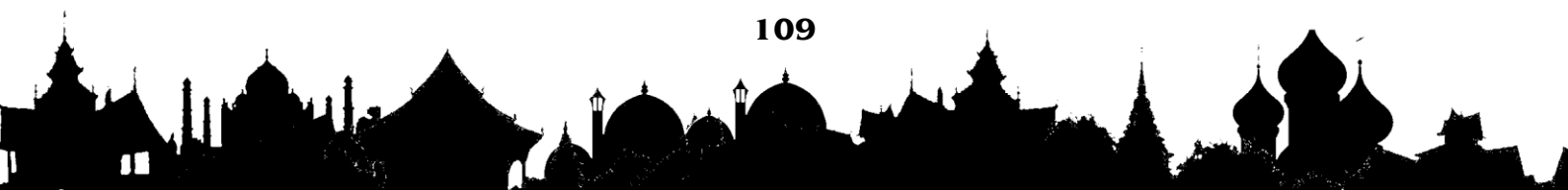
Європейська філософія знає формулу: «Світ є органічне ціле», — це і є саме вираження закону синархії. Однак воно вкрай обмежує та збіднює його зміст, оскільки прагне затвердити лише ідею, що видиме різноманіття всесвіту є розкриттям деякої Вищої Єдності, що синтетично поєднує всі незліченні одиничні види і форми прояву. В односторонньому ствердженні ця ідея втілюється у проголошенні формули: «Deus sive Nature», тобто в розумінні космосу як системи субстанції та її атрибутів пантеїзму Спінози. Органічний світогляд усуває цю сектантську однобічність, вводячи ідею Абсолюту, який по суті свого буття надмірний, але розкривається у світі як субстанція.

Власна його природа визначається антиномією Нірвана-прояв, тобто стверджується, що Абсолют одночасно іманентний і трансцендентний світу. Розкриття Абсолюту відбувається спочатку в ідеальному світі, а потім його ноумени, своєю чергою, розкриваються в одиничних явищах феноменального світу як субстанція другого розряду. Не підлягає сумніву, що всі ці ідеї виникли в європейській філософії в зв'язку зі швидко зростаючим у наші дні інтересом до ще недавно, здавалося б, остаточно забутої релігійно-містичної літератури. Тільки останнім часом ці доктрини почали отримувати формулювання, що відповідає вимогам європейської філософської думки, і тим самим стали пважливе місце. Однак не можна заперечувати, що на європейському ґрунті ці ідеї ще далеко не досягли цілісності, неподільності та гармонійної спряженості, тобто ще далеко не вилилися в закінчену систему. Якщо істинне вчення є чимось струнким і закінченим, як кристал, то сучасна європейська думка встигла засвоїти лиш окремі й досить розрізнені його ланки. Складна система ідей, яка виражає гармонійну будову космосу, об'єднується у верховному законі його буття — законі синархії. Найлегшим для сприйняття його виразом буде наступне: закон синархії є законом ієрархічної будови космосу. Світове різноманіття не є простою периферією Абсолюту, що розкривається у субстанції. У цьому визначенні нерозривно поєднані дві основні доктрини:

- Світ є організмом, тобто єдиним у собі і цілим;
- Світ є організмом, а тому окремі частини його розташовані за законом зростання типів, тобто за законом ієрархії.

Глибоке розуміння цих ідей і нерозривного зв'язку ми зустрічаємо вже у Плотіна. Подібно до того, як наші кінцівки суть частини нашого тіла, ми самі є частинами всесвіту. Речі створені одні для інших. Усе у всесвіті існує супідрядно. Всі речі взаємно залежать одне від одного. Усе узгоджується єдиною метою, і не тільки в кожній істоті, у якій частини досконало об'єднані разом, але і на більш високому ступені — у всесвіті. Всі речі виникають з єдиного принципу, виконують кожна своє призначення і знаходяться під взаємним впливом. Будучи відокремленими від всесвіту, вони впливають і відчують вплив одне на одного. Кожна з них повторена і протиставлена іншій. Але їх рух не є довільним, не є наслідком випадковостей. Вони утворюють ряд, де завдяки природним зв'язкам кожна є наслідком попередньої та причиною наступної. Ця ж система ідей виражена більш коротко вже Шеллінгом, де одночасно з цілісністю і єдністю космосу він також різко підкреслює ієрархічність його будови: «Природа є не тільки в цілому єдністю ідеального і реального, вона є рядом окремих єдностей, підпорядкованих єдності цілого».

Наведені тексти Плотіна і Шеллінга виводять дивовижні словесні символи, їх «духовна щільність» так велика, що для правильного засвоєння слід пояснити їх докладнішим викладом. Ідея цілісності світу може бути сприйнята без особливих труднощів, оскільки вона має численні та яскраві вирази у світовій літературі. Але ідея ієрархічної будови космосу незмірно більш важка. Більш того, відносно людини, де ієрархія виявляється з найбільшою силою та виразністю, існує помилкова думка, прямо

протилежна закону синархії — це «*tabula rasa*» Локка або, в іншому формулюванні, псевдопринцип «рівності», усіх людей.

Насправді у світі немає й бути не може двох однакових форм або видів буття, тобто повторення, бо це було б ознакою кінця світу, а, отже, і обмеженості Сили Творця. Навпаки, нескінченне різноманіття, нескінченна розкіш всесвіту як у великому, так і в малому — ось істинна природа Божественної Всемогутності. Ідея рівності, думка про одноманітність явищ природи чи людських істот є в сутності аскетичним відкиданням світу, збідненням його змісту, запереченням будь-якої самотутньої цінності.

Ідея рівності могла мати і завжди буде мати успіх у тих народів, у яких містицизм не врівноважується розумом і волею, а приймає певне нірванічне забарвлення. З цієї причини така ідея завжди матиме найбільше поширення серед тих класів, де найменше знань та індивідуальної свободи. Навпаки, чим більш розвинена людина, тим ясніше вона усвідомлює, що нерівність є першоосновою світового життя. Які ж вихідні, онтологічні причини нерівності одиничних проявів буття і в чому воно об'єктивно позначається?

Закон синархії стверджує принцип індивідуальності й можливість різного положення індивідуального буття в системі ієрархій. Причиною ж матеріальності є система двох елементів: проявлена індивідуальність, обумовлена тональностями, котрі об'єктивним чином розкривають індивідуальну самотутність ноуменального прототипу даного прояву, і досягнутий ступінь синархії, що відповідає місцю на сходинах вдосконалення, що починаються від найпростішої форми, і потім поступово приводять до цілісного розкриття системи потенцій ноумена. Феноменальне життя народжується із проявлення ноумена ідеального світу, тобто переходу його свідомості з певного «нірванічного» стану до синархічного. Механізм цього процесу полягає в тому, що вся динамічна активність зосереджується у деякому фокусі на периферії синархічної системи потенції ноумена — у «прояві свідомості» і, за мірою еволюціонування свідомості та затвердження останньої потенції, ця активність знову возз'єднується з ноуменальним першообразом, але вже пройнятою синархічною свідомістю [3].

Всяка свідомість є центруванням, об'єднанням окремих елементів, які до неї входять. За відсутності цього центрування сукупність елементів являє собою лише хаос, а тому і не може бути названа «свідомістю». Тут ми підходимо також до так званого «закону піраміди» — чим більше число елементів, тобто чим ширше основа піраміди, тим вища її верхівка, тобто тим вище синтетичність об'єднального начала.

Вчення про ієрархічну будову космосу знаходиться у безпосередньому зв'язку з так званою ідеєю переривчастості. Розвиток науки до кінця XIX століття характеризується ствердженням і поширенням зворотнього — ідеї безперервності. Зародившись у глибокій давнині, ця ідея безперервності отримала точний вираз лише з відкриттям диференціального обчислення. Створені поняття диференціювання та інтегрування могли бути докладені лише до безперервних функцій. Завдяки цьому, математика стала природно обходити всі ті проблеми, де ця безперервність порушувалася, вважаючи усі ці випадки лиш парадоксами і прикрими курйозами. З математики ідея безперервності поступово перейшла й до інших галузей знання й таким чином стала одним із найважливіших постулатів усього наукового світогляду.

Поняття «безперервність» і «закономірність» стали майже синонімами, і всяка спроба сумніву в непорушній безперервності стала розглядатися як безглуздий бунт проти вічних і незмінних законів природи. Ця тенденція найбільше вплинула на коло ідей психологічних і соціальних. Всяка можливість самобутнього прояву індивідуальності, духу і свободної волі абсолютно заперечувалася, можливість розвитку та елемент несподіванки майбутнього замінювалися суворою обумовленістю, внаслідок рабського підкорення минулого, усю поезію життя безжально убивали, бо крім механічного накопичення послідовних диференційно-малих феноменів людина нічого іншого не хотіла й не могла бачити, цінність особистих обдарувань і роль геніїв у історії культури зводилася майже нанівець, тому що в їхній творчості заперечувалися головні елементи — незалежність, новизна, інтуїтивність і безпосередність одкровення. Світогляд, що фанатично поклоняється ідолам безперервності, є несумісним ані з релігією, ані з визнанням самобутності духу і душі людини.

«Цілком природно, — говорить Флоренський, — було б очікувати, що сама винуватиця такої спокуси — математика — із плином часу схоче виправити ту однобічність світогляду, яку вона, хоч і ненавмисно, викликала в умах цілих поколінь. Якщо математика підкреслила ідею безперервності, й конкретизація цієї ідеї викликала однобічність світогляду, а разом з тим і ряд болісних дисонансів і навіть глибоко фальшивих нот, то можна очікувати, що критика такої ідеї знищить однобічність, якщо вона незаконна, і санкціонує її, якщо вона необхідна».

Цей настільки необхідний переворот був проведений у вісімдесятих роках XIX століття Георгом Кантором. Він довів, що безперервність є не тільки окремим випадком переривчастості. «За словами Флоренського численні дослідження простору з цього боку цілком з'ясували, що навіть в останній фортеці безперервного, навіть у безперервному переважно просторі, на основі якого і була створена Зеноном і Парменідом ідея безперервного, навіть у геометричних утвореннях знаходить собі місце переривчастість. Просторові образи, загалом кажучи, є переривчастими і лиш вельми спеціальні умови привносять до них той комплекс ознак, за якими ми маємо право називати ці області безперервними». «Якщо взагалі, — каже Дедекін, — простір має реальне буття, то йому немає необхідності бути безперервним. Незліченні його властивості залишалися тими же, якби воно було розривним».

Ще яскравіше говорить про це Кантор: «Гіпотеза безперервності простору є, отже, не більш ніж припущенням, що саме по собі є довільним, про повну однозначну взаємну відповідність між чисто арифметичним континуумом трьох вимірів (x, y, z) і простором, який служить основою світу явищ. Ми легко можемо подумки абстрагуватися від ізольованих точок у просторі, навіть коли вони густі у кожному протязі, і долучитися до поняття переривчастого простору трьох вимірів, за умов, описаних вище (у теоремі). Що ж стосується поставленого тоді питання, а саме, вирішити — чи можна уявити безперервний рух в таких перериваних просторах, то потрібно, за попереднім, відповісти на нього ствердним і абсолютним чином... Отже, ми приходимо до чудового висновку, що ніяк не можна укласти безпосередньо з одного факту безперервного руху до загальної безперервності простору трьох вимірів (чи двох), до такої безперервності, якою ми її уявляємо собі, щоб пояснити явище руху» [3].

Ідея переривчастості узаконює стрибок, перепад, миттєве, перемикання у функціональному розвитку. Строго послідовний невблаганно логічний процес не тільки може нормально сприйматися переривчастим, а і взагалі переривчастість зовнішньої маніфестації є загальною властивістю прояву, і лиш в окремих випадках вона може об'єктивуватись у безперервному процесі.

У світі людському вперше розкривається принцип індивідуальності. Якщо особистість є лиш центром особливої феноменальної форми, то індивідуальність є чимось ноуменальним, божественним. Особливе є атрибутом загального. У всіх трьох царствах природи вплив ноуменального світу сходиться крізь зовнішнє середовище, за сукупністю навколишніх даних законів і умов, тобто діє на неї з периферії. На противагу цьому людина є дуальною. Всі види буття трьох царств природи черпають своє життя з іманентного лику Абсолюту, а тому вся природа пантеїстична. Істота сприймає ноуменальні віяння не тільки через середовище, тобто на периферії свого єства, а й через свій власний внутрішній центр. Отже, людина є віссю органічного космосу, вона є «сіллю землі». Її місія у всесвіті абсолютно виняткова, вона не має і не може мати подібних. Як Абсолют є Джерелом і Початком усього, так людина є частиною Всесвіту. Людина — особистість одночасно і одинична, і загальна, повна гармонізація антиномії єдність-множинність [1].

Паралельно з розвитком трьох царств проявленої природи відбуваються і відповідні видозміни у ноуменальному світі. Ідеальний світ позачасовий і вічно займає всю повноту сенсу буття, а тому в ньому немає і не може бути еволюції в сенсі зростання, розвитку, створення нових даностей або встановлення нових взаємин. Він — першообраз досконалого космосу, він є одночасно і його планом, і його ентелехією. Але в той же час в ідеальному світі є своя еволюція. Світ прагне перейти з ідеального стану до актуального, тобто з абстрактного плану космосу стати його живою сутністю і двигуном.

Потенційна ієрархія розгортається із вищої єдності за законом спадання, тобто зниження синтетичності монад і зростання їх кількості. Кожна наступна монада онтологічно виникає з усього в порядку ієрархічної залежності, й у той же час служить центром для всієї диференціації ієрархії подальших низхідних монад. Навпаки, втілення потенційної ієрархії в актуальний стан протікає за законом зростання, тобто підвищення синтетичності монад і спадання їх кількості. Кожна наступна монада отримує свободу актуального твердження тільки після актуального ствердження попередніх їй монад вищого порядку.

Таким чином, потенційна ієрархія народжується з трансцендентального Абсолюту, втілюється до її актуального стану і онтологічно виникає з іманентного Абсолюту, а механізм цього перетворення здійснюється життям космосу. Життя феноменального світу є органічним цілим, що перебуває у безперервному становленні, тобто в нескінченно зростаючому наближенні до деякої досконалої та гармонійної ентелехії. Як досконалий організм, так і організм у стані зростання, завжди володіє ієрархічною будовою. Ця істинна ієрархія розчленовується на систему двох антиномічних закономірностей, із першої з яких виникає органічне членування природи на три її царства. Аналогічно цьому ієрархія ідеального світу також розчленовується на три основних типи буття, на три особливих царства.

За органічного розчленування організму кожна частина, будучи частиною, відображає ціле. Своєрідні особливості і самобутнє значення кожного із цих трьох царств виникає не з винятковості принципів, що розриваються в ньому, а лиш із першорядного значення. Так виникає антиномія: царство природи послідовно ієрархічно зростає — царства природи з'єднані паралельно між собою. Емпірично життя світу актуально розкриває нашій свідомості цю антиномію. Всяке буття визначається трьома органічно пов'язаними принципами: формою, феноменальною еволюцією, розкриттям ноуменального змісту та індивідуальністю.

Індивідуальність є формою, а форма є розкриттям індивідуальності. Цей кватернер виходить зі взаємного відображення полюсів антиномії «індивідуальність-форма». Еволюція ж є нічим іншим, аніж життєвим струмом поміж полюсами цієї антиномії. Спочатку, онтологічно, він закінчується з тези і сходить до антитези, а з феноменальної точки зору він є активністю антитези, що прагне до тези. Зі сказаного стає абсолютно ясным глибока органічна цілісність цих трьох принципів, триєдність їх сутності.

Аналогічно феноменальний світ, ідеальний світ, характеризується триєдністю принципів: форми, еволюції та індивідуальності. У феноменальному світі загальна доктрина: «Кожна частина є і частиною, і цілим» [4] не може виражатися інакше, аніж шляхом приєднання до основного тону ряду обертонів. У цьому світі якісне зростання завжди супроводжується кількісним зростанням і саме останнє виражає ступінь досягнутих якісних переваг. Гармонічно до цього загального закону органічна спряженість царств природи зовнішнім чином виражалася в наявності обертонів. Точно кажучи, обертон є певним компромісом, тому що тут кількісна величина ніби перестає бути кількістю і лише символічно виражає якісну спряженість із таким чинником, що пов'язаний з даними лише потенційно. На противагу цьому, в ідеальному світі немає і не може бути компромісу, як не може бути і ніяких умовностей. Тут кожна частина дійсно є і частиною, і цілим, тобто не тільки символічно або за потенційними можливостями, але і за самою суттю. Три царства ідеального світу виникають із трьох основних принципів буття, але у той же час кожне з них займає собою і виражає всю систему трьох принципів, відмінність їх між собою є лиш наслідком ствердження примату послідовно в кожному із трьох принципів.

Подібним принципу індивідуальності є форма духу, котра є його членуванням, але, тим не менш, їх природи не просто різні, але й антиномічні. Дійсно, кожен принцип є вічним досконалим джерелом активності форм, де розгортається з нього ієрархія змістів, але сам собою він лежить за межами не тільки еволюції, але й життя, й анітрохи не бере участі в їх течії. З іншого боку, окремий принцип, хоч і є лише членуванням цілого, у той же час цілком вичерпує зміст цілого у відповідних йому модифікаціях буття. Іншими словами, кожен принцип не тільки є цілком своєрідним і не може мати ніяких повторень або видозмін, що існують поза ним, але і виявляється скрізь, де є відповідні об'єкти. Він єдиний, але його прояви дуже різноманітні, все це різноманіття актуально виникає з нього, але у ньому воно навіть потенційно не об'єднується, принцип єдності вічно переходить у множинність [3].

Іншими словами, хоча кожна індивідуальність і є дечим своєрідним і єдиним, разом із тим вона має незліченну кількість собі подібних, де видозмінюються лише певна частина її елементів. Кожен принцип макрокосмічний, він є непорушним актуаль-

ним першообразом; аспект волі творця, він є актуальною єдністю безпосередньо і розкривається на всіх рівнях ієрархії множин; всяка сутність мікрокосмічна, вона — жива єдність, модус Бога живого, вона — потенційна єдність, що розкривається в індивідуальній ієрархії, що притаманна тільки їй одній, і втілюються актуально в міру еволюції кінетичної феноменальної свідомості.

З усього цього випливає, що, незважаючи на аналогічність деяких ознак, коренем є антиномія форма-індивідуальність. У світі є органічна сукупність мікрокосмічної єдності, яка висловлює весь космос у тональностях, властивих індивідуальності, що еволюційно охоплюють всю ієрархію [2].

У своїй відособленості ідеальний світ у царстві Отця залишається хоч і актуальним, але не проявленим, а в царстві Сина і Святого Духа — потенційним. Трансцендентне потребує іманентного і тільки через їх органічне поєднання втілюється до актуального ідеального світу, а друге починає нескінченне еволюційне наближення до своєї ентелехії — до космосу. Творчо доповнюючи одне одного, ці два лики Абсолюту розкривають у синархії абсолютно ідеальний світ. Це творче об'єднання трансцендентного та іманентного здійснюється через розкриття ноуменального і феноменального досвіду і впровадження у феноменальне ноуменального єства [5].

Це сходження здійснюється шляхом двох антиномічно сполучених процесів: еволюції тілесного апарату і все більше й більше впровадженням до нього ноуменального єства. Послідовно і паралельно проходячи всі три царства природи, еволюція тіла закінчується у людині й саме в ній відбувається цілісне об'єднання духовного з тілесним, ноуменального з феноменальним.

Структура світу розкривається через ієрархію ідей. Царство Сина і Царство Духа однаково мають коренем свого буття Царство Отця, і хоча перше народжується, а друге виходить, вони всі три є рівноцінними та являють собою розкриття Іпостасей Бога, поєднаних між собою нерозривно (*adiaperaiq*), але й не злито. Деяке наближення до викладених доктрин можна знайти у Св. Григорія Палами — «Немає нічого вище людини. Бо ангели, хоча вони і вище нас за гідністю, але служать Його велінням, і посилають їх заради майбутнього жереба порятунку. Тому тільки людина створена за образом Божим, що поєднує і життєдайну душу, і здатність до владарювання через аспект матеріального. Через здатність панування нами Бог отримав панування над землею. Ангели ж не мають сполученого тіла, чим не мають його і в підпорядкуванні розуму» [4].

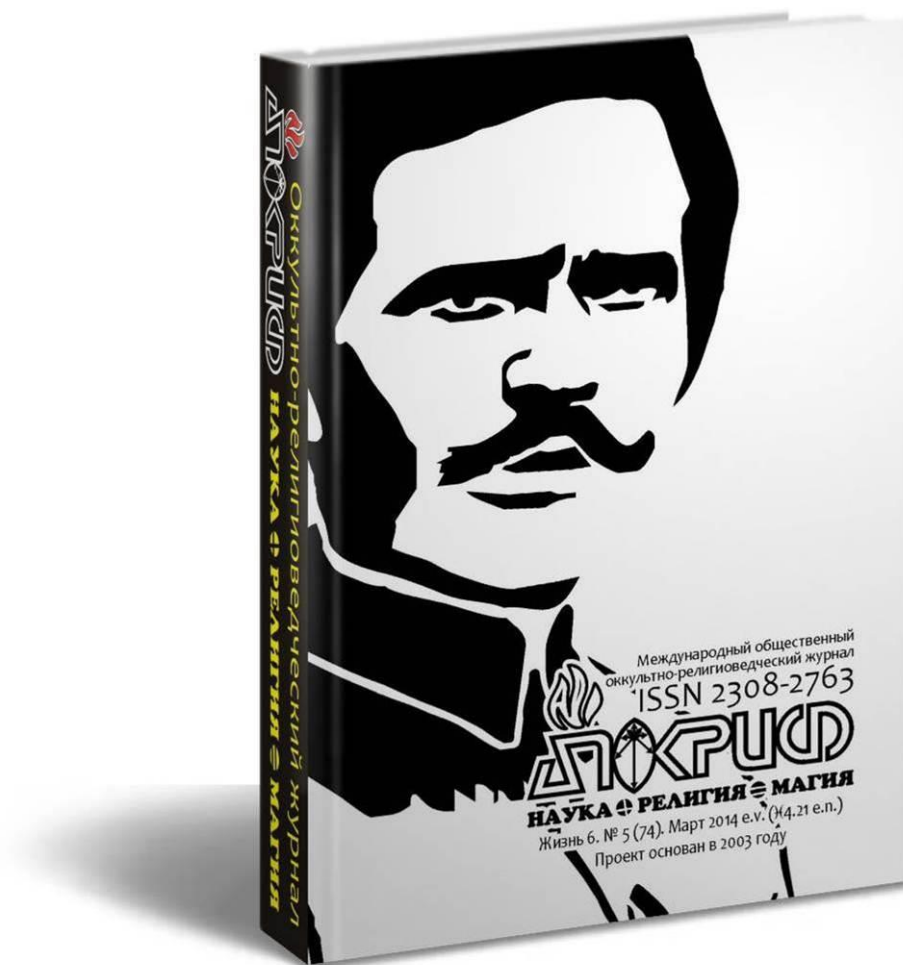
Отже, людина є сполучною ланкою трансцендентного з іманентним, ноуменального з феноменальним. Саме в його житті та еволюції протікає та здійснюється розкриття єдності у множинності й організація хаотичної множинності в ієрархічну єдність. Говорячи словами Шеллінга — «У людині міститься вся міць похмурого принципу і в той же час сила світла, глибока прірва і піднесеність неба, тобто обидва центри світу». «Людина вишла з темної основи (тілесне) і тому вона містить у собі незалежний принцип відносно Бога (тобто трансцендентного Лику Абсолюту), але оскільки цей принцип, не перестаючи бути в основі своїй темним, перетворюється в божественному світлі, в той же час в людині є дещо вище, а саме Дух» [3]. Вперше в людині виражається у повній силі слово, яке в недорозвиненій, невисловленій формі міститься у всіх інших речах.

Література

1. Ерёмин В. И. Закон синархии В. Шмакова — философская основа социогенетики / Ерёмин В. И. // Социогенетические основания трансформации общества. — Кострома: 2004. — С. 129-133.
2. Шмаков В. Система эзотерической философии: Основы Пневматологии: Теоретическая Механика Становления Духа / Шмаков В. — Кн. 1 — 2. — К.: 1994. — С. 78-79.
3. Шмаков В. А. Закон Синархии и учение о двойственной иерархии монад и множеств / Шмаков В. А. — К.: 1994 (переизд. 1922).
4. Фомина З. В. Человеческая духовность: бытие и ценности / Фомина З. В. — Саратов: Изд-во СГУ, 1997. — 480 с.
5. Франк С. Л. Духовные основы общества / Франк С. Л. — М.: Республика, 1992. — 482 с. 6.
6. Франкл В. Человек в поисках смысла / Франкл В. — М.: Прогресс, 1990. — 368 с.
7. Ясперс К. Философская вера // Смысл и назначение истории / Карл Ясперс. — М.: 1994.

[Апокриф, №74 \(березень 2014\)](#)

Олександра Перфілова

Використання концептуальних засад Таро при освоєнні нетрадиційних колод (на прикладі Таро Солодких Сутінків) (кор. Валера Тельпис)

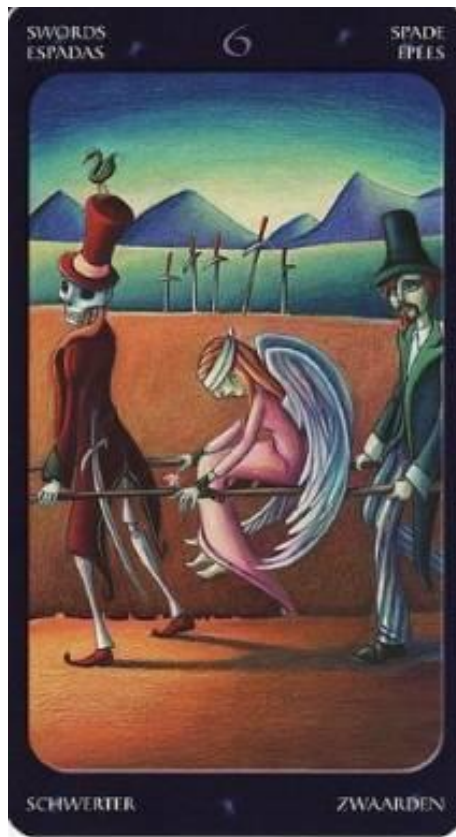
На сьогоднішній день доводиться відзначати, що практично кожна чергова новинка Таро бентежить тією ірраціональністю, з якою автори підходять до підбору візуальних рішень арканів. Залишаючи осторонь комерційні міркування видавництва, які вибудовують свій бізнес на вдалих в аспекті маркетингу знахідках, зупинимося на питанні про те, що спонукає безпосередньо автора на створення нетрадиційної колоди. Цілком слушно припустити, що всяка подібна справа так чи сяк пролягає в площині популяризації автором певної творчості, причому, як іноді виявляється, не лише власне особистої. Про це, зокрема, свідчить поява таких колод, як Таро Солодких Сутінків (Tarot of the Sweet Twilight).

Автор цієї колоди Крістіна Бенінтенде насамперед звертається до образів, принесених до нашої ментальної реальності культурними тенденціями наших днів. Як наслідок, візуально частина арканів пройнята виразним впливом з боку сучасного кінематографу (персонаж стрічки Тіма Бертон «Чарлі й шоколадна фабрика» Віллі Вонка на карті Пажа пентаклів, або Червона Королева з його ж фільму «Аліса в Країні Чудес» у якості Імператриці) й навіть коміксів (Жінка-Кішка на дев'ятці пентаклів). Крім того, художниця визначила дизайн деяких карт шляхом запозичення у своїх попередників. Наприклад, за невеликим винятком усі старші аркани Таро Солодких Сутінків у художньому виконанні з певними варіаціями повторюють старші аркани Таро Відьом Фергюса Холла — колоди, що вийшла в світ 33 роками раніше і носить значно більш виражений відбиток маскультури. Нарешті, як буде показано далі, своєю колодою Крістіна Бенінтенде не останнім чином відсилає нас до витворів визнаних майстрів-живописців.

Усього вищезазначеного досить для того, щоб позначити характер труднощів, які можуть виникнути при освоєнні колоди внаслідок її специфічності. Адже якщо, припустимо, сенс вісімки чаш з перенесеним на неї сюжетом «Розставання» Едварда Мунка є прозорим, й особливої вибагливості карта не передбачає, то логіка вибору для трійки жезлів теми з обкладинки альбому Led Zeppelin «Houses of the Holy» здається більш ніж неочевидною.

Іншими словами, така творча колода напевне повинна передбачати необхідність вироблення творчого ж підходу до інтерпретації її карт. Водночас, за усієї припустимої орієнтації колоди на інтуїтивний підхід, вона є все-таки не оракулом, а саме Таро, що дозволяє певною мірою співвідносити її з класичним символічним рядом Таро. Тому освоєння Таро Солодких Сутінків може здійснюватись із залученням знань про принципи, закладені в систему Таро загалом. Як нам бачиться, тут потрібна деяка ро-

зумова винахідливість, і у зв'язку з цим доцільно в якості прикладу розглянути окремо взятую карту з урахуванням концептуальних засад Таро. Нехай це буде шістка мечів.

У Таро Солодких Сутінків шістка мечів відтворює сюжет із полотна «Поранений ангел» Гуго Сімберґа — самобутнього представника фінського символізму, в чиїх картинах центральне місце посідають теми духовності та сенсу життя. На картині «Поранений ангел» білосніжні одяжі ангела контрастують із траурним убором одного з хлопців, що, очевидно, передає ідею протилежності матеріального й духовного начал:

Виходячи з цього, картина може рівною мірою символізувати як земне начало, що допомагає духові, так і дух, що утопає в земному началі.

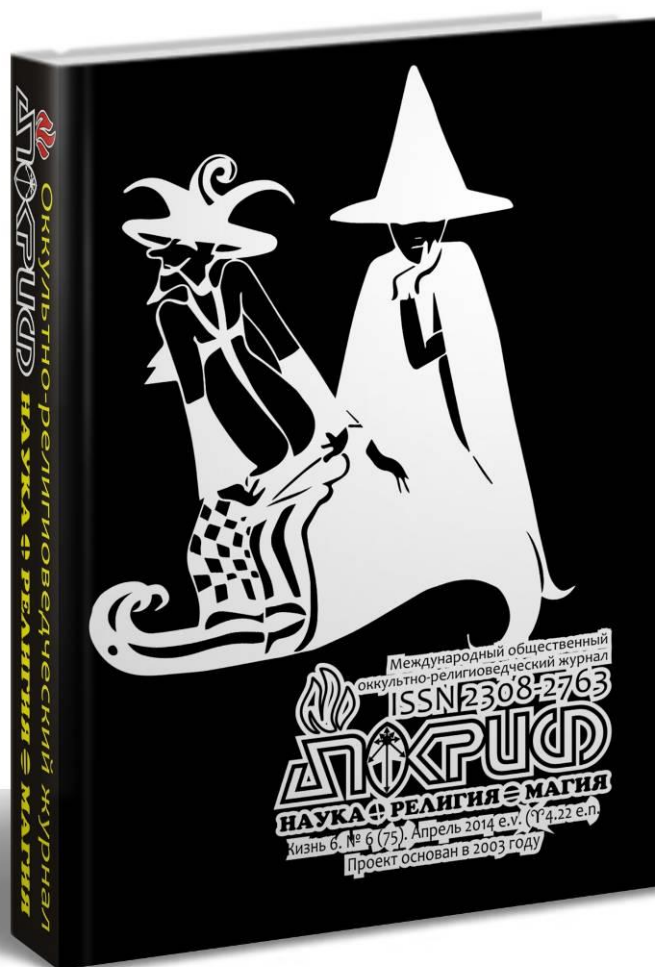
Ймовірно, образи ангела та хлопців слугують вираженням ідеї єдності макрокозму та мікрокосму відповідно до символу Хреста й Рози буття, який зустрічається нам на шістці мечів у Таро Тота:

Хрест являє собою ідею об'єднання матеріального й духовного начал через розп'яття душі адепта — Рози, на що вказує початкова композиція карти у системі Золотої Зорі: «Ліворуч і праворуч із хмар простягнуті дві руки, кожна з яких тримає по три мечі, подібні до кинджалів Повітря — знарядь Молодшого Адепта-Ревнителю. Мечі сходяться у центрі карти. У місці їх перетину квітне червона троянда о п'яти пелюстках, що випускає білі промені».

У цьому сенсі шістка мечів як Тиферет у світі Йецира тісно пов'язана з християнською символікою розп'яття, способом якого посвячений проходить через страждання, жертву та відречення. Це обумовлено тим, що Тиферет, центральна сефіра світу Йецира, являє нам кабалістичного Принца, Сина — а, отже, Христа. Христос же, принісши себе в жертву та розірвавши Парокет, відкрив людству шлях до вищих станів свідомості. Таким чином, у розглядуваній колоді для шістки мечів навряд чи була би більш підходящою картина інша, ніж та, яку написав художник Гуґо Сімберґ по зціленні від душевної недуги — «Поранений ангел».

Втім, ми не беремося стверджувати, що теорія Таро є універсальним ключем до розуміння оригінальних авторських колод. Однак саме універсальність принципів, що її утворюють, дає можливість застосовувати її як повноцінну допомогу для розшифрування їх символіки, якою би складною та парадоксальною вона не здавалася.

[Апокриф, №75 \(квітень 2014\)](#)

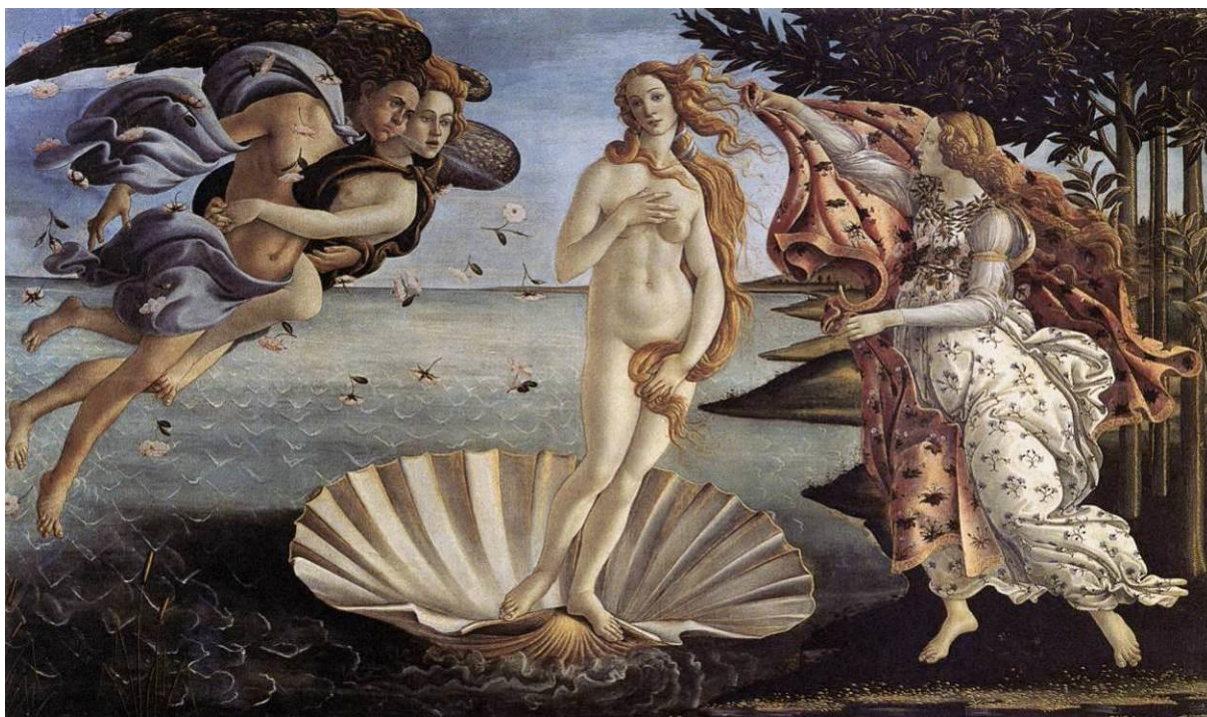
Олексій Іродіадов Гауліш

Афродіті

Божественність кохання, одвічної знемоги покрив,
О Меланіда, похмура в багатьох світах,
Андрофонія, вічна загибель дурнів,
Уранія, врятуй, знищуючи міраж моїх основ,
О Морфа, правдою ловлячи сонми гравців,
Мене відгороди від вічно злісних недругів,
Афрогенія, подателька наймудріша снів,
Подай мені нових помислів основу, смисл слів,
Відкрий же око розуму, відкинувши з оков,
Поблагослови, прокляни всіх ворогів.

© Copyright: Олексій Іродіадов Гауліш
(Алексей Иродиадов Гаулиш), 2014

Свідоцтво про публікування № 114031606192

[Апокриф, №76 \(травень 2014\)](#)

Олександра Перфілова

О світло свідомості, сяй мені завжди!

Верховна Жриця

(кор. Валера Тельпис)

Кожного разу, коли ми вдаємося до розгляду еволюції буття та свідомості в кабалістичних поняттях, на передній план виходять зв'язки між її щаблями, що позначаються старшими арканами Таро. Й оскільки аркани — це саме шляхи, існує серед них і такий, котрий забезпечує зв'язок світу прообразів зі світом формування. Цей шлях — Ату II, Верховна Жриця.

Невід'ємною частиною символізму даного аркану є «полог Жриці» — певні стани свідомості, у сприйнятті яких, за В. Томбергом¹, немає необхідності, адже в аспекті свого положення на Дереві Життя другий аркан пов'язує відповідні світи напрямку, і в цьому весь його сенс.

Відносно людської свідомості відбувається це подібно до того, як представлено у Платона²: «Оскільки душа народжується, часто безсмертна, і бачила все і тут, і в Аїді, то немає нічого такого, чого би вона не пізнала... [отже] шукати й пізнавати — це якраз і значить пригадувати». Проте що ж надає актові чистої інтуїції такої цінності?

Як свідчить переказ, асимільований в системі Золотої Зорі³, в основі проблеми обмеженості когнітивних функцій інтелекту лежить феномен існування так званої кабалістичної Безодні — ділянки в межах Дерева Життя, яка відділяє тріаду Вищих сфирот від решти, що означає розмежування Ідеального та Проявленого. У міру сходження свідомості до категорій двоїстості вона втрачає прямий зв'язок зі своїми вищими функціями, і контакт із ними надалі опосередковується Знанням, або ж «удаваною» сферою Даат.

Як саме це можливо, можна уявити собі в поняттях «Єгипетських містерій»⁴: «між різними царствами існують границі; вони покривають свідомість смертних, коли ті переміщуються з одного царства до іншого. Ми наче робимо ковток із струменя забуття, але ти навчишся піднімати ці завіси та згадувати, перебуваючи в одному царстві, те, що ти бачив і робив у інших».

Однак, оскільки Даат є всього лише відсвітом еманції нижніх сфирот, кожного разу, коли ми зазнаємо інтегративного впливу Кетер на сферу нашої самосвідомості, Тиферет, ми згадуємо провідника такого впливу як шлях Верховної Жриці.

¹ Валентин Томберг. Медитации на Таро. Путешествие к истокам христианского герметизма. — М.: ООО Издательство «София», 2000. — 560 с.

² Plato, Menon; trsl. W. R. M. Lamb, London, 1924.

³ Алистер Кроули. Книга Сердца, обвитого Змеем, или Книга LXV / Пер. с англ. А. Блейз. — М.: Издательство «Ганга», 2009. — 384 с.

⁴ Египетские мистерии. Символика Таро: Путь посвящения / Перев. с англ. — М.: ООО Издательство «София», 2008. — 224 с.

[Апокриф, №79 \(серпень 2014\)](#)

Олександра Перфілова

Колони Храму

*Розклад для творчих особистостей
на основі Древа Життя*

Кожен, хто впритул знайомиться з теоретичними основами Кабали й Таро, одного разу виявляється близьким до того, щоб застосувати набуті знання на практиці. Згодом деякі заходять далі звичайного застосування знань, беручись всіляко модифікувати та комбінувати їх. Є і ті з деяких, хто підходить до цього заняття дійсно творчо. Їм я і присвячую плід моїх вишуків — розклад про творчу сторону життя «Колони Храму».

Як би там не було, будь-який індивідуальний творчий акт належить до категорії явищ, що формалізуються за допомогою наочних уявлень про процес Творіння як такий. У цьому сенсі навряд чи можна уявити собі більш ємну та водночас компактную схему, ніж кабалістичне Дерево Життя. Адже що може бути простіше: довільно виїняти з колоди десяток карт і розташувати їх подібно до десяти сфірот, знаходячи в отриманому розкладі відповідь на питання «як відбувається» замість звичного «що відбувається». Однак ми могли би виграти набагато більше, якщо б наважилися збагатити такий розклад контекстуально — припустимо, сумістивши його з яким-небудь іншим.

Виходячи з цього, я пропоную за допомогою схеми Дерева Життя видозмінити розклад «Досліджуючи Шлях Творця» авторства [M-Press](#), одночасно зберігши значення та порядок слідування його позицій. Оригінальний розклад при цьому представлений взаємозв'язком аспектів, як-от:

1. Автопортрет

Яке Ваше уявлення про себе як про Творця. Ваші відносини з цією частиною особистості.

2. Теперішнє

На якому етапі творчого шляху знаходитесь ви зараз.

3. Рушійна сила

Якою є рушійна сила; що живить ваші внутрішні джерела натхнення.

4. Муза

Які зовнішні фактори або сили надихають вас. Що спонукає вас рухатися.

5. Блок

Що блокує творчість

6. Блок у дії

Чим ви займаєтесь у стані творчого застою. Як ви проводите (або витрачаєте) час.

7. Гроші

Ваш погляд на взаємозв'язок між творчістю та грошима.

8. Ціна

Чим вам потрібно пожертвувати аби слідувати шляхом Творця.

9. Наступний крок

Що необхідно здійснити у подальшому, щоб продовжувати йти обраним вами творчим шляхом.

10. Карта Творця

Сигніфікатор у кінці розкладу. Ця карта — ви.

Зі свого боку, я рекомендую викладати карти відповідно до схеми Дерева Життя у послідовності, що утворює новий розклад, названий мною «Колони Храму»:

1. **Кетер.** Особистість Творця.
2. **Хохма.** Сила. Потенціал Творця.
3. **Біна.** Форма. Діяльність Творця. Внутрішній фактор мотивації.
4. **Хесед.** Рушійна сила. Зовнішній фактор мотивації.
5. **Гебура.** Творча криза. Перепона. Перешкода.
6. **Тиферет.** Ключ до виходу із кризи. Оновлення. Трансформація.
7. **Нецах.** Зусилля. Необхідний внесок до подальшого розвитку.
8. **Ход.** Мета. Інтерес. Міра ефективності творчої діяльності.
9. **Йесод.** Засіб. Те, що необхідно для гармонічного самовираження.
10. **Малкут.** Передбачуваний підсумок. Практична самореалізація.

Як приклад, наведу розклад для одного з моїх кверентів, журналіста-аматора (див. ілюстрацію).

Карта Смерть каже про те, що каналом самовираження кверента є перетворення матерії, а саме інформації, й у теперішньому кверент володіє усіма до того здібностями (Принцеса дисків). Присутність п'ятірки чаш у відповідній позиції характеризує його мотивацію як любов до розслідувань та сенсацій. Крім того, заняття улюбленою справою створює шанс завоювати популярність у певних громадських колах (Лицар чаш). Застій може викликати відсутність подій (дев'ятка дисків), і за таких обставин найбільш доцільно перенаправити зусилля на просування власного імені (Сонце). Всесвіт у наступній позиції вказує на необхідність концептуалізації творчості, а Королева чаш поряд — на роль сприйнятливості кверента в успіху його шляху. Карти у крайніх нижніх позиціях Серединного стовпа свідчать про те, що творчість має отримати опору (четвірка дисків), коштом чого вона зможе явити себе як майстерність і навіть стати професією (трійка дисків).

У всьому іншому, розклад зі структурою Дерева Життя в основі добрий своєю змістовністю, що неважко оцінити, якщо звернути увагу на:

1. Розподіл карт у розкладі відповідно стовпам Дерева Життя. Так, у позиціях Серединного стовпа тузи, шістки, дев'ятки та десятки виступають для розкладу елементом врівноваженості, тоді як у інших позиціях ці ж карти можуть сигналізувати про певну дисгармонію (як дев'ятка дисків на стовпі Суворості в позиції Гебура).
2. Ступінь відповідності мастей у розкладі ієрархічним рівням Дерева Життя. Так, у наведеному вище випадку трійка дисків у позиції Малкут (світ Асія) може вважатися прикладом сприятливого розташування сил у розкладі.
3. Ступінь зближення/розходження числових карт зі значеннями сфірот за критеріями «сила» (Хохма, Гебура, Нецах) та «форма» (Біна, Хесед, Ход). У нашому прикладі в позиції формотворчої сфери Біна випадає п'ятірка чаш, яка відповідає елементу сили, і, хоча це здається дисгармонічним, тут можна впевнено говорити про певний дисциплінуючий вплив на нестійкий стимул і, як результат, про прогрес.

Таким чином, розклад «Колони Храму» схиляє до багатогранних інтерпретацій, і в цьому також полягає свого роду творчість.

На шляху мудрості, ймовірно, немає небезпеки смертельніше, немає отрути згубнішої, немає спокуси витонченішої, аніж духовна гординя; будучи сонячною, вона діє у самому серці, опріч того, роздмухує і загострює его, тому її жертва піддається небезпеці потрапити до Чорної ложі й залишитись там назавжди.

Цю небезпеку здатні відвернути дві безсумнівні протиотрути:

ЗДОРОВИЙ ГЛУЗД І ПОЧУТТЯ ГУМОРУ.

Лежачи виснаженим опісля досягнення Вишварупадаршана, ні в якому разі не можна вважати, що "ось я став найсвятішою людиною на світі, звичайно, за виключенням Джона М. Уоткінса". Ліпше пригадати слова вкрай скептичного судді у "Священному тупику" А.П. Герберта, він склав із них мантру:

«Говорю я тобі—
говорю я тобі—
говорю я тобі—
свою голову ти остуди».

Алістер Кроулі,
«Магія без сліз», глава 44